

VINKLAT

Ett gestaltungsforslag som skapar forutsattningar for platsaktivering pa Norra entrétorget med stöd i temporär landskapsarkitektur

Berfin Altun

Examensarbete 30hp

Sveriges lantbruksuniversitet, SLU

Fakulteten for naturresurser och jordbruksvetenskap

Landskapsarkitekturprogrammet

Uppsala 2025

Vinklat - ett gestaltungsforslag som skapar forutsattningar for platsaktivering pa Norra entratorget med stod i temporar landskapsarkitektur

Angled - A design proposal that creates opportunities for place-making at Norra entratorget supported by temporary landscape architecture

Berfin Altun

Handledare: Sofia Sandqvist, Sveriges Lantbruksuniversitet, Institutionen for stad och land
Examinator: Carola Wingren, Sveriges Lantbruksuniversitet, Institutionen for stad och land
Bitr. examinator: Maria Wisselgren, Sveriges Lantbruksuniversitet, Institutionen for stad och land

Omfattning: 30 hp
Niva och fordjupning: Avancerad niva, A2E
Kurstitel: Sjalvstandigt arbete i landskapsarkitektur, A2E - landskapsarkitektprogrammet - Uppsala
Kurskod: EX0860
Program/utbildning: Landskapsarkitektprogrammet - Uppsala
Kursansvarig inst.: Institutionen for stad och land
Utgivningsort: Uppsala
Utgivningsar: 2025
Omslagsbild: Daniel Gronberg
Upphovsratt: Fofattarens bilder om inget annat anges. Samtliga foton, illustrationer och kartor i examensarbetet publiceras med upphovspersonens tillstand.

Originalformat: A4
Elektronisk publicering: <https://stud.epsilon.slu.se>

Nyckelord: Platsaktivering, place-making, place-keeping, designelement, temporar landskapsarkitektur, temporara installationer, social interaktion, Slakthusomradet, Norra entratorget

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten for naturresurser och jordbruksvetenskap
Institutionen for stad och land
Avdelningen for landskapsarkitektur

TACK TILL

Min storebror Rebin Altun.

Sofia Sandqvist för din ovärderliga handledning och kunskap.

Anna Lina Axelsson och Sara Norås för att ni alltid tror på mig.

Sammanfattning

Slakthusområdet i Stockholms södra stadsdel Johanneshov har sedan år 2011 varit under omvandling som en del av stadsbyggnadsprojektet Söderstaden, initierat av dåvarande politiker (Stockholms stad 2024g). Området ska utvecklas från ett industriområde med storskaliga slakterier till en levande urban stadsdel med bland annat nya bostäder, kontor, parker och restauranger. Den urbana omvandlingen kommer att ske över en längre tidsperiod och genomföras i olika byggnadsetapper. Trots den urbana omvandlingen förblir både befintliga och nya verksamheter aktiva (Stockholms stad 2024d). Mot denna bakgrund har Stockholms stad identifierat ett behov av att utveckla aktiva och tillfälliga platser i Slakthusområdet under byggtiden fram tills att stadsbyggnadsprojektet står färdigt. En av dessa identifierade platser är Norra entrétorget.

Norra entrétorget är i sitt nuvarande skick en bortglömd och intetsägande entré till Slakthusområdet, utan signalvärde och entréfokus. Syftet med detta arbete är att utforma ett temporärt och platsaktiverande gestaltungsförslag för Norra entrétorget. Att grafiskt förklara och beskriva hur designelement och temporär landskapsarkitektur kan bidra till att aktivera platsen och uppmuntra till social interaktion under stadsbyggnadsprojektets byggtid.

För att kunna besvara frågeställningarna och skapa lösningar på gestaltungsproblemet användes gestaltung som arbetsmetod. Arbetsmetoden beskrivs med hjälp av Roggema (2017), Pertoft & Sandqvist (2023) och Krupinska (2014). Gestaltungsarbetet delas upp faserna pre-design, design och post-design. Resultatet av gestaltungsarbetet är ett platsaktiverande gestaltungsförslag med stöd i temporär landskapsarkitektur för Norra entrétorget. Arbetet fokuserar på fyra huvudområden; platsaktivering, temporär landskapsarkitektur, designelement och social interaktion.

Gestaltungsförslaget *Vinklat* föreslår hur Norra entrétorget kan utvecklas för att skapa en användarvänlig, intresseväckande och aktiv nordlig entré till Slakthusområdet. Förslaget inkluderar fyra designlösningar på temporär landskapsarkitektur; neontak, konstväggar, sitttytor och urban grönska. De tillfälliga installationerna har som mål att bidra till att aktivera torget under en begränsad tidsperiod tills att torget fått sin permanenta utformning.

What's an engaging and playful entrance to Slakthusområdet like, and what can I do there?

Summary

Since 2011, Slakthusområdet in Johanneshov, a southern district of Stockholm, has been undergoing transformation as part of the urban development project Söderstaden, initiated by local politicians of the time (Stockholms stad 2024g). The area is set to evolve from an industrial zone with large-scale slaughter industry into a vibrant urban district with inter alia new housing, offices, parks, and restaurants. This urban transformation will take place over an extended period and will be divided into various construction phases. Despite the ongoing changes, both existing and new businesses remain active. In this context, the City of Stockholm's Planning Department has identified the need to create active and temporary spaces in the area during the construction period until the urban development project is completed. One of these identified spaces is Norra entrétorget (Stockholms stad 2024d).

Figure 2: Position map showing the area boundary for the Development Area Söderstaden and Slakthusområdet.

Activate urban spaces

Place is not just a geographical boundary but an interdisciplinary concept, as argued by Cresswell (2014). It includes geographical, historical, philosophical and social layers. Norra entrétorget in Slakthusområdet is currently described as a desolate, dilapidated space with low activity levels. Place-making, a strategy used by planners, public bodies and citizens, aims to revitalize physical spaces through human activity, turning them into vibrant, active and creative places focused on community and social engagement (Pantic 2021; Sweeney et al. 2018). The goal is to create flourishing urban spaces that maintain their identity while inviting engagement (Loh et al. 2022). The City of Stockholm's Planning Department is leading the initiative to activate Norra entrétorget.

This study focuses on creative place-making, defined as designing urban spaces with an emphasis on artistic, social and cultural activities (Wyckoff 2014). Creative place-making aims to foster human presence and activity through these elements. The study excludes economic or tactical place-making.

Placekeeping involves managing activated spaces to maintain their social, creative and environmental qualities (Dempsey & Burton 2012). After Norra entrétorget is activated, The City of Stockholm's Property Department will handle its maintenance, including vegetation care and waste management.

Temporary installations are used to activate and interest in spaces (Zimm 2016). These installations are often flexible and mobile, enhancing urban spaces with minimal cost. They often support public engagement and foster community collaboration (Lehtovuori & Ruoppila 2012). This study aims to use temporary landscape architecture to initiate place-making at Norra entrétorget.

Strategies from Field Guide to Life in Urban Plazas: A Study in New York City (2019) examines how design interventions and human activities impact public spaces. The strategies recommend adding different types of green areas, seating, design interventions and artistic elements to enhance attractiveness and engagement. The strategies insights influenced the design and activation strategies for Norra entrétorget, aiming to create a user-friendly, vibrant and activated space in Slakthusområdet.

Problem formulation

Norra entrétorget is currently an unappealing and neglected space lacking the necessary features to serve as a functional and interesting entrance to Slakthusområdet. The square is user-unfriendly, dull and devoid of furniture or activities for visitors, making it an underutilized area that fails to reflect the potential of the surrounding area. To address this, the square should be activated with support in design interventions and temporary landscape architecture. Functional improvements should be the first step in developing a user-friendly and lively urban space that promotes social interaction. How can these design interventions transform Norra entrétorget into an active and attractive urban space?

Aim

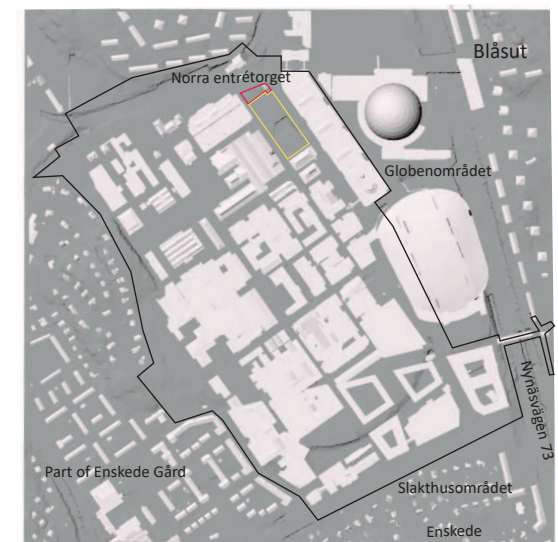
This work aims to explore a place-making and temporary design proposal that activates Norra entrétorget. To graphically explain and describe how design interventions and temporary landscape architecture can contribute to place-making and social interaction while the urban project is under construction. The focus of the work is on four main areas: place-making, design interventions, temporary landscape architecture and social interaction. The work is a collaboration with The City of Stockholm's Planning Department to support the future development of Norra entrétorget and Slakthusområdet.

Research questions

How can urban spaces be activated through design interventions and temporary landscape architecture?

Which design interventions and temporary landscape architecture can be used to activate Norra entrétorget to create a vibrant and engaging entrance to Slakthusområdet?

Slakthusområdet

Scale 1:15000

Figure 35: The boundary of Slakthusområdet is shown with a solid black line, the yellow fence with a solid yellow line and the work area with a solid black line.

Site

The site of the project is in the old meat pack district area in Stockholm, Slakthusområdet, in the southern part of Stockholm. The area has since begun of the 1900th century accommodated large-scale slaughter industries. The industry completely ceased year 2012, 100 years after it first was built. The historical buildings in the area have since then been converted into offices as well as cultural and event venues (Stockholms stad 2024a). The industrial buildings in Slakthusområdet were designed by the Swedish architect Gustaf Wickman in the Art Nouveau style in the early 1910s. The Art Nouveau buildings are highly distinctive and character-defining for the area, featuring light brick and metal roofs in red and light green colors (Sandhagen 2024).

Norra entrétorget, the northern entrance to Slakthusområdet, is often referred to as a square. The designated work area follows the yellow fence established by the Administration of the New Subway, maintaining a safety distance of 1 meter along Rökerigatan, Palmfeltsvägen and Arenavägen. While the building Köttboden falls within this work area, it remains unaffected by the design proposal.

Work process

To develop solutions to the design problem and address the design questions, a design process was used as a working method. The method is explained with reference to Roggema (2017), Pertoft & Sandqvist (2023), and Krupinska (2014). The design process is divided into the phases of pre-design, design, and post-design, culminating in a design proposal for Norra entrétorget.

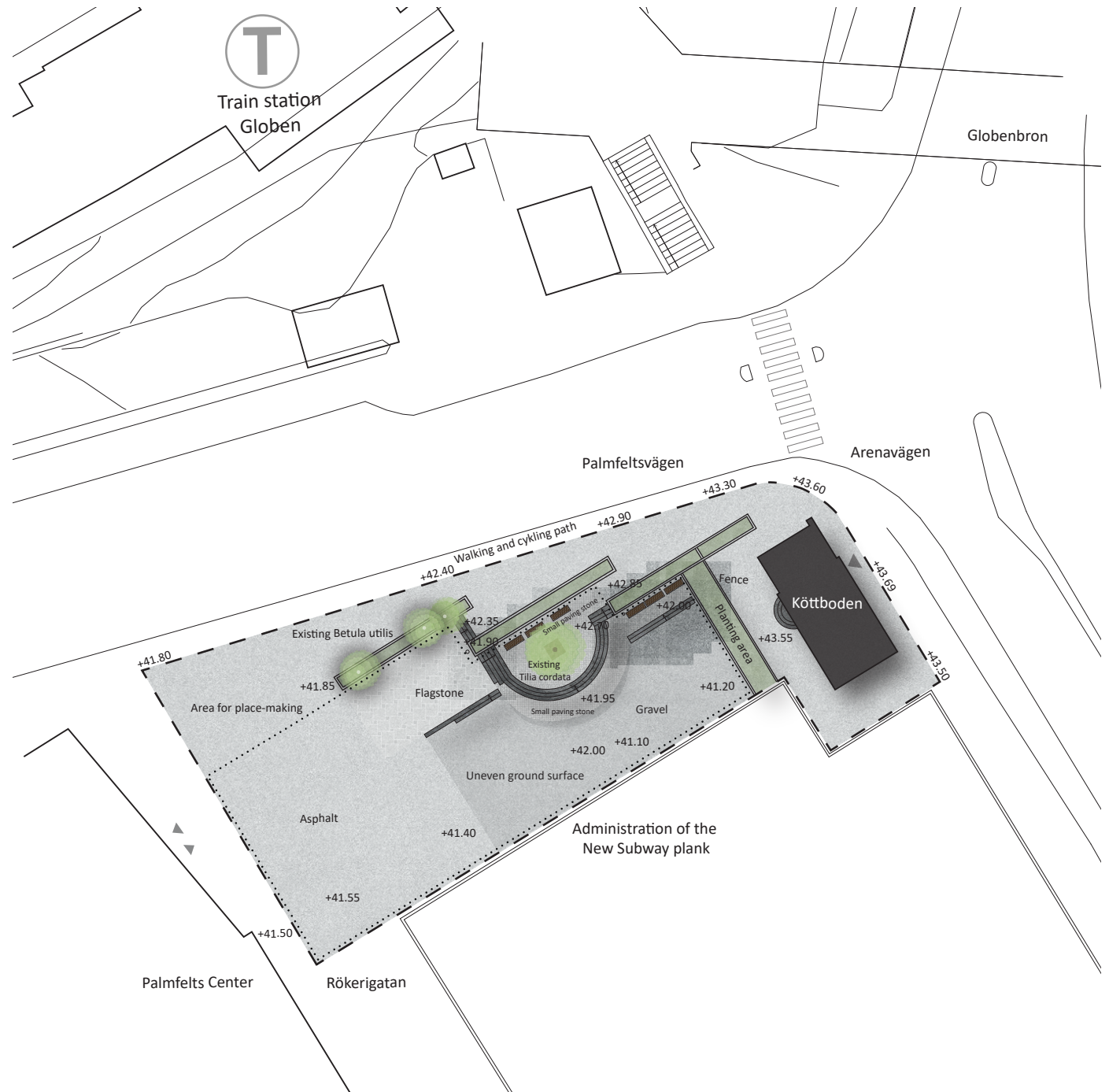

Figure 5: A thematic map of the work area in its existing condition.

Pre-design

This initial phase involved defining the design problem in collaboration with The City of Stockholm's Planning Department. The design problem was clarified through digital meetings that established the future goals for Norra entrétorget: creating an attractive and functional entrance to Slakthusområdet. A literature review was conducted to understand concepts like place-making and temporary landscape architecture. Four reference projects in Copenhagen were visited to gain insights about temporary installations and their effects on activating urban spaces. A SWOT analysis assessed the site's strengths, weaknesses, opportunities and threats.

Design

In this phase, various design solutions were developed and tested. This included sketching and exploring promising ideas, which were then visualized using digital 3D models created in Rhinoceros 7. The design process was iterative, with ongoing literature review and reference project visits providing support.

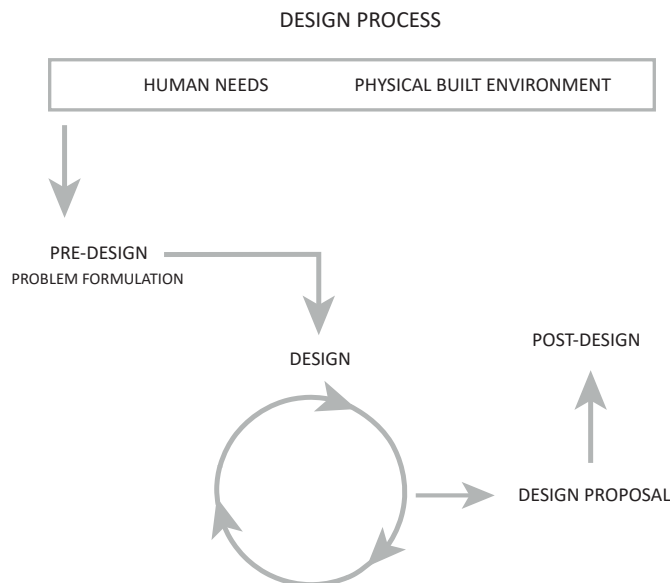

Figure 9: The illustration describes the work process inspired by Pertoft & Sandqvist (2023) and Roggema (2017).

Design

In this phase, various design solutions were developed and tested. This included sketching and exploring promising ideas, which were then visualized using digital 3D models created in Rhinoceros 7. The design process was iterative, with ongoing literature review and reference project visits providing support.

Post-design

The final phase involved evaluating the design proposal. Presentation materials were prepared to clearly demonstrate how the design addressed the initial questions. Limitations and potential areas for further development were discussed to identify improvements.

Software used throughout the process included Adobe Suite, Enscape 3D, Procreate, Rhinoceros 7, AutoCAD and Word.

Reference Projects

Visiting, analyzing and studying reference projects is highly beneficial for developing one's own project. By examining similar projects, I gained insights into how different problems and questions have been addressed previously. This process provided inspiration and new perspectives for my own work. Reference projects were integral to the pre-design phase, helping to build my knowledge base on place-making, design interventions and temporary landscape architecture.

Copenhagen, Denmark, was particularly valuable for studying landscape architecture reference projects. Danish approaches to place-making and temporary landscape architecture offered new insights. The city showcases creative use of public spaces through temporary installations and activities that transform areas which might otherwise be underutilized. These initiatives illustrate how spaces can be developed and activated to foster life and social interaction in the public realm.

Denmark's willingness to experiment with flexible and innovative design solutions in public spaces is notable.

Many of Copenhagen's projects involve citizen engagement, leading to solutions tailored to real human needs. The city's temporary projects and urban initiatives, including art installations and ephemeral architecture, demonstrate how quickly temporary interventions can revitalize unused urban areas.

The reference projects for my work were chosen carefully for their relevance and contribution to my knowledge as a landscape architect. I focused on place-making, design interventions, temporary landscape architecture, activities and social interaction during site visits, which lasted one to two hours each. I used strategies from Field Guide to Life in Urban Plazas: A Study in New York City (2019) to analyze how the designs of these projects promoted activity and place-making.

Vinklat

To anchor the design within the area Slakthusområdet, I drew inspiration from the distinctive architectural features of the area. This led to the development of Vinklat, a conceptual form inspired by the angular shapes of the building Slakthushallarna. Vinklat embodies the historical depth of Slakthusområdet while envisioning its future urban transformation.

This conceptual form was consistently applied throughout the design process to ensure a cohesive and well-thought-out presentation. Vinklat served as a tool for making architectural decisions and maintaining functional coherence in the design.

The historical buildings in the area, such as Slaktkyrkan and Hus 7, feature red metal roofs. To further integrate the design with the area's historical context, an energetic red color was used in the design proposal. The aesthetic and design of the solutions are the result of the consistent application of Vinklat and this red color. The goal was to create a prominent and notable entrance to Slakthusområdet, signaling its unique identity and historical significance.

Design proposal for place-making

The design proposal introduces new social, ecological and place-activating values to Norra entrétorget, transforming it from a neglected passage into a vibrant, dynamic square in Slakthusområdet. The concept includes elements such as neon angles, art walls, seating arrangements and urban greenery, aligning with the area's cultural heritage while fostering a lively urban transformation.

The design draws inspiration from Slakthusområdet's rich history, with neon angles creating an architectural focal point that enhances nighttime visibility and safety. This feature, influenced by the reference project The Raft, addresses the current scale discrepancy by providing a delicate overhead structure.

Reflecting Stockholm's cultural and artistic hub, the design incorporates flexible art walls reminiscent of Christiania's creative expression. These mobile walls offer visitors a platform for creativity, contributing to the square's activation and introducing new artistic elements.

Seating is varied, offering both permanent and temporary options, inspired by reference projects like The Raft, Bryghusgarde and parts of Superkilen. This variety, supported by the Field Guide to Life in Urban Plazas (2019) emphasizes diverse seating arrangements to cater to different needs. Urban greenery plays a crucial role, with creative green solutions inspired by local and international examples. This addition aims to enhance ecological values and encourage visitors to care for the space.

Overall, the design proposal respects and integrates the existing structure, aiming to preserve and evolve the square's character while introducing temporary and permanent enhancements.

Figure 50: The illustration shows the design proposal Vinklat.

Figure 59: The illustration shows the design proposal viewed from Rökerigatan in a northern direction.

The components of the design

Neon Angles

To capture visitors' interest and create a strong visual impact, neon lighting is introduced. The installation features red neon tubes that contribute to the illusion of a ceiling. This ceiling is supported by five-meter-high red poles with electrical wiring. These poles are also part of the creative place-making and can be used for artistic expression. The neon installation helps activate the space by mitigating the sense of scale disparity, creating a spatial perception and adding exciting elements to the urban environment.

Art Angles

These provide opportunities for visitors to express themselves creatively and artistically in the space. The primary function of the art angles is to offer various activities for visitors. The art walls contribute to making the square more user-friendly and inviting, while also enhancing the entrance focus of Slakthusområdet. The structure is temporary, flexible and can be moved with a forklift.

Seating Angles

In the square, the seating angles offer visitors opportunities to sit, lie down, and stay for a while. The furniture promotes social interaction and makes the square more user-friendly by providing various types of flexible seating options. The design and red color of the seating angles contribute to sparking interest and curiosity about the place. The construction is lightweight and can be moved with a forklift.

Urban Greenery

The existing tree planting is complemented by movable planters. The planters share the same design and material as the seating angles. These planters enhance the square's ecological value and biodiversity. The existing planting areas will be painted in the same red color as the other elements of the design.

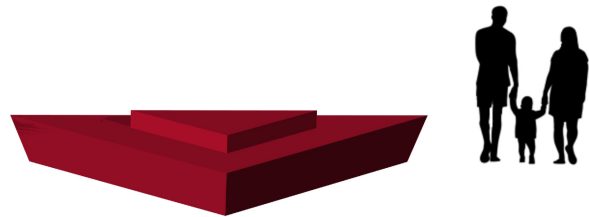
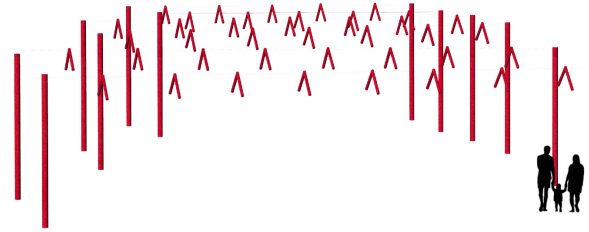

Figure 54, 56, 58 & 65: The illustrations show the various components of the design proposal.

Figure 53: The illustration shows the design proposal viewed from the intersection of Arenavägen/Palmfeltsvägen in a southern direction.

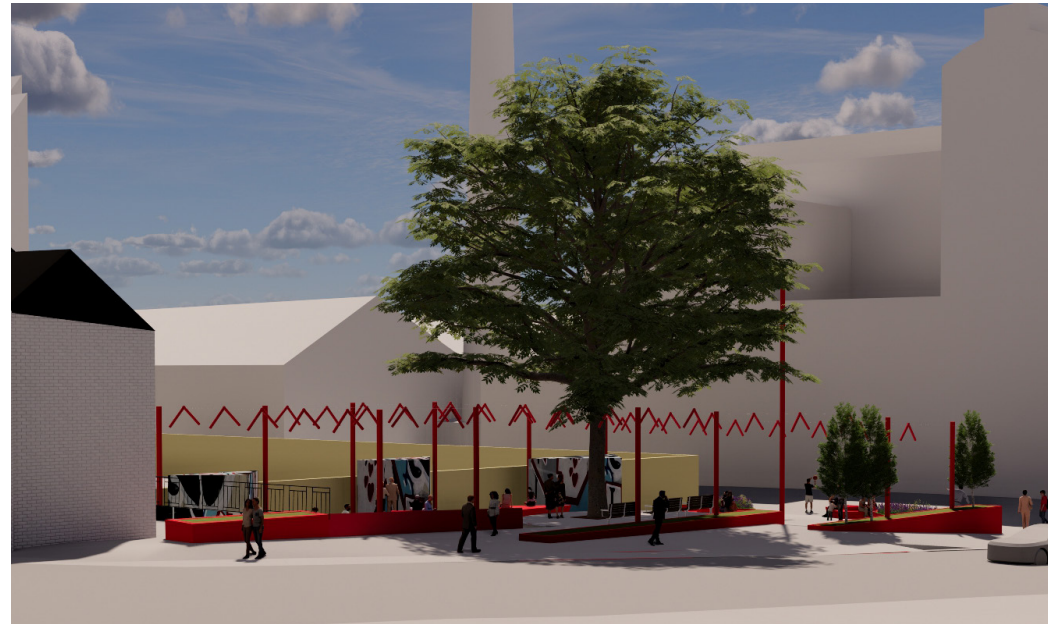

Figure 55: The illustration shows the design proposal viewed from Palmfeltsvägen in a southern direction, with Slakthushallarna and Palmfelts Center in the background.

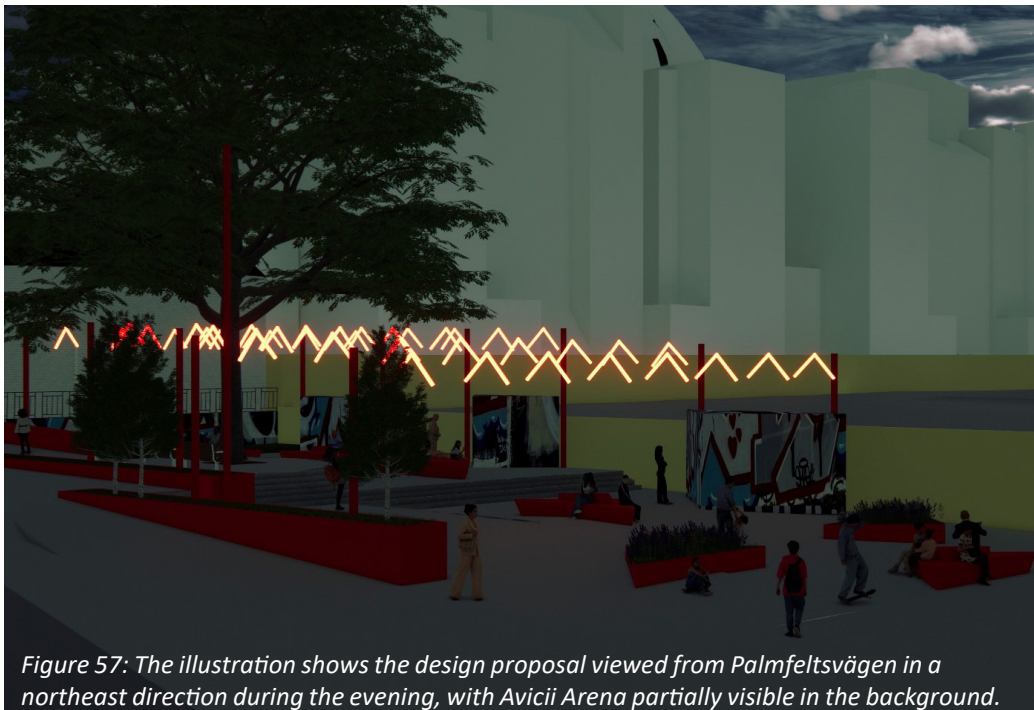

Figure 57: The illustration shows the design proposal viewed from Palmfeltsvägen in a northeast direction during the evening, with Avicii Arena partially visible in the background.

Figure 64: The illustration shows the design proposal viewed from Rökerigatan in a northeast direction.

Discussion

Project Evaluation

The aim of the project was to graphically present a design proposal for Norra entrétorget, focusing on place-making, design interventions, temporary landscape architecture, and social interaction. The proposal aimed to be feasible and grounded in the site's actual potential and limitations. It represents one of several possible solutions to the problem formulation and is my response to the questions on how to create conditions for vibrant public life in the area.

Previous public initiatives and projects aimed at activating urban environments have shown that place-making is an effective strategy to reintroduce life and create conditions for human activity (Shaw & Montana 2014).

Place-making as a Strategy

Place-making has proven to be a successful method for creating life and conditions for human activity in urban environments (Shaw & Montana 2014). The project's goal was to use this strategy to create conditions for public life in an underutilized and neglected space. However, as a landscape architect, it is impossible to predict whether a place will become attractive and well-visited or how it will be used. People's preferences are difficult to foresee, and it is uncertain what will be perceived as attractive in an outdoor environment.

The design proposal aims to create conditions for place-making and contribute to increased usage of the space compared to its current state. However, there is no guarantee that the square will be used in the way I have described. Therefore, it is essential to apply strategies, such as those in the Field Guide to Life in Urban Plazas: A Study in New York City (2019), to achieve the desired outcomes. Based on the site's conditions and considering what future visitors might appreciate, I developed a relevant design proposal for the area.

Using strategies from Field Guide to Life in Urban Plazas: A Study in New York City (2019) in this project provided deeper insights into various strategies for creating activated spaces that encourage public life.

These strategies offered concrete and applicable tips on how the physical environment can be designed to better adapt to human behavior. They were also employed when analyzing reference projects, which provided valuable insights into how design and layout contributed to place-making.

Wyckoff (2014) emphasizes that creative place-making is achieved by designing spaces that encourage artistic, social, and cultural activities. My design proposal seeks to introduce activities to the space that foster creative place-making through the creation of a functional square, art walls, and moveable, flexible furniture. The proposal should be viewed as a foundation, with the potential for further activities to be added to enhance creative place-making. I have intentionally left room for local and civic initiatives, which is something also encouraged by the City of Stockholm Planning Department.

Support in Temporary Landscape Architecture

In my work, I have incorporated design interventions and temporary landscape architecture to foster activation and public life. According to Lehtovuori & Ruoppila (2012), temporary structures are effective tools for place-making, and the constructions should be simple and easy to use. Therefore, the furniture in the design proposal is lightweight, movable, and flexible in its design. It is crucial that these installations are easy to install and use during a limited time period, until the square is permanently redesigned.

Temporary landscape architecture has proven effective in inviting visitors to otherwise unknown or empty urban spaces (Lehtovuori & Ruoppila 2012). The design proposal includes design interventions and temporary elements such as neon roofs, art walls, and urban greenery, all developed with respect to human needs and behavior. There is room for debate regarding how much physical objects alone can contribute to place-making, or if local and civic initiatives are also required.

Reference Projects

Visiting and analyzing reference projects provided valuable insights and inspiration during the design process. It was especially useful to understand how the design of these projects contributed to place-making and which activities visitors appreciated.

The art in Christiania inspired the design of the art walls, while The Raft influenced the choice of red color and the idea of having a conceptual form running through the design. The installation at Bryghusgade provided insightful ideas on flexible and movable temporary constructions and how they activated otherwise unused spaces. Finally, Superkilen inspired the use of red to attract visitors' attention, as well as how different types of activities and design features contributed to place activation and what visitors enjoyed most.

Design as a Method

Using design as a working method proved effective in this project. Supported by Pertoft & Sandqvist (2023), Kruprinska (2014) and Roggema (2017), I described the work process to explain how I arrived at my final result. Several solutions to the problem formulation were developed during the project, and the final design proposal is the solution I believe best addresses the problem based on the site's conditions and the goals I wish to achieve through the design. However, there are limitations, which will be discussed in the next section.

Figur 66: The illustration shows the design proposal viewed from Palmfeltsvägen in an eastern direction, with Avicii Arena partially visible as the round globe.

Limitations of the Physical Environment

One limitation is whether the proposed design interventions and temporary landscape architecture can contribute to activating the square. The location, adjacent to a busy road intersection, means that the area is heavily affected by noise. The noise from the tramway also impacts the microclimate of the square. The design proposal does not take noise reduction into account, a conscious decision as it would have shifted focus away from other aspects of the design process. However, relatively simple noise-reducing measures, such as using vegetation in existing planting beds, could help alleviate the noise. For example, planting a hedge of hybrid yew or another dense species could both reduce noise and provide screening. During evenings and weekends, the noise decreases, making the space more user-friendly.

Lack of Key Destinations

Currently, the square is located next to a busy road intersection and a construction site, with no clear key destinations nearby to encourage public life. The closest and only point of interest is the entrance to Palmfelt Center, which brings people into contact with the space.

Feasibility

Another limitation is the feasibility of the project, particularly in terms of economic factors. The design proposal does not take economic costs into account, which could be a factor limiting its feasibility. However, economic considerations were present during the design process, with the goal of ensuring that the project would be viable for the City of Stockholm's Planning Department. The largest costs are associated with preparatory groundwork and ensuring the square functions effectively. Neon lights for the roof structures also represent a significant expense.

The art walls, seating angles, and green corners may be challenging to produce as envisioned unless the right manufacturer is found. The furniture, designed to be simple and lightweight, aims to keep production relatively straightforward, allowing for multiple pieces to be made. Even so, the production of the furniture is a key economic constraint in the project.

Installation and ongoing maintenance of the square are further economic limitations. Labor costs for installing the design, as well as maintaining the space, are important factors to consider.

In summary, the design has both activation and economic limitations. It is impossible to predict whether the project will result in an active and lively square, despite the favorable conditions. The project also faces several economic challenges, as the design proposal was not developed with a strict budget in mind. The largest economic costs are associated with labor, materials, and groundwork.

Further Development

The proposed design has certain limitations regarding both design and place activation. It is difficult to determine in advance whether the proposal will result in an active and vibrant square, despite favorable conditions and thorough analysis.

The square could be made more functional and accessible than the current design proposal suggests, for example, by replacing the black fence in front of Köttboden with a tiered seating structure. Such a solution would improve the flow between the Arenavägen/Palmfeltsvägen intersection and Rökerigatan. Additionally, the tiered seating would create more seating areas in a sunny location, particularly appreciated during the spring and summer months.

New flat surfaces, ramps, stairs, and permanent benches are measures that would enhance the square's functionality and attractiveness. Another suggestion for further development is to retain the existing flagpole and retaining walls but paint them in the same red color as the other elements in the design proposal, creating a cohesive and aesthetically pleasing appearance.

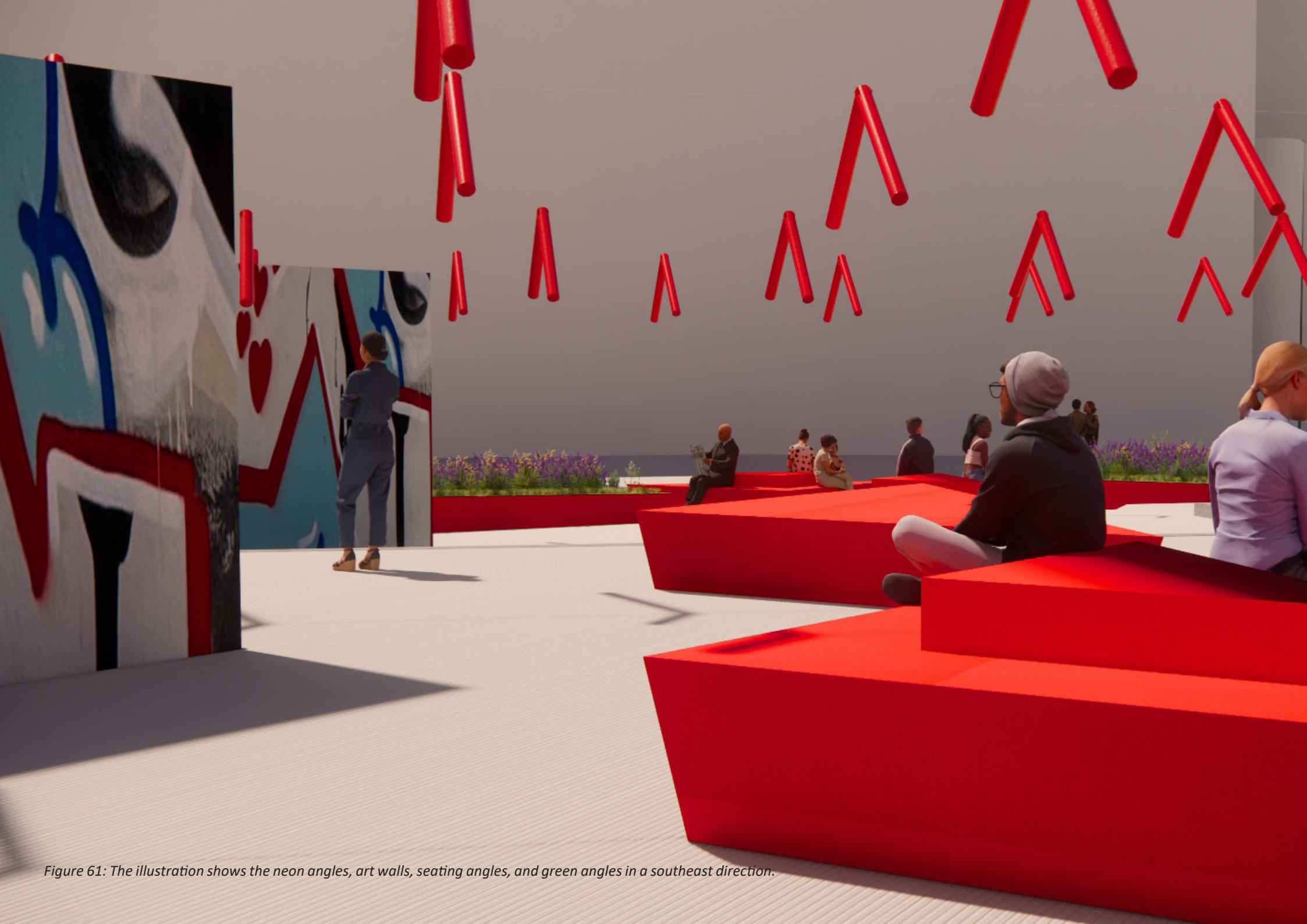

Figure 61: The illustration shows the neon angles, art walls, seating angles, and green angles in a southeast direction.

Innehållsförteckning

AKTIVERA URBANA RUM	19	PLATSEN I STADEN	49
Projektets kontext	20	Norra entrétorget i Slakthusområdet	50
Arbetsområde	22	Norra entrétorget i sitt befintliga skick	51
Rumslig kontext	23	Osynliga lager	48
Hållbara urbana stadsrum	24	Platsens förutsättningar	52
Kulturmiljö i Slakthusområdet	24	Historiskt djup	54
Stockholms stads Arkitekturpolicy	24	Konceptuell idé	55
Problemformulering	25	UTFORSKANDE AV GESTALTNINGSLÖSNINGAR	57
Syfte	25	Neon i Slakthusområdet	58
Frågeställningar	25	Klotter eller konst?	59
Metod	25	Slå dig ned	60
Avgränsning	25	Urban grönska	61
Målgrupp	25	Gestaltningsslösningar	62
ARBETSPROCESSEN	27	GESTALTNINGSFÖRSLAG FÖR PLATS Aktivering	65
Gestaltning	28	Gestaltningsslaget	66
Pre-design	29	Gestaltning möter mänskliga behov	68
Design	30	Neonvinklar	70
Post-design	30	Konstvinklar	72
SKAPA MERVÄRDEN	31	Sittvinkel	74
Platsaktivering	32	Gröna vinklar	80
Temporär landskapsarkitektur	33	Ett funktionellt torg	82
Cues to care	34	DISKUSSION	85
Field Guide to Life in Urban Plazas	34	Utvärdering av projekt	86
Strategier	35	Vidare utveckling	87
REFERENSPROJEKT	37	Referenser	88
Referensprojekt i Köpenhamn	38	Figurteckning	89
Centrala Köpenhamn	39		
Offentlig konst i Christiania	40		
The Raft	42		
Tillfällig installation Bryghusgarde	44		
Del av Superkilen	46		

Slakthusområdet har en speciell plats i mitt hjärta, då jag har många fina minnen därifrån. Under min utbildning fick jag den fantastiska möjligheten att arbeta med stadsbyggnadsprojektet på Stadsbyggnadskontoret, Stockholms stad. Slakthusområdet har en unik själ och är en plats där alla människor - oavsett kön, ursprung, etnicitet, bakgrund eller personliga intressen, är välkomna. Det känns särskilt meningsfullt att få vara delaktig i ett projekt som betyder mycket för många, som gör att mitt arbete känns viktigare än någonsin.

Arbetet sker i samarbete med Exploateringskontoret och min tidigare kollega Sara Norås. Stockholms stad har identifierat ett behov av att aktivera Slakthusområdet under byggnationstiden. Syftet med mitt arbete är att grafiskt beskriva ett gestaltungsförslag för att utveckla Norra entrétorget. Målet är att skapa en plats som upplevs som familjär och välkomnande för alla, precis som Slakthusområdet gör för mig.

AKTIVERA URBANARUM

Projektets kontext

Slakthusområdet är ett industriområde i huvudstadens södra stadsdel Johanneshov. Området har sedan början av 1900-talet inrymt storskaliga slakterier vilka har försett Stockholm med kött och var avlägsen centrala Stockholm (Anders (f. 1965) 2021). Sedan slakteriindustrin avslutades helt år 2012, 100 år efter start (ibid) har slakteribyggnaderna byggts om till kontor samt kultur- och evenemanglokaler (Stockholms stad 2024a). Industribyggnaderna är ritade i jugenstil av den svenska arkitekten Gustaf Wickman och stod färdigställda i början på 1910-talet. Jugendbyggnaderna är starkt identitets- och karaktärsskapande för området med ljus tegel och plåttak i röd samt ljusgrön kulör (Sandhagen 2024).

Figur 1: Illustration visar byggnaden Slakthushallarna sedd från Styckmästargatan.

Byggnaderna som har tillkommit i omvandlingen från slakteriindustrin är från olika årtionden och med olika funktionsändamål. Denna utveckling har gett upphov till en funktionsinriktad arkitektur med stor variation (Stockholms stad 2024a). Många kulturverksamheter har etablerats här på grund av de låga hyrorna i en tidigare industrimiljö. På så sätt har området idag en stark koppling till Stockholms kultur och musikscen (Stockholms stad 2024c).

I början av 2000-talet ansåg Stockholms stad det fanns ett behov av att utveckla Stockholms södra delar och år 2011 beslutade dåvarande politiker att stadsutvecklingsprojektet Söderstaden skulle påbörjas (Stockholms stad 2024g). Projektet Söderstaden är ett stadsutvecklingsprojekt som omfattar stadsdelarna Gullmarsplan och Slakthusområdet där bland annat bostäder, arbetsplatser och handel är tänkta att uppföras (Stockholms stad 2024d).

I stadsutvecklingsprojektet är Slakthusområdet tänkt att omvandlas till en levande urban stadsdel med nya användningsområden. Samtidigt stärks områdets kollektivtrafik med ny tunnelbanelinje och station Slakthusområdet (ibid).

Den urbana omvandlingen av Slakthusområdet kommer att ske under en längre tidsperiod. Stora delar av området kommer att vara avspärrat under olika etapper för byggnation. Trots att området är under omvandling finns det aktiva verksamheter, restauranger, caféer, evenemanglokaler och arbetsplatser (Stockholms stad 2024d).

De aktiva verksamheterna i området har många besökare både under dag- och nattetid. När det är evenemang i Avicii- och Tele2 Arena blir områdets besökare desto fler. Med den bakgrunden har Stockholms stad identifierat ett behov av att skapa tillfälliga och aktiverade platser i Slakthusområdet under byggnationstiden tills att stadsbyggnadsprojektet står färdigt. Syftet med de aktiverade platserna är att bjuda in till vistelse och aktivitet under områdets utvecklingsfas (Stockholms stad 2024d).

Målet med att skapa tillfälliga och aktiverade platser i Slakthusområdet är att möta ett mänskligt behov och skapa intresseväckande urbana miljöer. Stockholms stad anser att dessa behov bör tillgodoses i den fysiska miljön; möjligheten att vistas, uppehålla sig, uttrycka sig kreativt, uppleva gemenskap samt tillhörighet till andra människor och området (Stockholms stad 2024c). En av de platser som är i behov av platsaktivering är Norra entrétorget - Slakthusområdets nordliga entré.

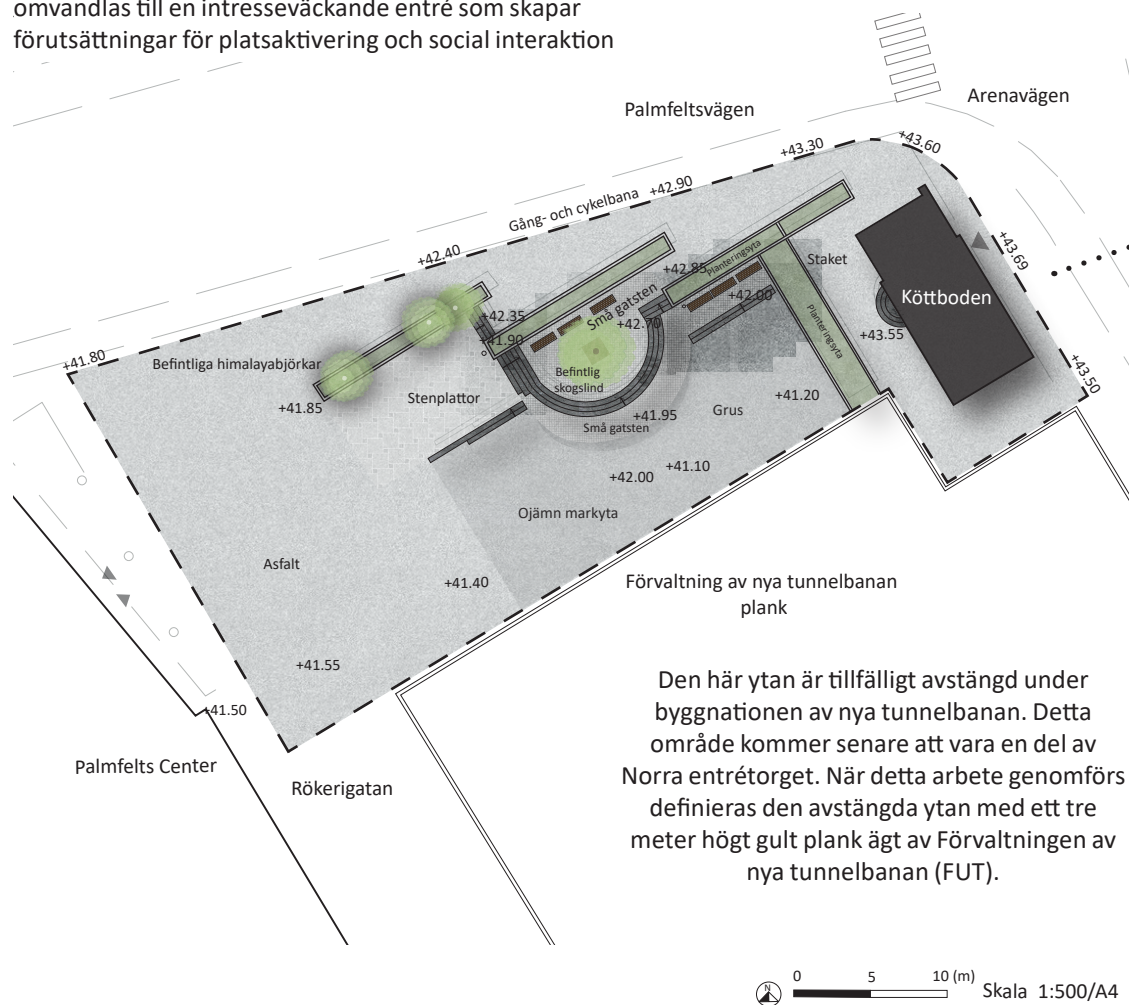
Norra entrétorget är för många besökare det första mötet med Slakthusområdet. I sitt nuvarande skick är torget ödsligt, intetsägande och nedgånget. Torget fungerar mest som en gångpassade och återspeglar inte Slakthusområdets karaktär och identitet. Torget har ett lågt vistelsevärde, saknar visuella och fysiska element och är ej användarvänligt i sitt befintliga skick.

Att använda platsaktivering som strategi för att aktivera torget kan bidra till ett mer välbesökt och intresseväckande torg. Målet är att stärka platsens kulturella värden, höja vistelsevärdet och främja social interaktion (Stockholms stad 2022). För att aktivera torget vill Stockholms stad (2024d) skapa tillfälliga installationer med stöd i temporär landskapsarkitektur, design och konst. Att ta stöd i tillfälliga installationer gör att Norra entrétorget kan aktiveras under en begränsad tidsperiod tills att platsen fått sin permanenta utformning (Zimm 2016).

Figur 2: Positionskarta som visar områdesgränsen för utvecklingsområdet Söderstaden och Slakthusområdet.

Slakthusområdet är en plats där många olika människor, användningsområden, arkitektoniska stilar, och kultur möts och samsas ömsesidigt. I mötet har en stark identitet och karaktär vuxit fram. Målet med arbetet är att grafiskt beskriva ett gestaltungsförslag som är en spegling av Slakthusområdets historiska djup och karaktär. Hur kan Norra entrétorget utvecklas för att väcka intresse och nyfikenhet? Kan torget med stöd av temporär landskapsarkitektur omvandlas till en intresseväckande entré som skapar förutsättningar för platsaktivering och social interaktion

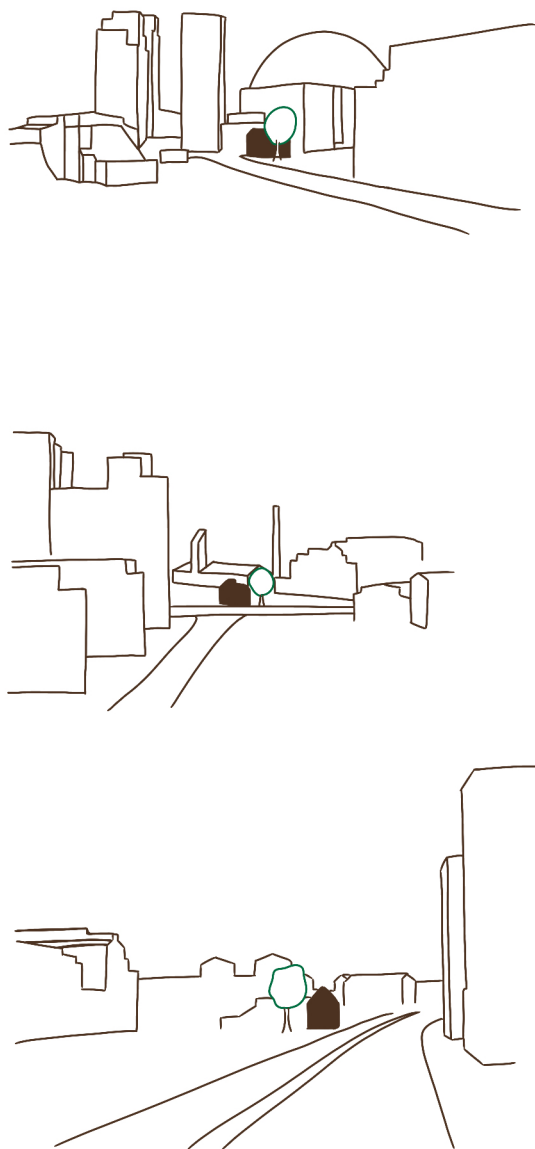

Figur 3: Tematisk karta över arbetsområdet. Den svarta streckade linjen definierar arbetsområdets gränser.

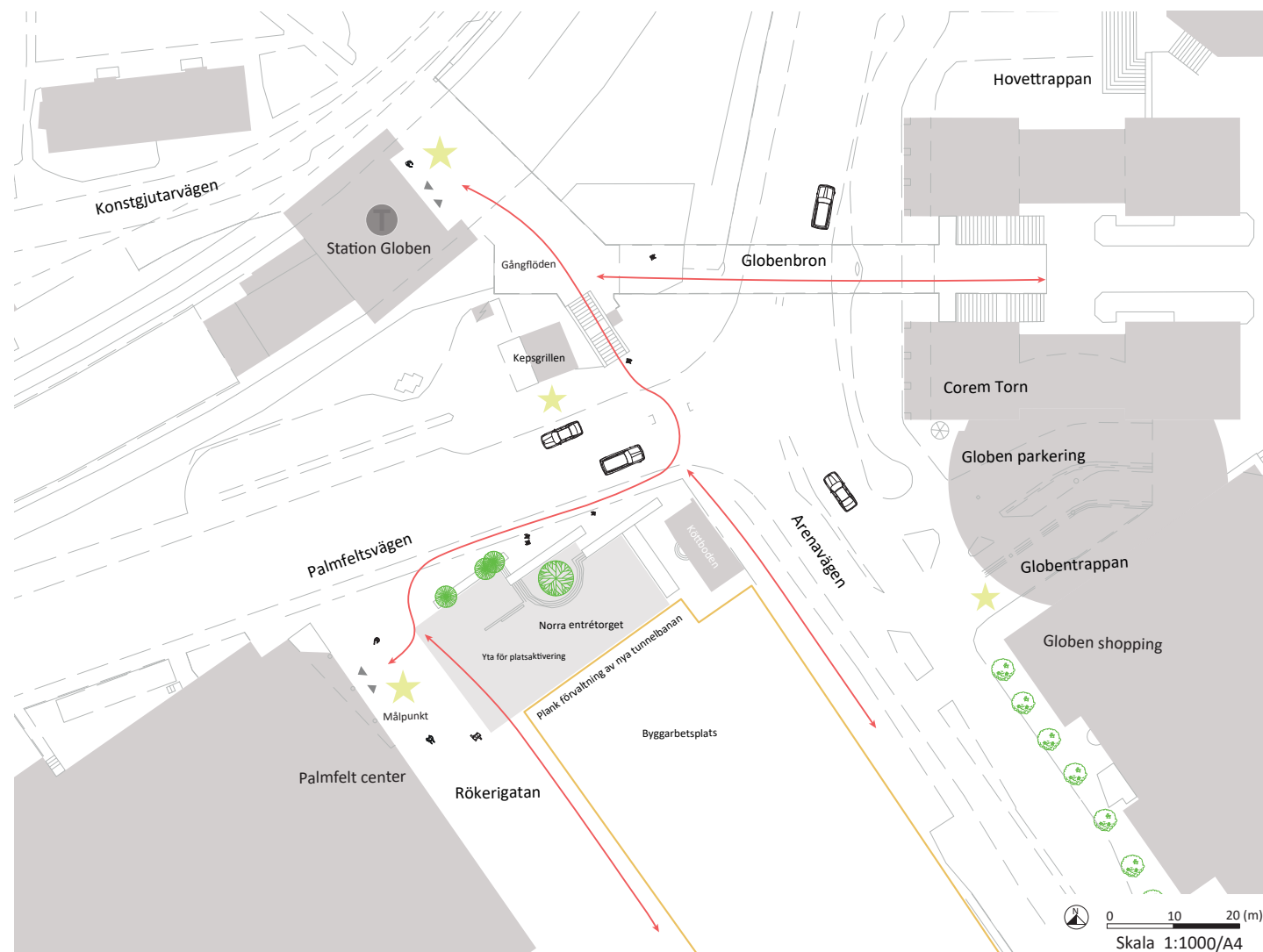

Figur 4: Illustrationsplan för stadsbyggnadsprojektet Slakthusområdet. Ritad av Nyréns Arkitektkontor för Stockholms stad.

Rumslig kontext

Figur 6: Skisser illustrerar byggnaden Köttboden och arbetsområdet i förhållande till omgivande bebyggelse.

Figur 7: Tematisk karta över arbetsområdet samt omkringliggande område. Illustrationen redovisar omkringliggande byggnader, gatunamn, målpunkter och gångflöden.

Hållbara urbana stadsrum

Sverige antog, som medlem i FN, hösten 2015 Agenda 2030 för hållbar utveckling (Regeringskansliet 2016). Syftet med Agenda 2030 är att säkerställa en hållbar framtid för både klimat och människa. Målen och delmålen är integrerade och omfattar tre dimensioner av hållbar utveckling: den sociala, den ekonomiska och den miljömässiga (Regeringskansliet 2020). Mål 11 beskriver hur Agenda 2030 ska arbeta för att säkerställa att städer och bosättningar är inkluderande, hållbara, säkra samt motståndskraftiga (ibid). Stockholms stad har formulerat fyra övergripande mål (Stockholms stad 2023c) för att bygga hållbart enligt Agenda 2030.

Översiktsplanen beskriver att Stockholm ska vara en klimatsmart stad med en god offentlig miljö som skapar goda livsvillkor (Stockholms stad 2023c). Människor ska kunna uppleva trygghet och samhörighet i stadens offentliga och urbana rum (ibid). Vision 2040 – Möjligheternas Stockholm konkretiserar stadens mål för år 2040; ett Stockholm som håller samman, ett klimatsmart Stockholm, ett ekonomiskt hållbart Stockholm samt ett demokratiskt hållbart Stockholm (Stockholms stad 2022).

Stockholms stad arbetar aktivt för att säkerställa god boendemiljö och ett klimatsäkert Stockholm (Stockholms stad 2024f) genom olika styrdokument. Staden bedriver även ett kontinuerligt arbete med stadsplanering och hållbar utveckling (Stockholms stad 2024e). I programplanen för Slakthusområdet (Stockholms stad 2024d) beskrivs hur områdets utemiljöer ska utvecklas för att vara attraktiva, livfulla och klimatsmarta.

Attraktiva, hållbara och klimatanpassade urbana miljöer ska utvecklas i Slakthusområdet när stadsbyggnadsprojektet står klart (Slakthusområdet 2024d). Då byggnationen av området kommer att pågå under en längre tidsperiod anser Stockholms stad att det är nödvändigt att utveckla hållbara platser redan under denna tid. Att utveckla hållbara och attraktiva urbana miljöer under byggnationstiden lägger en god grund för områdets miljöanpassning i framtiden. Insatser som genomförs under byggnationstiden, som aktivering av Norra entrétorget, skapar goda förutsättningar för ett ekologiskt, socialt och kulturellt hållbart Slakthusområdet i framtiden.

Kulturmiljö i Slakthusområdet

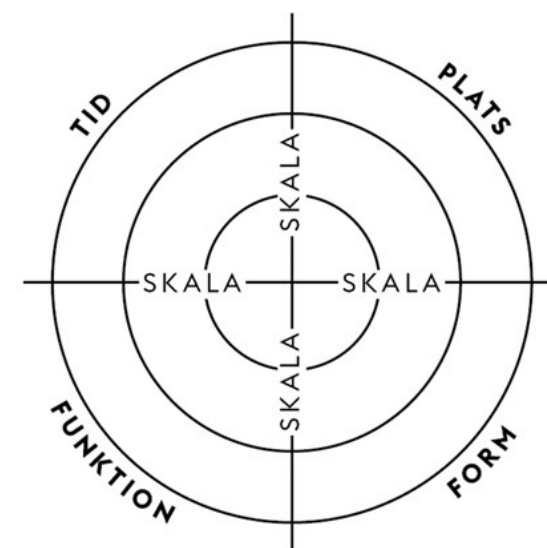
Stockholms stad arbetar aktivt med kulturdriven stadsutveckling, en strategi som integreras redan från början när staden växer (Stockholms stad 2024c). Kulturlivet har länge varit och fortsätter att vara en central del av Slakthusområdets identitet (Arshi 2021). Slakthusområdet präglas av ett livskraftigt kulturliv med kreativa verksamheter, etablerade kulturinstitutioner och musikevenemang som bidrar till en attraktiv stadsmiljö (ibid). Området har inte bara ett aktivt och dynamiskt kulturliv, utan även byggnader med stort kulturhistoriskt värde (Stockholms stad 2024b).

De historiska industribyggnaderna från 1910-talet, ritade av den svenske arkitekten Gustaf Wickman i jugendstil (Wickman n.d.), är ett viktigt inslag i områdets kulturarv. Byggnaderna med blå kulturhistorisk klassificering (Stockholms stad 2024b) kommer att bevaras och utvecklas inom ramen för Slakthusområdets urbana omvandling (Stockholms stad 2024b, 2024d).

Stockholms stads Arkitekturpolicy

Stockholms stad ska bidra till en hållbar stadsutveckling med fokus på god livsmiljö (Stockholms stad 2023a). För att säkerställa detta har staden tagit fram Arkitekturpolicy (Stockholms stad 2023b). Policyen beskriver hur Stockholm ska byggas och utvecklas på ett hållbart, attraktivt och mångsidigt sätt. Styrdokumentet betonar att arkitektur och stadsmiljö ska präglas av hög arkitektonisk kvalitet, med målet att skapa en sammanhållen gestaltning baserad på ett helhetsperspektiv som tar hänsyn till Stockholms unika identitet. I policyen presenteras ett verktyg (se figur 8) som ska fungera som stöd för att säkerställa arkitektonisk kvalitet i stadens stadsbyggnadsprojekt (ibid).

I mitt arbete användes detta verktyg som inspiration, med målet att utveckla ett gestaltningsförslag med hög arkitektonisk kvalitet och långsiktig relevans. Verket fungerade som vägledning under designprocessen, där aspekter som plats, form, funktion och tid beaktades.

Figur 8: Stockholms stads verktyg för att säkerställa arkitektonisk kvalitet i den offentliga miljön.

Problemformulering

Norra entrétorget är i sitt nuvarande skick inte en plats som upplevs som inbjudande. Torget saknar i sin nuvarande utformning funktioner och kvalitéer som gör det till en välfungerande entré till Slakthusområdet. Torget upplevs istället som ointressant, ödslig och försummad. Det är mycket begränsat med sittor, möblemang och aktiviteter att delta i som besökare. Torget är därför inte aktiverat av mänsklig närvaro.

I väntan på torgets permanenta utformning är det önskvärt att platsen aktiveras med stöd i designelement och temporär landskapsarkitektur. Funktionella åtgärder bör prioriteras som ett första steg för att utveckla torget till en funktionell och användarvänlig yta. Hur kan designelement och temporär landskapsarkitektur bidra till att skapa förutsättningar för ett aktivt torg och främja social interaktion? På vilket sätt kan Norra entrétorget utvecklas till en attraktiv och livfull urban miljö?

Syfte

Utforma ett temporärt och platsaktiverande gestaltungsförslag för Norra entrétorget. Arbetet syftar till att grafiskt förklara och beskriva hur designelement och temporär landskapsarkitektur kan bidra till att aktivera platsen under byggnationstiden för stadsbyggnadsprojektet. Arbetet är indelat i fyra huvudområden: platsaktivering, designelement, temporär landskapsarkitektur och social interaktion, där alla dessa aspekter integreras och ömsesidigt stödjer varandra.

Projektet har genomförts på uppdrag av Exploateringskontoret, Stockholms stad, med syftet att stödja den framtida utvecklingen av Norra entrétorget och Slakthusområdet.

Frågeställningar

Hur kan man med hjälp av designelement och temporär landskapsarkitektur aktivera urbana stadsrum?

Med vilka designelement och temporär landskapsarkitektur kan Norra entrétorget aktiveras för att skapa en aktiv och intresseväckande entré till Slakthusområdet?

Metod

Gestaltning användes som arbetsmetod för att utveckla lösningar på gestaltungsproblemet och besvara frågeställningarna. Inledningsvis formulerades en problemställning i dialog med Exploateringskontoret, Stockholms stad. För att beskriva de olika faserna i gestaltungsarbetet tas stöd i Roggema (2017), Pertoft & Sandqvist (2023) och Krupinska (2014). Gestaltungsarbetet delas upp i tre huvudsakliga faser: pre-design, design och post-design.

Avgränsning

Geografiskt har arbetet avgränsats till Norra entrétorget (se figur 3) i Slakthusområdet. Arbetsområdet följer Förvaltningen av nya tunnelbanans (FUT) gula plank, med ett säkerhetsavstånd på en meter längs Rökerigatan, Palmfeltsvägen och Arenavägen. Köttboden ingår i arbetsområdet men berörs inte av gestaltungsförslaget.

FUTs gula plank får enligt regler delvis skymmas, men den blåa informationsskylten får inte skymmas alls (se figur 37). Arbetsområdet är detaljplanerat som kvartersmark och ägs för närvarande av Exploateringskontoret, Stockholms stad. Fastighetskontoret, Stockholms stad, ansvarar för torgets förvaltning. Gång- och cykelvägen längs Palmfeltsvägen och Arenavägen är inte en del av arbetsområdet eftersom det inte omfattar allmän platsmark (se figur 5).

Tidsmässigt har arbetet avgränsats till perioden januari 2024 till maj 2024. Platsbesök, inventering och analyser genomfördes dagtid under denna period.

Målgrupp

Branschkollegor och landskapsarkitekter.

Hur ser en intresseväckande och lekfull entré till Slakthusområdet ut och vad kan jag göra där?

ARBETSPROCESSEN

Gestaltning

För att utveckla lösningar på gestaltungsproblemet och besvara frågeställningarna användes gestaltning som arbetsmetod. För att beskriva de olika faserna av gestaltungsarbetet togs stöd i Roggema (2017), som sammanfattar olika arbetsmodeller inom landskapsarkitektur kallat *Research by Design*. Gestaltungsarbetet är uppdelat i faserna pre-design, design och post-design efter inspiration av Roggema (2017). De olika faserna beskrivs mer ingående i kommande kapitel där jag beskriver hur jag gått tillväga i arbetet (se figur 9).

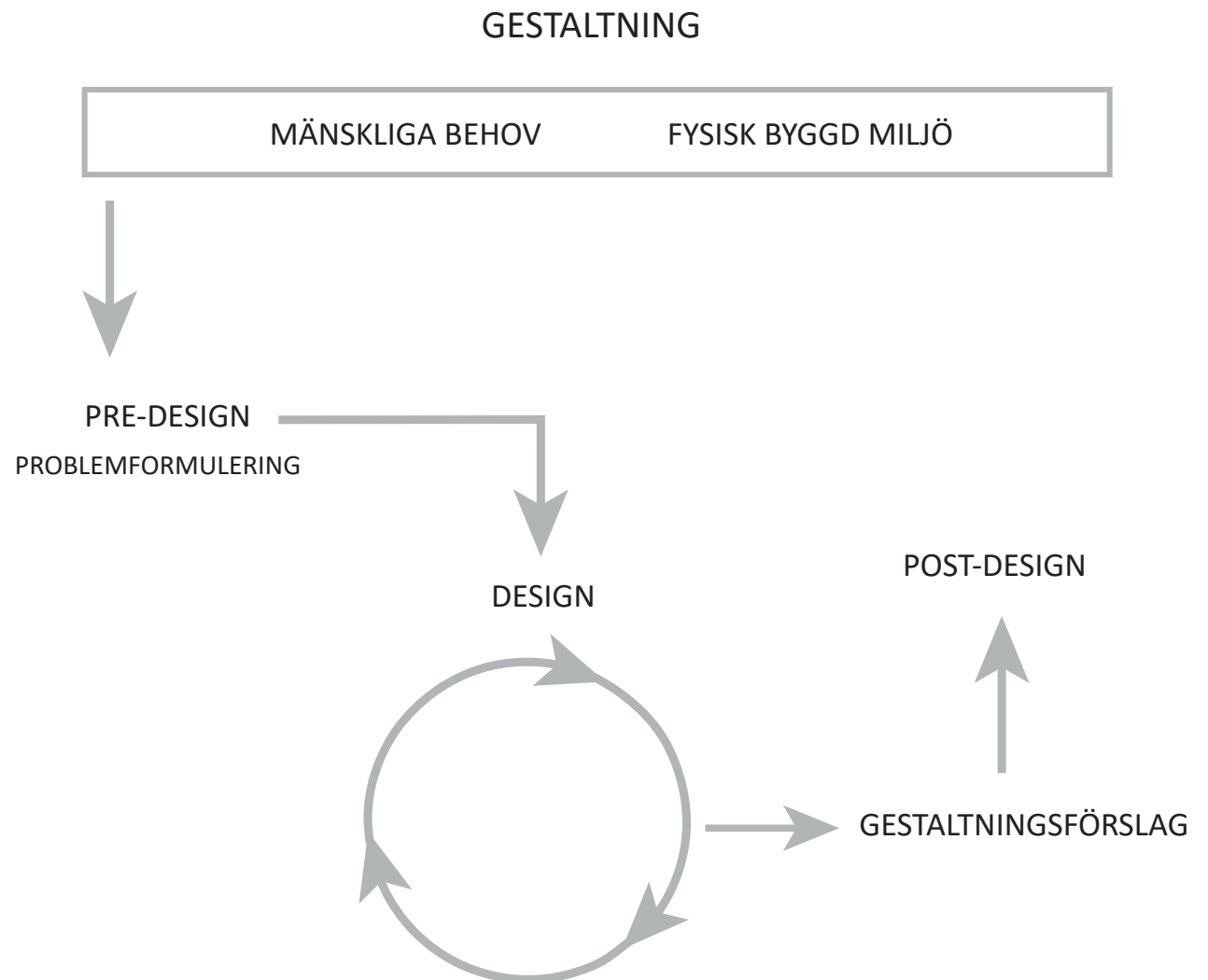
I arbetets inledningsfas, pre-design, formulerades ett gestaltungsproblem i dialog med Exploateringskontoret i Stockholms stad för Norra entrétorget. Under denna fas varvades litteraturläsning med besök av referensprojekt samt inventering och analys av arbetsområdet. I slutskedet av denna fas konkretiserades den konceptuella idén för arbetet.

I designfasen skissade jag och testade olika lösningar på gestaltungsproblemet. För att driva designprocessen framåt använde jag mig av skissande som arbetsmetod, beskrivet av Pertoft & Sandqvist (2023) och Krupinska (2014). Mitt sätt att skissa och testa olika lösningar på gestaltungsproblemet var att skapa digitala 3D modeller på designelement och temporär landskapsarkitektur i programmet Rhinoceros 7.

I slutfasen av designdelen producerades allt grafiskt material som kartmaterial, illustrationsplaner, och renderingar. All tillhörande text skrevs parallellt med framställningen av det grafiska materialet.

I slutskedet av gestaltungsarbetet, post-design, diskuterades och utvärderades gestaltungsförslaget utifrån syfte och frågeställningar. Här belystes förslagets begränsningar och möjliga vidareutvecklingar.

De program som jag använde mig av genom hela gestaltungsarbetet var Adobe-paketet, Enscape 3D, Procreate, Rhinoceros 7, AutoCAD och Word.

Figur 9: Illustrationen redogör för arbetsprocessen, inspirerad av Pertoft & Sandqvist (2023) samt Roggema (2017).

Pre-design

I den inledande delen av gestaltningsarbetet beskrivs förarbetet; gestaltningsproblem, litteraturstudie, referensprojekt, platsbesök och konceptuell idé. Pre-designfasen genomfördes delvis parallellt med designfasen.

Gestaltningssproblem

Genom att definiera och konkretisera ett gestaltningssproblem i ett projekt förs arbetet framåt beskriver Pertoft & Sandqvist (2023). Ett gestaltningssproblem kan beskrivas som ett dilemma för att göra avvägningar i gestaltningssarbetet (ibid). Genom att skissa (Krupinska 2014) och testa olika idéer mot den formulerade problematiken (Pertoft & Sandqvist 2023) kan design- och gestaltningsslösningar uppkomma. Att konkretisera ett gestaltningssproblem var ett viktigt första steg för att finna relevanta gestaltningsslösningar.

Arbetet skrevs i dialog med Exploateringskontoret, Stockholms stad där två digitala möten genomfördes för att precisera gestaltningssproblemet. Exploateringskontorets mål med att aktivera Norra entrétorget var att utveckla torgets gestaltning, främja vistelse och skapa en intresseväckande entré till Slakthusområdet. Det var också önskvärt att torget skall upplevas som visuellt och estetiskt tilltalande med koppling till Slakthusområdet identitet och karaktär. På dessa möten diskuterades arbetsområdets avgränsning samt tekniska och fysiska begränsningar.

Litteraturstudie

En litteraturstudie genomfördes i arbetets inledande delar för att utöka mina kunskaper i arbetets huvuddelar; platsaktivering och temporär landskapsarkitektur. Ytterligare litteraturstudier genomfördes i ämnet Cues to care och en djupdykning i skriften Field Life To Urban Plazas för att finna strategier för hur urbana rum kan utformas med målet att möta och förstå olika typer av mänskliga gångflöden, vistelser och beteenden.

Referensprojekt

För att utöka mina kunskaper i ämnena platsaktivering, arkitektoniska tillägg och temporär landskapsarkitektur besöktes fyra referensprojekt i Köpenhamn. Syftet med besöken var att analysera referensprojekt utifrån arbetets huvudämnen. Även hur dessa projekt användes av människor och vilka mänskliga behov som tillgodosågs. Referensprojekten valdes ut efter dess relevans till mitt projekt. Fokus var tillfälliga installationer som skapade förutsättningar för platsaktivering och där utformningen av dessa hade en läsbar konceptuell idé.

Till platsbesöken formulerades frågor kopplat till mitt projekts syfte och frågeställningar. Detta för att undersöka hur liknande projekts gestaltning och utformning bidrog till att aktivera platsen. Genom att identifiera vad som fungerade väl på dessa platser utökades mina kunskaper i hur tillfälliga installationer bidrog till nya kvalitéer som inte tidigare funnits på platsen. Genom att observera projekten utökades mina kunskaper hur arkitektoniska tillägg och temporär landskapsarkitektur tillför kvalitéer som aktiverar dessa platser.

Platsbesöken genomfördes under två timmar dagtid för varje referensprojekt där anteckningar och skisser uppfördes samt fotografier togs. Referensprojekten fungerade som inspirationskälla för det egna projektet och fungerade som referensbank vid olika vägval i designprocessen.

Platsbesök

Det är viktigt att inneha god kunskap om den fysiska miljön som ska gestaltas. Min tidigare kunskap om Slakthusområdet kompletterades med ytterligare platsbesök till arbetsområdet. Under platsbesöken dokumenterades torgets fysiska utformning och dess möjligheter samt begränsningar genom anteckningar och skisser. Analyser genomfördes inspirerat av metoden SWOT (förkortning på engelska för strength, weaknesses, opportunities and threats) (Gürel 2017, Puyt et al. 2023).

SWOTmetoden vid platsanalys fokuserar på platsens styrkor, svagheter, möjligheter och hot vilket ger en mer ingående förståelse för platsens förutsättningar.

Under platsbesöken till arbetsområdet togs fotografier, anteckningar skrevs och skisser ritades för att senare användas i gestaltningssarbetet. I designskedet genomfördes platsbesök till arbetsområdet för att undersöka gestaltningssförslagets relevans och utformning.

Platsbesöken genomfördes:

29 januari Slakthusområdet och Norra entrétorget, inventering och analys.

30 januari Slakthusområdet och Norra entrétorget, inventering och analys.

23 februari Slakthusområdet och Norra entrétorget, inventering och analys.

8 mars Norra entrétorget, platsbesök.

17 april Norra entrétorget, platsbesök.

11 maj Norra entrétorget, platsbesök.

Konceptuell idé

Syftet med konceptformuleringen var att konkretisera en designidé. Den konceptuella idéen för arbetet beskrivs som en specifik form och kulör. Den konceptuella formen och kulören användes som verktyg i designfasen för att utveckla en sammanhållen gestaltning. Pertoft & Sandqvist (2023) beskriver att ett koncept kan användas för att lättare utveckla en tydlig identitet och karaktär för projektet. Den konceptuella idéen användes i designfasen för att ge upphov till fysisk arkitektoniska lösningar på gestaltningssproblemet. Den konceptuella idéen styrde och hjälpte mig göra gestaltningssmässiga och arkitektoniska avvägningar samt val. Idéen tydliggörs med hjälp av text och visuellt material.

Design

Fasen *design* illustreras i figur 10 inspirerad av Pertoft & Sandqvist (2023) för att tydliggöra hur jag gått tillväga. Designfasen beskrivs i tre delar; idégenerering, producering och avvägning. Idégenerering beskrivs av Pertoft & Sandqvist (2023) som en fas där många olika idéer tas fram och där den mest intressanta idén väljs ut för att utveckla projektet. Krupinska (2014) beskriver denna del av designfasen som ”skissande och sökande”, en fas där olika idéer och förslag konkretiseras. I denna fas testade jag olika designidéer som 3D modeller (se figur 45, 46, 47, 48 & 49) som svar på gestaltningsproblemet.

I produktionsfasen producerades de valda designelementen för gestaltningsförslaget som digitala 3D modeller i programmet Rhinoceros 7 (se figur 55, 57, 59, 61 & 66). I denna fas testade jag de olika designelementen tillsammans med varandra på arbetsområdet (3D modell) med målet att utveckla ett intressant och sammanhållet gestaltningsförslag.

I den avslutande delen av designfasen gjordes avvägning om designelementen och gestaltningsförslaget var ett godtagbart svar på projektets syfte och frågeställningar.

Dessa tre faser var sammanflätade med varandra och genomfördes samtidigt som jag besökte referensprojekt, läste litteratur samt hade möten tillsammans med Stockholms stad och min handledare Sofia Sandqvist.

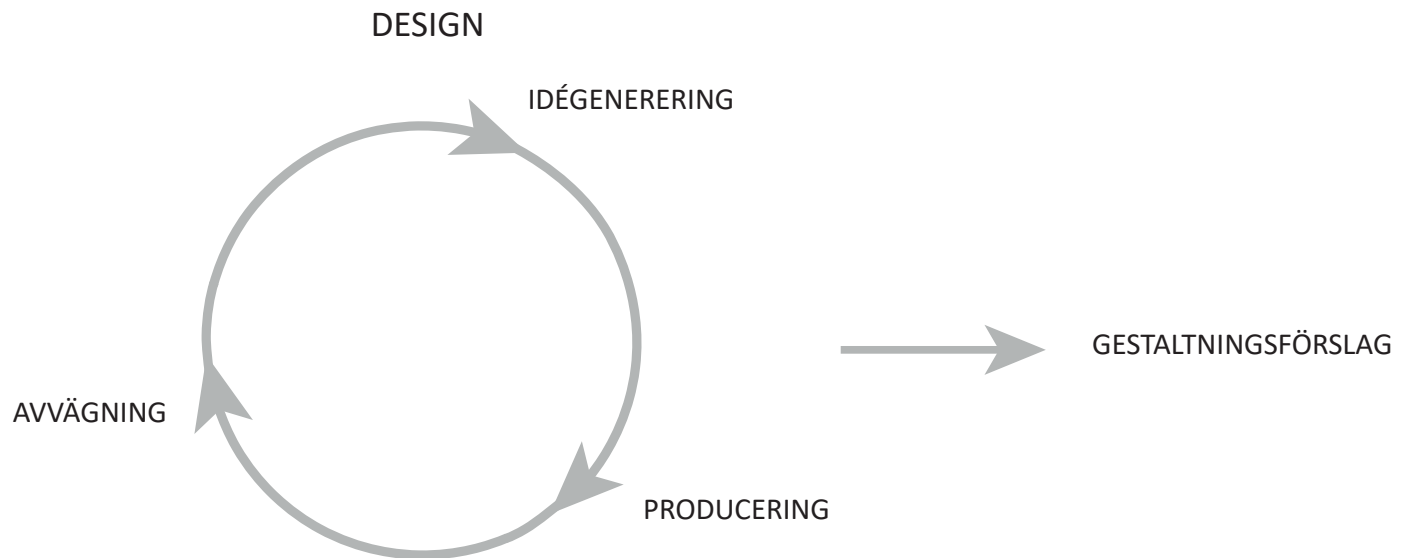
Digitalt material

Det inledande steget i designfasen var att skapa ett 3D underlag för arbetsområdet och Slakthusområdet i programmet Rhinoceros 7. Till mitt förfogande fanns ett 2D underlag och en 3D modell med byggnader och mark upprättad av Stockholms stad. 3D modellen användes genom hela designfasen för att enkelt kunna testa design- och gestaltningslösningar i 3D. 3D modellerna gav en snabb uppfattning hur de upplevdes rumsligt på arbetsområdet.

I produktionsfasen producerades gestaltningslösningarna som digitalt 3D material. De valda gestaltningslösningarna sammanställdes sedan i en Rhinoceros 7 3D modell. Gestaltningslösningarna redovisas som grafiskt material i form av handritade skisser, illustrationsplaner, illustrationer och renderingar. Digitala program som Adobepaketet, Procreate, Rhinoceros 7 och Enscape användes för att illustrera dessa ingående.

Post-design

I denna fas togs allt presentationsmaterial fram som grafiskt beskriver gestaltningsförslaget och andra delar av arbetet. En utvärdering och diskussion kring gestaltningsförslaget fördes även här. Gestaltningsförslagets begränsningar och vidareutveckling redovisas som det sista avsnittet i arbetet (se sida 85).

Figur 10: Illustrationen redovisar designprocessen mer ingående. Designprocessen delas in i delarna idégenerering, producering och avvägning som resulterade i ett gestaltningsförslag.

SKAPA MERVÄRDEN

Platsaktivering

En plats definieras inte enbart av dess geografiska avgränsning utan är ett interdisciplinärt koncept, enligt författaren Cresswell (2014). Begreppet plats gynnas av ett tvärvetenskapligt förhållningssätt som både kan innebära en specifik geografisk avgränsning och ha en mer filosofisk dimension (ibid). I detta arbete definieras platsen som den geografiska avgränsningen av Norra entrétorget i Slakthusområdet. Inom denna avgränsning inkluderas även platsens historiska, filosofiska och sociala lager.

Norra entrétorget beskrivs i dagsläget som en ödslig och nedgången plats med låga vistelsevärden. En plats kan dock aktiveras genom mänsklig aktivitet, ett fenomen kallat platsaktivering (Pantic 2021). Platsaktivering är en strategi som används av planerare, offentliga verksamheter och medborgare för att återta, utveckla och förnya fysiskt byggda miljöer (Sweeney et al. 2018). Denna strategi har visat sig vara särskilt effektiv när syftet är att omvandla befintliga fysiska miljöer till livliga, aktiva och kreativa platser, med fokus på gemenskap och social aktivitet (ibid).

Målet med platsaktivering är att skapa blomstrande, aktiva platser som människor vill besöka och vistas i, utan att förlora platsens identitet och karaktär (Loh et al. 2022). Offentliga initiativ för att aktivera urbana miljöer har visat sig vara en effektiv strategi för att återinföra liv och skapa förutsättningar för mänsklig aktivitet i stadsmiljöer (Shaw & Montana 2014). Aktiveringen av Norra entrétorget är ett offentligt initiativ från Exploateringskontoret, Stockholms stad, som äger marken inom arbetsområdet (Sandhagen 2024, Stockholms stad 2024d).

Det finns flera definitioner av platsaktivering, där detta arbete enbart fokuserar på kreativ platsaktivering. Kreativ platsaktivering innebär utformning och utveckling av platser med fokus på konst, sociala och kulturella värden samt aktiviteter (Wyckoff 2014). Detta är den form av platsaktivering som Stockholms stad och detta arbete strävar efter att använda som strategi för att utveckla Norra entrétorget. Genom att skapa förutsättningar för mänsklig närvaro och aktivitet med fokus på kreativa och sociala inslag.

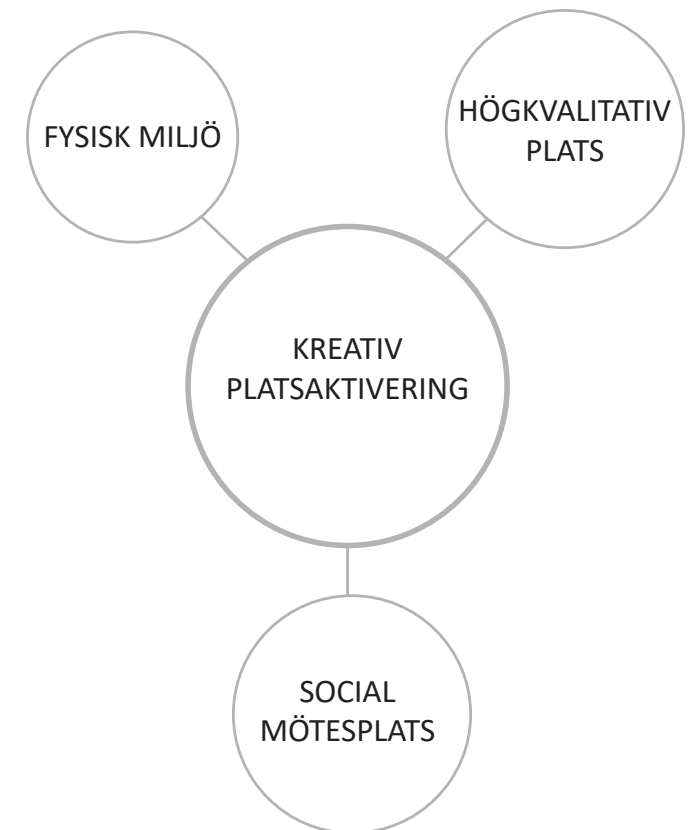
Ekonomisk och taktisk platsaktivering tas inte upp inom ramen för detta arbete.

Att skapa förutsättningar för kreativ platsaktivering på Norra entrétorget illustreras i figur 11, inspirerad av Perakaki & Sinou (2022), med tre primära faktorer: fysisk miljö, högkvalitativ plats och social mötesplats. Kreativ platsaktivering är strategin för att aktivera torget där stöd tas i designelement samt temporär landskapsarkitektur, som behandlas mer ingående i kommande uppslag.

Placekeeping

När platser har blivit aktiverade genom direkta insatser är det också viktigt att säkerställa att deras sociala, kreativa och miljömässiga kvaliteter upprätthålls genom förvaltning (Dempsey & Burton 2012). Detta koncept kallas Placekeeping på engelska och syftar till att bevara och upprätthålla en aktiv plats efter att de initiala åtgärderna har genomförts. Placekeeping i relation till platsaktivering säkerställer att en plats förblir användbar över tid och för framtida generationer (Dempsey et al. 2014).

Efter att Norra entrétorget har aktiverats kommer platsen att förvaltas av Fastighetskontoret, Stockholms stad. Fastighetskontoret ansvarar för skötselåtgärder som vegetation, tömning av soptunnor och underhåll av designelement samt temporär landskapsarkitektur.

Figur 11: Illustrationen visar principerna för kreativ platsaktivering. Inspirerad av Pantic (2021).

Temporär landskapsarkitektur

Temporär arkitektur och installationer avser strukturer som uppförs på en specifik plats under en begränsad tid (Zimm 2016). Syftet med att använda temporära installationer i stadsplanering är att skapa förutsättningar för att aktivera, tillgängliggöra, omskapa och väcka intresse för platser samt offentliga rum (ibid). I detta arbete beskrivs temporära installationer som mobil, flexibel och föränderlig landskapsarkitektur (se figur 12).

Zimm (2016) beskriver att tillfälliga strukturer kan skapa möjligheter för Stockholms stad att stärka samarbeten och gemenskap, möta olika gruppers behov samt visa riktningar mot en rättvis och demokratisk tillgång till stadens rum. Den temporära landskapsarkitekturen som presenteras i detta arbete syftar till att stödja arbetet som Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm (Stockholms stad 2023d) presenterar.

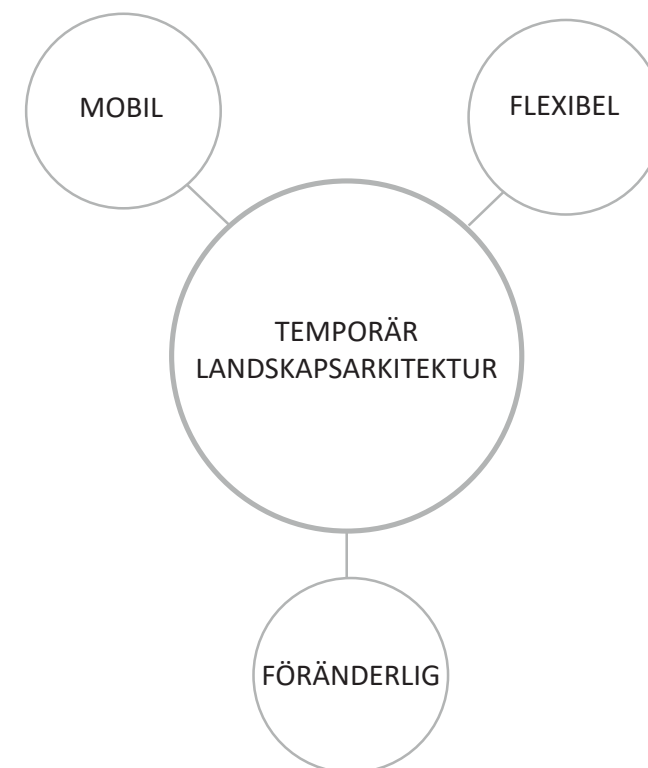
Temporär användning, strukturer och installationer är ett bra verktyg att platsaktivera, där kreativa, attraktiva och lukrativa kvaliteter skapas för en bred skala medborgare och organisationer (Lehtovuori & Ruoppila 2012). Författarna beskriver att temporär användning är ett konkret verktyg för att uppmuntra ”bottom-up” initiativ och tillvägagångssätt med syftet att utforska potentialen av urbana miljöer. I detta arbete möjliggörs temporär användning och installationer med stöd av designelement och temporär landskapsarkitektur. Att ta stöd i temporär landskapsarkitektur har potential att skapa betydande inverkan på den fysiska miljön med små kostnader och medel (ibid).

En annan fördel med temporära aktiviteter och arkitektur är att det kan fungera som en katalysator mellan lokala, offentliga, privata och samhällsliga initiativ (Lehtovuori & Ruoppila 2012). Där Stockholms stad är initiativtagare till att aktivera Norra entrétorget och Slakthusområdet under byggnationstiden. Exploateringskontoret önskar aktivera fler än en plats i Slakthusområdet och välkomnar lokala initiativ. Temporär användning skapar också förutsättningar för att främja samarbetet med initiativtagare och lokalsamhället (ibid).

Studier har visat att temporär användning uppmuntras mer på platser med specifik karaktär, identitet och atmosfär som användarna kan bygga vidare på i deras önskan att uppleva platsen på ett visst sätt (Lehtovuori & Ruoppila 2012). Slakthusområdet har en stark identitet och karaktär som gestaltningsförslaget syftar till att betona, så att besökarna upplever utvecklingen av platsen som familjär. Författarna förtydligar att det är viktigt att platsen där den temporära arkitekturen installeras har god konnektivitet och tillgänglighet. Då torget för närvarande består av en stor andel funktionellt otillgänglig markyta presenteras förslag på åtgärder som utvecklar platsen till ett funktionellt torg där temporära installationer kan uppföras (se figur 68).

Temporär arkitektur är en experimentdriven urban utvecklingsprocess och därför bör offentliga myndigheter ha förtroende för dess användare (Lehtovuori & Ruoppila 2012). I gestaltningsförslaget beskrivs mobila konstväggar som möjliggör för individer att uttrycka sin kreativa begäran på specifika designerade ytor. Enkla och lätta temporära konstruktioner underlättar användning och installation av tillfälliga installationer, enligt Lehtovuori & Ruoppila (2012). Materialval och konstruktion av designelementen bör därför sträva efter att vara lätta och enkla att flytta.

Temporär landskapsarkitektur har visat sig vara effektiv för flera ändamål, bland annat genom att bjuda in besökare och betraktare till annars okända eller tomma urbana miljöer (Lehtovuori & Ruoppila 2012). Denna utveckling är önskvärd vid aktivering av Norra entrétorget då platsen i sitt befintliga skick inte används av besökare och betraktare. Att använda designelement och temporär landskapsarkitektur som stöd för att initiera platsaktivering för specifika ändamål är en strategi som fungerar väl (ibid). Målet med att ta stöd i designelement och temporär landskapsarkitektur är att skapa en balans mellan att definiera platsen genom gestaltningsförslaget och samtidigt lämna den öppen för frivillig användning.

Figur 12: Illustration visar principerna för temporär landskapsarkitektur. Inspirerad av Zaguta (2022).

Cues to care

Vegetation och fysisk byggd miljö är en del av arbetet där konceptet cues to care kan tillämpas för att skapa en upplevd känsla av omvårdnad och omsorg för både människor och deras miljö (Li & Nassauer 2020). Cues to care refererar till det fenomen där estetiska värden i en fysisk miljö ökar sannolikheten för att denna miljö blir omhändertagen. Li och Nassauer (2020) introducerade detta begrepp och beskriver hur det manifesterar sig i urbana miljöer genom till exempel på hur välvårdade och estetiskt tilltalande platser signalerar omsorg och välbefinnande.

En välplanerad integration av grönska i offentliga platser skapar en atmosfär och upplevelse av omvårdnad och rekreation, vilket bidrar till en känsla av välbefinnande för människor (Li och Nassauer 2020). Grönområden och urban grönska signalerar att miljön är välkomnande och att människors behov av naturliga element beaktas (ibid). I dagsläget är det brist på grönska på Norra entrétorget, vilket är ogynnsamt både ur ekologiska och miljöpsykologiska perspektiv. Därför är det viktigt att inkludera grönska som en del av gestaltungsfrågan.

Underhåll och skötsel är avgörande för att signalera att den byggda miljön blir omhändertagen och att människors välbefinnande tas på allvar (Li & Nassauer 2020). Försummad vegetation, skräp och nedgångna ytor ger tvärtom signaler om bristande omsorg och kan minska den upplevda kvalitén av platsen (ibid). Norra entrétorget har i sitt nuvarande skick inte underhållts på ett tillfredsställande sätt, vilket återspeglas i förekomsten av skräp, nedgångna sittbänkar och brist på vegetation.

Att tillhandahålla gröna utrymmen och integrera grönska i utemiljöer förbättrar upplevelsen av att den fysiska miljön är väl omhändertagen (Li & Nassauer 2020). Hostetler (2021) bekräftar sambandet mellan cues to care och estetiskt tilltalande urbana miljöer med ekologiska funktioner och betonar vikten av visuella kvaliteter för att skapa människoorienterade utemiljöer. För att torget ska upplevas som väl omhändertaget bör regelbundna underhålls- och skötselåtgärder genomföras efter gestaltungsfrågan har installerats för att upprätthålla en god standard.

Field Guide to Life in Urban Plazas

För att förstå hur människor använder offentliga miljöer har Field Guide to Life in Urban Plazas: A Study in New York City (2019) analyserat olika torg och människors beteenden i relation till dess utformning. Genom att observera aktiviteter och interaktioner på torgytorna i New York bidrar studien till en djupare förståelse för torgens betydelse i det vardagliga livet genom olika strategier. Strategierna beskriver hur design och underhåll kan förbättra människors livskvalité och skapa mer inkluderande samt levande torgytorna.

Guiden beskriver att förbättrad design av torgytorna, genom att inkludera fler grönytor, sittplatser och konstnärliga inslag, ökar attraktiviteten. Regelbundet underhåll, städning och säkerhetsåtgärder är också viktiga för att skapa en trygg och inbjudande miljö. Dessutom betonar den att evenemang och aktiviteter som engagerar lokalsamhället och främjar social interaktion bidrar till att skapa livfulla torg.

Studien sammanfattar observationer och analyser av olika torgytorna som strategier på hur design, användning, aktiviteter och social interaktion påverkar dessa miljöer. I Pre-designfasen valdes relevanta strategier ut (se sida 35) vilka användes som stöd i designfasen. Åtta strategier identifierades som särskilt relevanta att beakta och inspireras av, med syftet att skapa en användarvänlig och aktiv torgyta i Slakthusområdet. Valet baserades på arbetsområdets utformning och potential samt önskvärda nya kvalitéer på platsen.

Strategierna bidrog till en djupare förståelse för hur olika designelement och gestaltungslösningar påverkar människors rörelsemönster och social interaktion. Under designfasen användes strategierna som inspiration och stöd vid framtagandet av designelement och temporära installationer, vilket påverkade dess design och placering på torgytan.

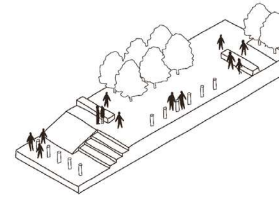
De åtta strategierna användes även som referens när referensprojekt besöktes och analyserades. Detta gav en djupare insikt i hur projekten var utformade och vilka effekter det hade på det mänskliga beteendet och rörelsemönstret. Målet var att utöka min kunskap om sambandet mellan design, gestaltning, platsaktivering och social interaktion.

Strategierna fungerade väl som verktyg för att förstå arbetsområdets potential samt begränsningar och var ett gott stöd vid analys av referensprojekten. Strategierna gav mig god kunskap i hur gestaltning och design kan bidra till platsaktivering och mänsklig interaktion. Målet med att använda guiden var att utveckla en attraktiv och intresseväckande nordlig entré till Slakthusområdet med en välgrundad förståelse för mänskligt beteende.

Strategier

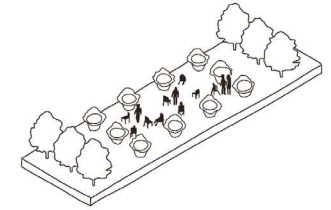
På detta uppslag illustreras åtta strategier från Field Guide to Life in Urban Plazas: A Study in New York City (2019) som har hjälpt mig att utforma torget för att kunna aktivera den. Strategierna från guiden presenteras med namn, illustration och en gestaltningsbeskrivning.

Chitchat Mooring

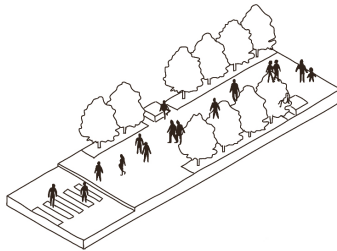
Torget gestaltning bör bidra till att skapa sociala och fysiska för att kunna aktiveras. De fysiska noderna bör förslagsvis erbjuda besökarna sociala sittytor. Denna strategi uppmuntrar till att experimentera med gestaltningens olika fysiska element.

Self-Corralling

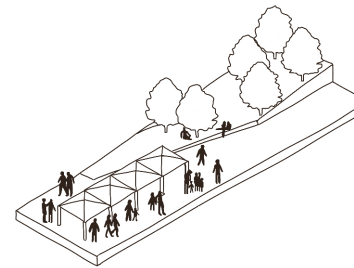
Ett aktivt torg bör med fördel ha olika funktionella ytor där gestaltningen bidrar till att skapa fysiska gränser mellan olika rum. Låga element bör utformas som multifunktionella och därmed bli mer användarvänliga samt flexibla.

Downstream Drift

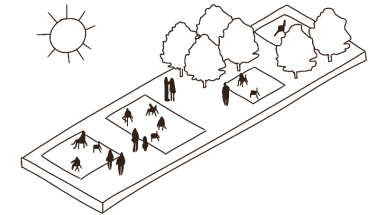
Primära och sekundära entréer där man kan se in och ut från torget är viktigt för dess aktivering. Målet med torgets gestaltning bör vara att förstärka och förbättra entrépunkterna genom att tillföra signalvärde och väcka intresse. Övergripande gestaltning bör också bidra till ett välfungerande och smidigt gångflöde genom platsen.

Ephemera-philia

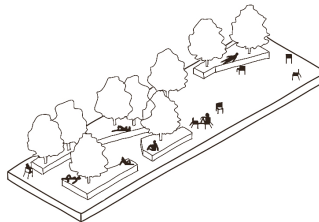
Torget gestaltning bör fokusera på en användarvänlig design på mänsklig skala. Gestaltningen bör tillföra en variation av aktiviteter för en bred målgrupp i olika åldrar. Det bör finnas en mångfald av användare, program, design och aktiviteter.

Phototropic Behavior

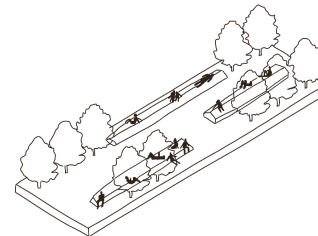
Människor föredrar oftast soliga platser att spendera tid på. Torgets gestaltning bör därför erbjuda flyttbar, mobil och flexibel möblering som med fördel kan flyttas runt på platsen. Genom att erbjuda besökarna soliga platser under hela dagen kan ett aktivt torg åstadkommas.

Niche Selection

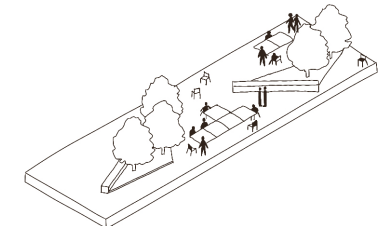
Torget bör ha tilltalande sittmöbler. Gestaltningen bör erbjuda en variation av sittmöbler i olika material, former och höjder. Sittplatserna och möblemanget ska kunna placeras på torget med varierande placering. Det bör även finnas möjlighet att stödja fötterna och att kunna ligga ned.

La-Z-Joy

Ett aktivt torg bör erbjuda besökarna bekväma sittplatser men även en mångfald av dessa. Flexibla sittplatser där man kan lägga upp fötterna, ryggstöd och armstöd bör också erbjudas. Möblemanget kan med fördel utmana bänkarnas klassiska 90-graders vinkel och ges möjlighet till att ligga ned.

Flex Allure

Ett torgs möblemanget är av stor betydelse. Därför bör gestaltningen erbjuda en variation av flyttbar, mobil och flexibel möblering. Dessa bör kunna arrangeras av användarna för större sällskap att umgås efter eget tycke och smak.

REFERENSprojekt

Referensprojekt i Köpenhamn

Att besöka, analysera och studera referensprojekt när man utvecklar ett eget projekt är fördelaktigt av flera skäl. Genom att studera liknande projekt har jag fått idéer hur olika gestaltungsproblem och frågeställningar har lösts tidigare. Det gav mig inspiration och nya perspektiv till mitt egna arbete. Referensprojekten var en del av pre-designfasen med syftet att fylla min kunskapsbank med liknande projekt som hade fokus på platsaktivering, arkitektoniska tillägg och temporär landskapsarkitektur.

Danmarks huvudstad Köpenhamn var en utmärkt stad att studera referensprojekt i landskapsarkitektur av flera skäl. Danskarna har en annan kultur och syn på platsaktivering och temporär landskapsarkitektur som det finns mycket att ta lärdom från. I Köpenhamn finns det en kreativ användning av offentliga rum genom temporära installationer och aktiviteter som omvandlar oanvända ytor till livliga urbana rum. Dessa initiativ visar hur offentliga ytor kan utvecklas och aktiveras för att uppmuntra till ett urbant liv och främja social interaktion.

Danskarna är inte rädda att testa flexibla och experimentella designlösningar i det offentliga rummet. Ofta har många av stadens platsaktiveringsprojekt fokus på medborgarengagemang vilka involverar lokala invånare och organisationer i designprocessen. Medborgarengagemang leder ofta till kreativa lösningar utvecklade tillsammans med de som använder platsen. Temporära projekt och urbana initiativ är ett vanligt förekommande inslag i staden där konstinstallationer, temporär arkitektur och projekt snabbt sätts upp och tas ned. Dessa projekt har varit intressanta att studera då de ger inspiration till hur urbana rum kan aktiveras under en begränsad tidsperiod. De visar även hur temporära installationer kan användas som stöd för att effektivt blåsa liv i annars oanvända urbana miljöer.

Referensprojekten för mitt arbete valdes med omsorg och relevans. Det var viktigt att kunskapen jag fick från projekten bidrog till att jag utvecklades som landskapsarkitekt, som jag sedan har applicerat på mitt egna arbete. Referensprojekten är av varierande karaktär, storlek och design där jag argumenterar för dess relevans i kommande kapitel. I gestaltungsförslaget beskriver jag hur kunskapen och lärdomarna från referensprojekten har applicerats.

Under platsbesöken hade jag sex fokusområden; platsaktivering, designelement, temporär landskapsarkitektur, design, aktiviteter och social interaktion. Vilka fokusområden som var mest relevanta för varje referensprojekt varierade och därför var det viktigt att välja referensprojekt med varierande karaktär. Platsbesöken varade mellan en till två timmar för varje projekt och genomfördes dagtid en vardag. Under dessa besök samlades information som sammanställs i kommande kapitel.

När referensprojekten analyserades använde jag mig av strategier från Field Guide to Life in Urban Plazas: A Study in New York City (2019) för att få en djupare förståelse för projekten. För varje referensprojekt har analysen sammanställts i en tematisk karta som beskriver hur projektets design uppmuntrade till sociala interaktion och bidrog till mänsklig aktivitet.

Centrala Köpenhamn

Nørrebro

Del av Superkilen

Superkilen är en större tematisk stadsdelspark och för arbetet valdes den röda delen. Parken erbjuder en variation av aktiviteter vilka bidrar till att aktivera platsen samtidigt som designen och kulören väcker nyfikenhet. Projektet är ett fint exempel på hur form, funktion och mänsklig aktivitet bidrar till att aktivera ett urbant rum.

Stadsdelen Christiania med dess offentliga konst och konstnärliga uttryck i den fysiskt byggda miljön. I stadsdelen finns konstnärliga inslag på husfasader, containerväggar och på olika typer av mobila konstväggar. Den fysiska miljön i Christiania med olika typer av mänsklig aktivitet och design bidrar till platsaktivering.

Den tillfälliga installationen vid Bryghusgarde visar på flexibilitet och mobilitet. Installationen lyfter hållbarhetsmålen för Agenda 2030, erbjuder sittplatser och tillför grönska på torget. Projektet är ett fint exempel på hur temporär arkitektur kan aktivera ett offentligt rum och tillföra kvalitéer som tidigare inte funnits på platsen.

Köpenhamn C

The Raft, en tillfällig installation på vatten med tydlig konceptuell design. Den röda accentkulören väcker nyfikenhet och intresse för projektet. Den tillfälliga installationen bidrar till att aktivera den annars intetsägande och oanvända flytbryggan.

Bryghusgarde
The Raft

Christiania

Figur 13: Tematisk karta över centrala Köpenhamn med referensprojekten markerade med heldragen svart linje. Köpenhamn C är markerad med svart cirkel.

Offentlig konst i Christiania

Christiania är en självutnämnd fristad och alternativ gemenskap belägen i stadsdelen Christianshavn, Köpenhamn. Christiania är känt för sin avslappnade atmosfär, konstnärliga miljö och alternativa livsstil. Stadsdelen har egna regler och normer samt är ett samhälle som förespråkar kollektivism, självförvaltning och kreativitet. Här finns många olika konstnärliga och kulturella evenemang, konstgallerier, alternativa affärer och restauranger.

Bebyggelsen i Christiania består av en samling gamla militära byggnader, självbyggda hus och kollektivt ägda strukturer. Bebyggelsen har konstnärliga inslag sprida över ett område på cirka 24 hektar. Det finns ingen enskild arkitektonisk stil som präglar Christiania; istället är det en brokig blandning av olika stilar och uttryck som återspeglar den kreativa och alternativa atmosfären. Många av byggnaderna är dekorerade med graffiti, målningar och konst. Konstnärliga installationer bidrar till områdets livfulla karaktär. Christiania har en speciell kultur och atmosfär som uppmuntrar till oliktankande och kreativitet, vilket den fysiska miljön är en spegling av.

Figur 14: Konstnärliga uttryck och budskap var ett återkommande inslag i den fysiskt byggda miljön.

Figur 15: Olika typer av innovativa, mobila och föränderliga konstväggar.

Figur 17: Konstvåg i papp och betong.

Konstnärer: Varierande
Uppfört år: 1960
Besökt den: 18 april 2024

Figur 16: Ortofoto över stadsdelen Christiania, markerad med röd streckad linje. © Miljøministeriet

Platsaktiverande egenskaper

Fokus under platsbesöket i stadsdelen var främst att undersöka och analysera konst i den offentliga miljön. Hur och på vilket sätt konstnärliga uttryck uppmuntrades och fick vara en del av den fysiska miljön. Från platsbesöket fick jag inspiration till mobila och flexibla konstavväggar. Väggarna var i olika storlek och form, en del permanenta och andra temporära. Det fanns olika lösningar på permanenta och tillfälliga konstavväggar som var mobila, självständiga och flyttbara. Dessa konstavväggar bidrog till en aktiv stadsdel och gav människor möjlighet att uttrycka sig kreativt. För mitt arbete var det intressant hur olika typer av konstavväggar är konstruerade och på vilket sätt de bidrar till att aktivera en plats. Den offentliga konsten i Christiania var en stor bidragande faktor till att atmosfären i stadsdelen upplevdes som levande och livfull där den konstnärliga kulturen fick ta plats.

Aktiviteter i hela stadsdelen:

Mat

Konst

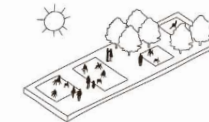
Väggar med graffiti

självständiga

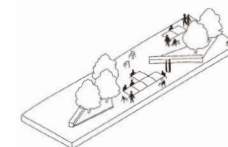
flyttbara

Phototropic Behavior

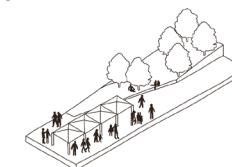
Varierande typer av sittmöjligheter med soligt läge fanns i hela stadsdelen.

Flex Allure

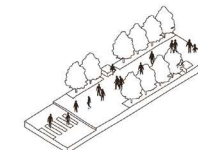
Flexibel, temporär och mobil möblering bidrog till aktivitetsbaserad platsaktivering.

Ephemera-phia

En stor variation och mångfald av platsaktiverande aktiviteter.

Downstream Drift

Det var lätt och smidigt att ta sig runt. Tydliga entrépunkter in till stadsdelen och lätt att orientera sig.

Figur 18: Ortofoto över stadsdelen Christiania.
© Miljöministeriet

Skala 1:8000/A4

The Raft

Den tillfälliga installationen vid Christians Brygge 28 är ett innovativt projekt i form av en flytande paviljong som installerades i samband med Copenhagen Expo år 2023. Syftet med installationen är att adressera frågor kring markanvändning, exploatering och biologisk mångfald i vattnet. Paviljongen är uppförd intill en flytbrygga i centrala Köpenhamn och är funktionellt tillgänglig för människor med begränsad mobilitet.

Den flytande paviljong består bland annat av tyll som skapar upplevelsen av ett skirt rum. I det skira rummet finns det en sittbänk man kan slå sig ned vid och betrakta designen, omgivningen och blicka ut över vattnet. Själva konstruktionen är iögonfallande med sin genomgående röda kulör, transparenta skira tak och robusta stolpar. Från distans väcker designen nyfikenhet att undersöka installationen vidare och besöka platsen. Installationen är ett fint exempel på hur tillfälliga installationer kan bestå av enkla konstruktioner samt på vilket design och kulör kan användas som medel för att aktivera en yta.

Figur 20: Den tillfälliga installationen har tydlig konceptuell idé och röd accentkulör.

Figur 22: De röda stolparna och det skira taket av tyg bidrar till uppfattningen av ett rum utomhus samt bidrar till en rumsskapande karaktär.

Arkitekter: Studio Coquille, Tan & Blixenkrona
Uppfört år: 2023
Besökt den: 18 april 2024

Figur 19: Principskiss för The Raft ritad av arkitekterna.

Figur 21: Ortofoto över Christians Brygge där referensprojektet är lokaliserat. Röd streckad linje markerar områdesgränsen för projektet. © Miljøministeriet

Platsaktiverande egenskaper

Under platsbesöket var fokus att undersöka och analysera installationens konstruktion, design och användbarhet. Hur den temporära installationen aktiverade den annars oanvända flytbryggan. Även på vilket sätt designens konceptuella idé synliggjordes i gestaltningens alla delar med stöd i dess form och kulör. Att tillfälliga installationen kan bidra till att skapa målpunkter i den offentliga miljön. Den tillfälliga installationen bidrog till att aktivera bryggan genom att skapa en målpunkt genom sin konceptuella design. Det var intressant att analysera kring hur tillfälliga installationer och arkitektonisk design kan bidra till att utveckla målpunkter i den offentliga miljön med enklare konstruktioner.

Aktiviteter:

Arkitektur

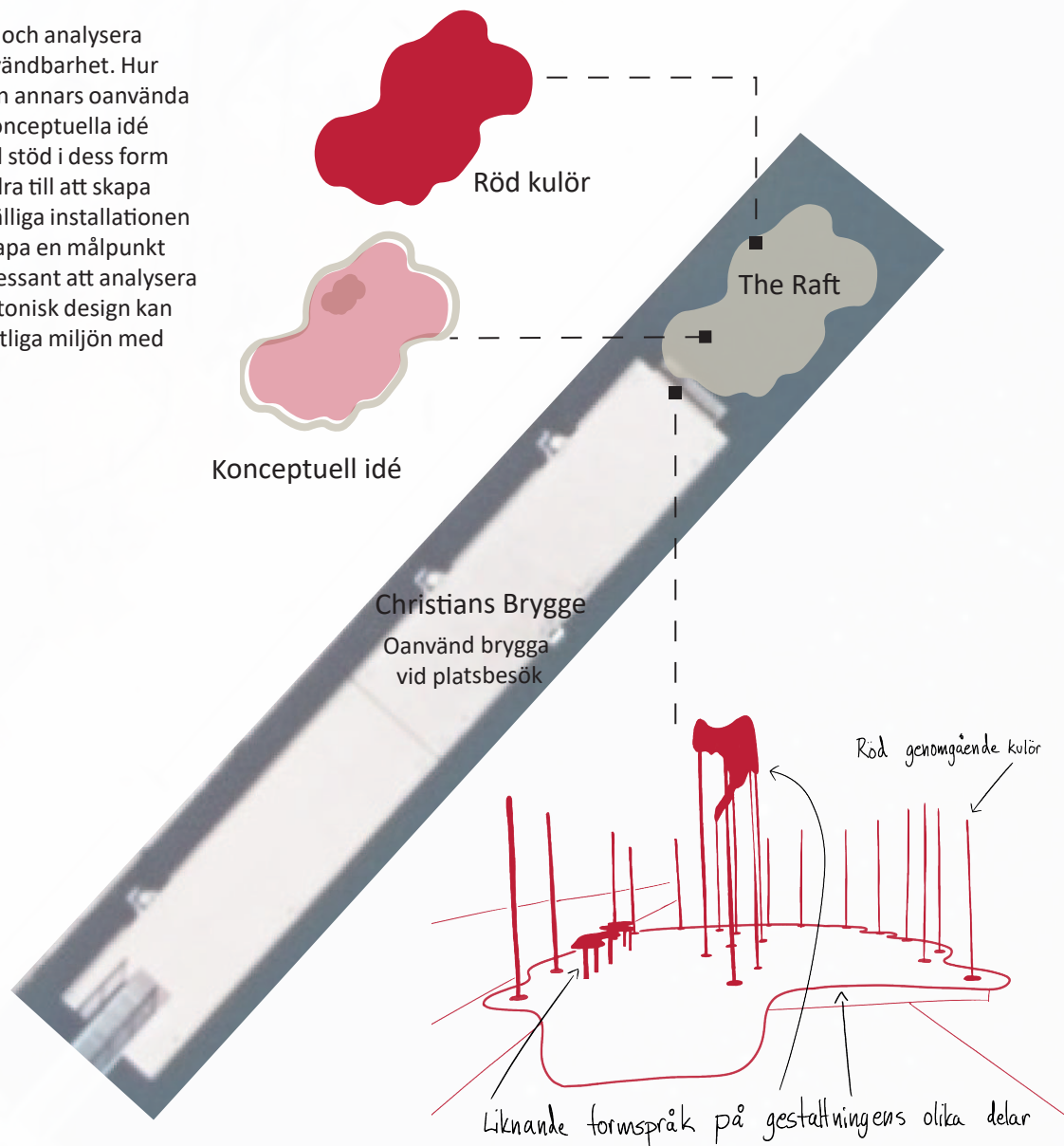
Social interaktion

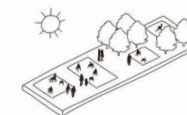
Mötesplats

Alla åldrar

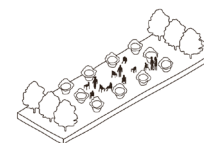

Phototrophic Behavior

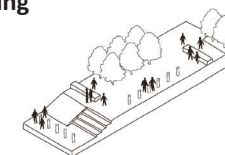
Installationen erbjöd sittmöjlighet under skirt tak med fin utsikt över vattnet.

Self-Corralling

De röda stolparna bidrog till att skapa fysiska gränser mellan olika rum under taket.

Chitchat Mooring

Installationen skapade en social och fysisk nod vid den annars oanvända bryggan som målpunkt.

Figur 23: Ortofoto över Christians Brygge med The Raft illustrerad. © Miljøministeriet

Tillfällig installation vid Bryghusgarde

På torget Bryghusgarde utanför Danish Architecture Center och BLOX är en tillfällig installation uppförd. Bryghusgarde är känt för att vara ett hem åt flera kulturella intuitioner, organisationer och företag. Torget är en viktig knutpunkt för kulturell och arkitektonisk aktivitet där olika typer av tillfälliga installationer och arkitektur är en del av det offentliga rummet.

Den tillfälliga installationen på torget består av låga, relativt lätta och flyttbara delar. Dessa delar utgjordes av sittytor och mindre planteringsbäddar. På sittytorna illustrerades målen för Hållbar Utveckling, Agenda 2030 med hjälp av skyltar. Sittytorna och planteringsbäddarna är placerade som en öppen cirkulär form mitt på torgytan. Den tillfälliga installationen uppmuntrade besökare att upplysa sig om hållbarhetsmålen, sätta sig ned och där planteringsbäddarna tillförde vegetation på den annars hårdgjorda torgytan.

Sittytorna och planteringsbäddarna bestod av en mobil, flexibel och föränderlig konstruktion som är enkel att flytta efter tycke och syfte. De färgglada skyltarna väckte nyfikenhet att betrakta installationen närmare vilket bidrog till att aktivera platsen.

Figur 24: Den tillfälliga installationen på torget tillför kvalitéer på den annars oanvända och öppna platsen.

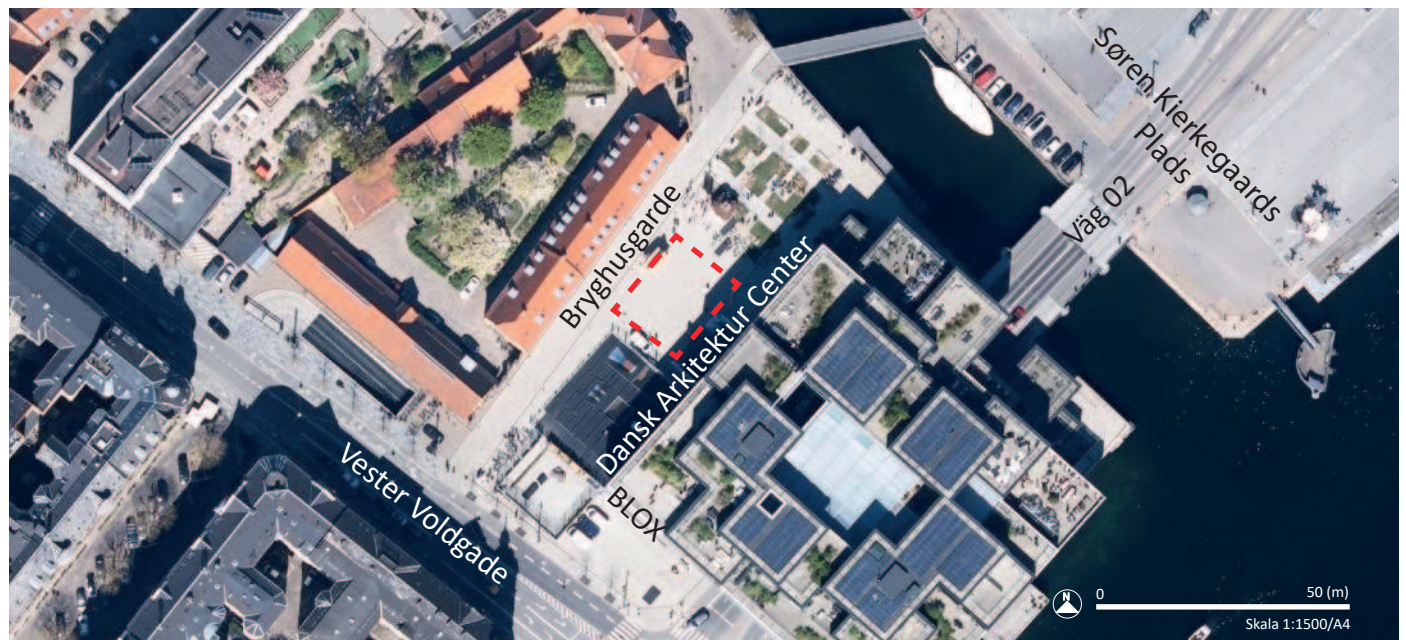

Figur 25: Installationen utgörs av en lättare träkonstruktion som är flyttbar.

Figur 27: Agenda 2030 mål 11 på en av sittytorna.

Arkitekter: Danish Architecture Center
Uppfört år: 2024
Besökt den: 18 april 2024

Figur 26: Ortofoto över Bryghusgarde och Dansk Arkitektur Center där referensprojektet är lokaliserat. Röd streckad linje markerar områdesgränsen för projektet. © Miljøministeriet

Platsaktiverande egenskaper

Den tillfälliga installationen tillförde sitt- och mötesplatser på den öppna torgytan utanför arkitekturskolan. Genom sin enkla och flexibla design aktiverades torgytan som annars användes som gångpassage. Torgytan aktiverades genom att erbjuda en möjlighet till social interaktion, uppehåll och ett kunskapsutbyte. Installationens enkelhet och sittytorna bidrog också till platsaktiverande egenskaper och det var intressant att studera hur människor interagerade med den.

Aktiviteter:

Alla åldrar

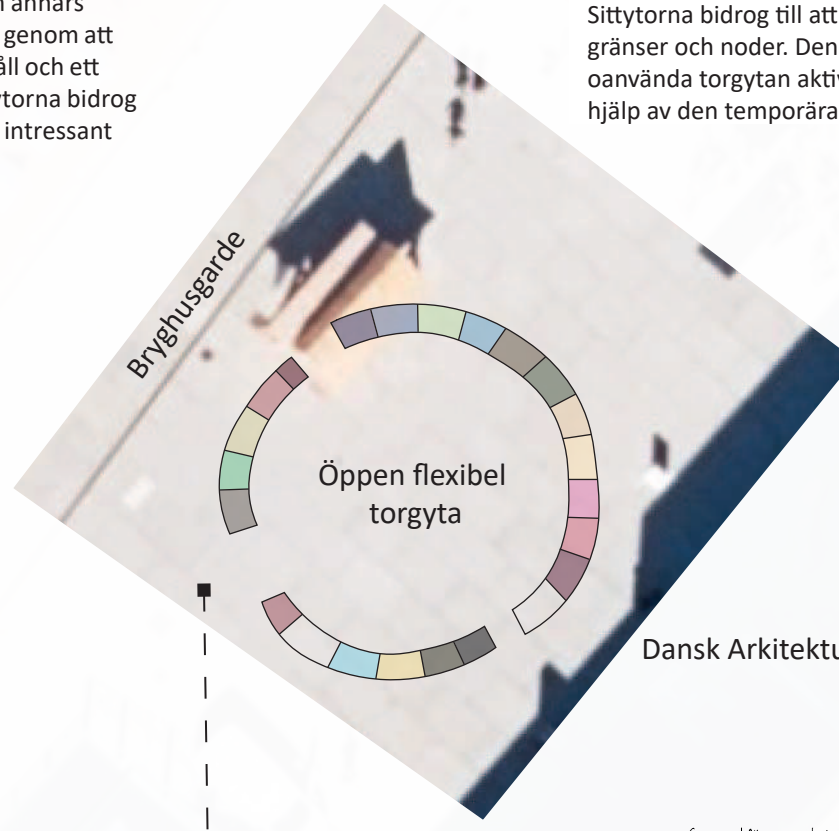
Mötesplats

Grönska

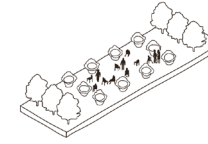

Social interaktion

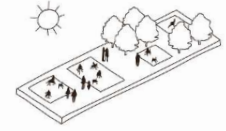
Figur 28: Sittytorna var uppskattade under platsbesöket.

Self-Corralling

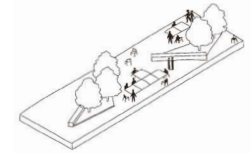
Sittytorna bidrog till att skapa fysiska gränser och noder. Den annars oanvända torgytan aktiverades med hjälp av den temporära arkitekturen.

Phototropic Behavior

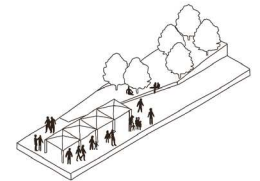
Installationen erbjöd sittplatser i soligt läge på det annars öppna och tomma torget.

Flex Allure

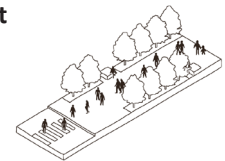
Konstruktionen var lätt, mobil och flexibel. Den var enkel att omorganisera och flytta runt.

Ephemera-phililia

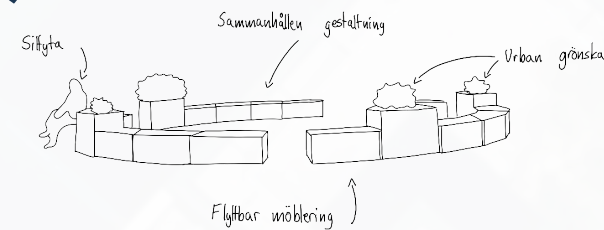

Huvudaktiviteten var spridning av information, uppehåll samt social interaktion.

Downstream Drift

Det var enkelt att se igenom och ta sig runt installationen. Den väckte intresse för platsen och bidrog till signalvärde.

Figur 29 : Den tillfälliga installationen illustrerad vid torgytan Bryghusgarde. © Miljøministeriet

Del av Superkilen

Superkilen är en välkänd tematisk stadspark i stadsdelen Nørrebro. Den röda delen av parken representerar det aktiva stadslivet och fokuserar på idrottsaktiviteter samt rekreation. Parken är dynamisk, livlig och välbesökt vid besöket. Den röda delen av parken karakteriseras av att majoriteten av parkens design är i kulören röd. Det skapar ett arkitektoniskt uttryck och en upplevelse av sammanhållenheter över en större area. Kulören är iögonfallande och väcker en nyfikenhet från avstånd. Som besökare blir man genast nyfiken att utforska mer av platsen. Parkens gestaltning och kulör uppmuntrar till en lekfullhet, kreativitet och aktivitet hos mig som besökare.

Den röda genomgående kulören upplevs som energisk och livfull. Under platsbesöket utförs en stor mångfald av olika aktiviteter och människor är socialt interagerade med varandra. Det är tydligt att parken var uppskattad av många samt att det var en attraktiv plats att infinna sig vid. Parkens variation och diversitet av aktiviteter är en stor bidragande faktor till att platsen var aktiv.

Figur 31: Stadsparken har en konceptuell röd tråd som uppmuntrar till besökarnas kreativitet och lekfullhet här som graffiti.

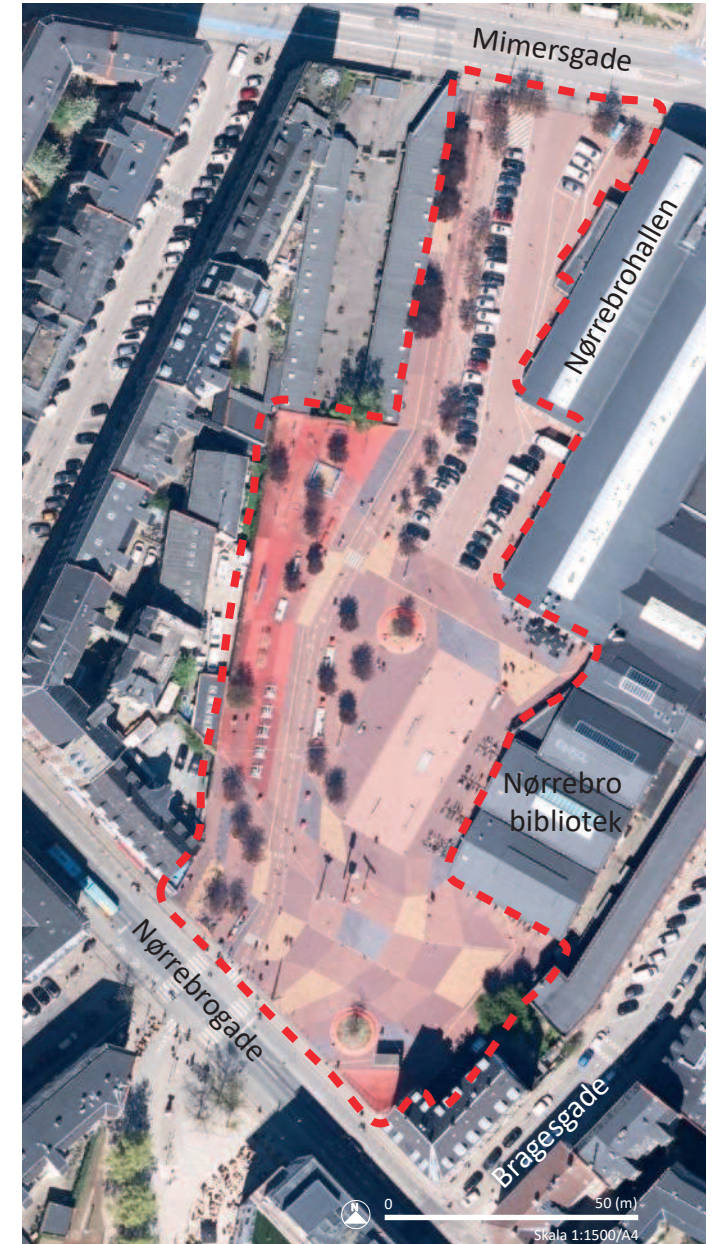

Figur 32: Det fanns många aktiviteter för stora och små vilka bidrog till att aktivera platsen.

Figur 30: Arkitekterna har arbetat med olika typer av röd materialitet och nyanser i gestaltningen.

Arkitekter: Superflex, Bjarke Ingels Group och Topotek 1
Uppfört år: 2012
Besökt den: 18 april 2024

Figur 33: Ortofoto över den röda delen av stadsparken Superkilen. Röd streckad linje markerar områdesgränsen för projektet. © Miljøministeriet

Platsaktiverande egenskaper

Superkilen är en spännande stadspark med många olika användningsområden och aktiviteter för alla åldrar. Fokus under platsbesöket var att analysera och undersöka på vilket sätt parkens design bidrog till att platsen var aktiverad och välbesökt. Det var intressant att analysera hur den röda kulören skapar signalvärde och bidrar till upplevelsen av en sammanhållen gestaltning. Som besökare fick jag upplevelsen av att kulören och gestaltningen uppmuntrade till människors kreativitet, lekfullhet och att genomföra aktiviteter.

Aktiviteter i hela parken:

Mat

Konst

Kultur

Gemenskap

Lek

Social interaktion

Fysisk rörelse

Arkitektur

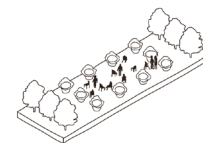
Mötesplatser

Grönska

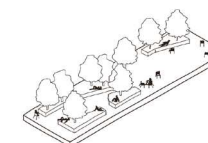

Self-Corralling

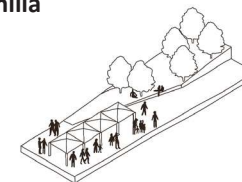
Stadsparken erbjöd en stor variation av olika typer av sitttytor och låga fysiska element vilka bidrar till platsaktivering.

Niche Selection

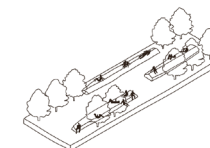
Man kunde lägga upp fötterna, ligga ned samt sitta bekvämt med ryggstöd runt om i parken.

Ephemera-philia

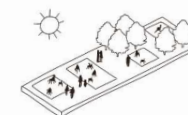
Här fanns många och olika typer av aktiviteter av stor mångfald som bidrog till att aktivera platsen.

La-Z-Joy

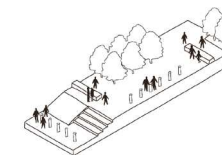
Innovativ och användarvänlig design bidrog till att aktivera platsen av en stor mångfald människor.

Phototropic Behavior

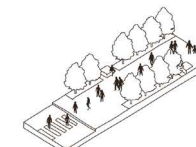
Det fanns många olika typer av möjligheter att sätta sig ned och uppehålla sig i soligt och skuggigt läge.

Chitchat Mooring

Det fanns gott om fysiska och sociala noder av olika karaktär och design. Besökarna drogs till element i mänsklig skala.

Downstream Drift

Stadsparken hade en tydlig orientering och det var enkelt att ha god översikt över stora delar. Entréerna var tydliga och breda.

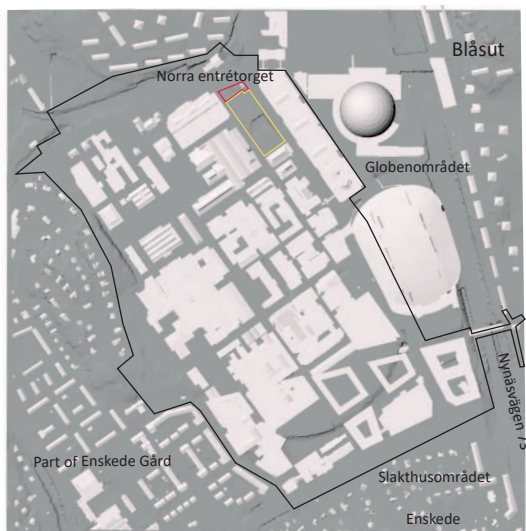
Röd kulör

Figur 34: Ortofoto över den röda delen av stadsparken Superkilen. © Miljöministeriet

PLATSEN I STADEN

Norra entrétorget i Slakthusområdet

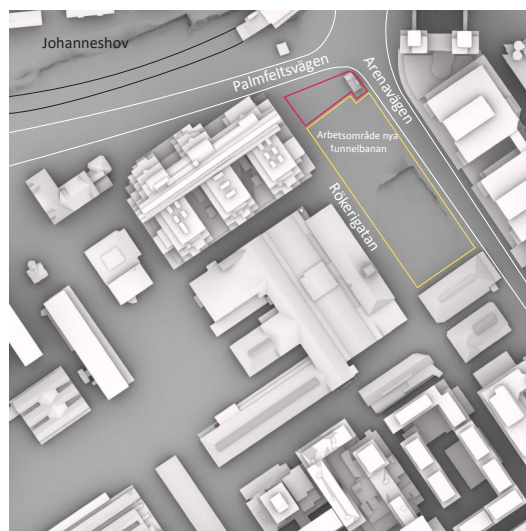
Slakthusområdet

Skala 1:15 000

Stadsutvecklingsprojektet redovisas med den heldragna svarta linjen i illustrationen. Slakthusområdet angränsas av områdena Gullmarsplan, Blåsut, Johanneshov, Enskede gård och Enskede. Globenområdet med Avicii- och Tele2 Arena angränsar till områdets nordöstliga delar. Nynäsvägen 73, Gullmarsplan och Station Globen bidrar till god konnektivitet till Slakthusområdet.

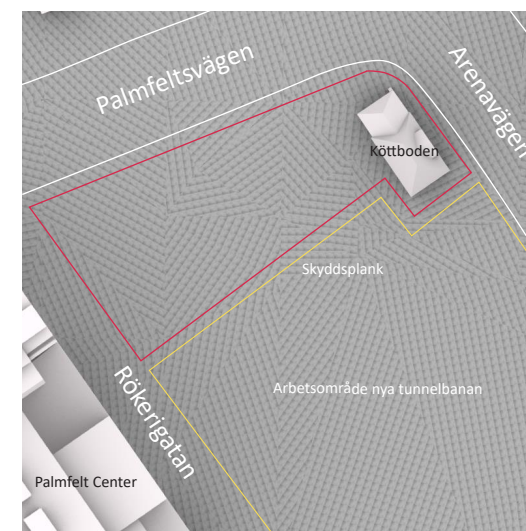
Norra Slakthusområdet

Skala 1:5000

Norra entrétorget är beläget i en strategisk knutpunkt i Slakthusområdets nordliga del. Arenavägen och Palmfeltsvägen ansluter till torget, vältrafikerade gator med stort gångflöde. Den nordliga entrén till Slakthusområdet leder vidare till områdets sydliga delar med aktiva verksamheter, restauranger och nattklubbar. Skalförskjutningen är påtaglig på platsen med hög bebyggelse kring torget.

Norra entrétorget

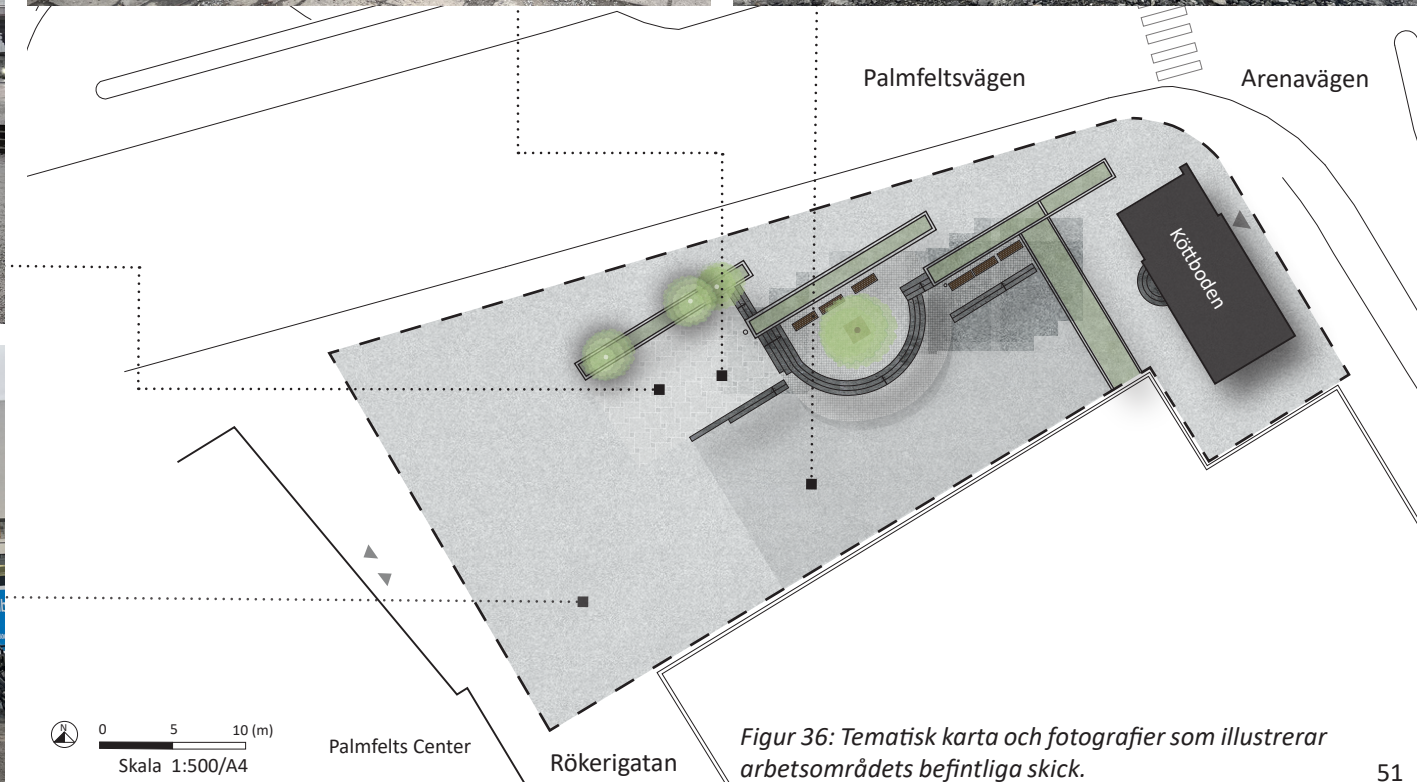
Skala 1:1000

Torget avgränsas av Arenavägen i nordöstlig riktning, Palmfeltsvägen i nordöstlig riktning och Rökerigatan i sydöstlig riktning. Inom arbetsområdet ryms byggnaden Köttboden. Norra entrétorget är lokaliserat i en strategisk vägkorsning och är väl synligt från Globenbron som ansluter till Station Globen med tunnel- och tvärbana. Angränsande byggnader till arbetsområdet är Arenan 2, Palmfelt Center och Slakthushallarna.

Figur 35: Den svarta helstreckade linjen visar områdesgränsen för stadsbyggnadsprojektet Slakthusområdet. Den gula helstreckade linjen visar Förvaltningen av Nya Tunnelbanans skyddsplank. Den röda helstreckade linjen visar arbetsområdet för arbetet.

Norra entrétorget i sitt befintliga skick

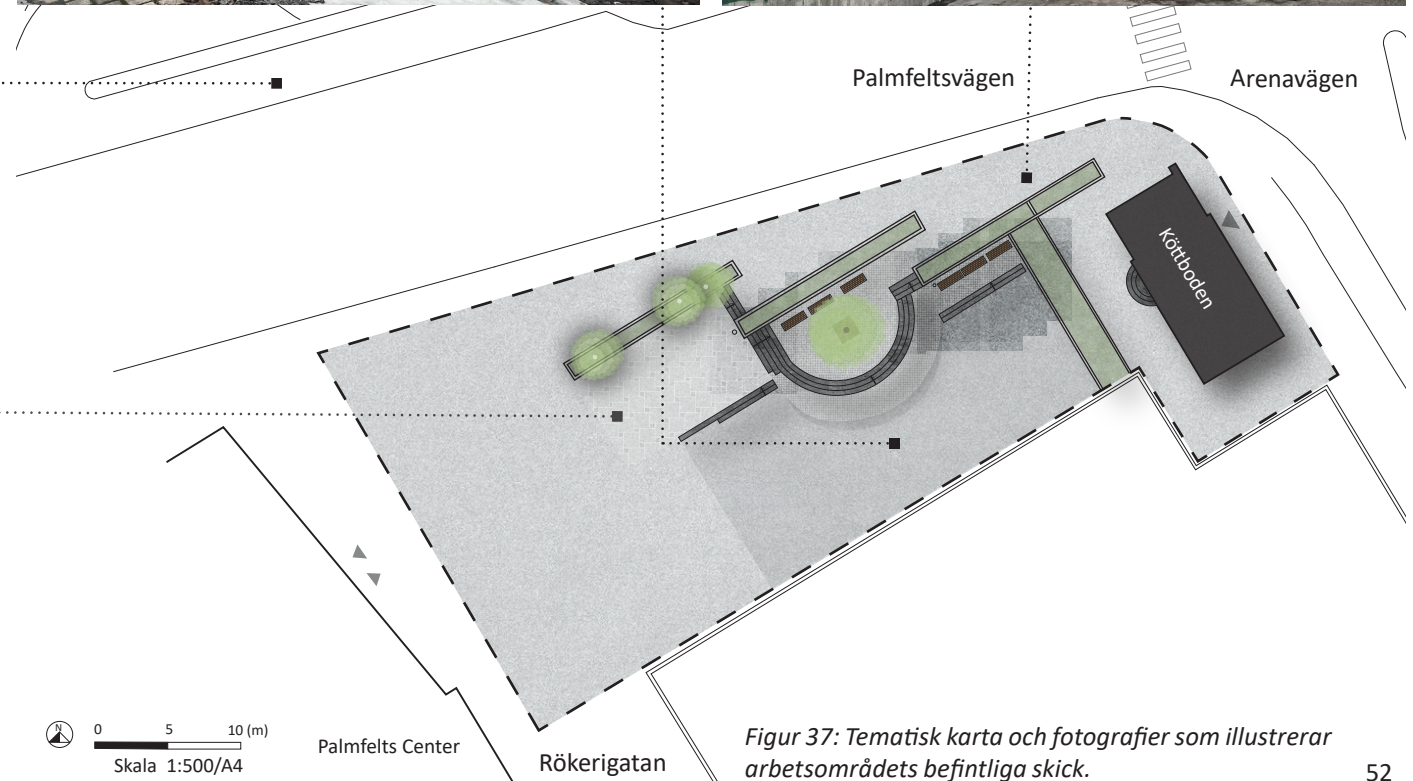
Vid första anblick är torgytan väldigt nedgången och saknar vistelsevärden. Det är svårt att ta sig runt på grund av den ojämna markytan och planteringsytorna är fyllda med skräp. Torget i sitt befintliga skick väcker varken nyfikenhet eller intresse hos mig som besökare. De sittplatser som finns på platsen är nästintill obrukbara, det är nedskräpat överallt och jag var den enda besökaren under platsbesöken. Ett stort gult plank skär igenom torget och skapar upplevelsen av en fysisk barriär. Det är tydligt att platsen är en del av en byggarbetsplats som inte fått kärlek och omtanke på länge. Torgytan används mest som intetsägande gångpassade.

Figur 36: Tematisk karta och fotografier som illustrerar arbetsområdets befintliga skick.

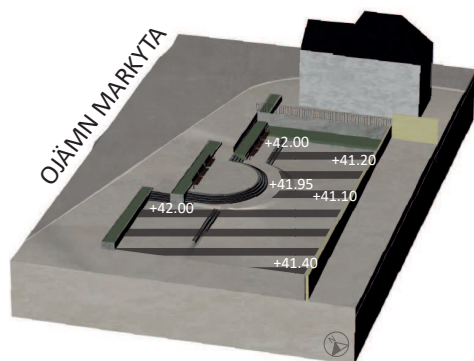
Osynliga lager

Det är inte första gången som jag besöker torget och har alltid tyckt att platsen förtjänar att få massa omtanke och kärlek. Torget är en central nod i en korsning där människan glömts bort. Det är synd att platsen har lämnats i sitt befintliga skick att förfalla i väntan på att få sin slutgiltiga utstyrelse. Platsen har flera osynliga lager än vad blotta ögat kan se; historia, kultur, gemenskap, omtanke och mångfald. Som den nordliga entrén till Slakthusområdet förtjänar torget ett majestätiskt yttre skal som reflekterar lagren blotta ögat inte kan tyda.

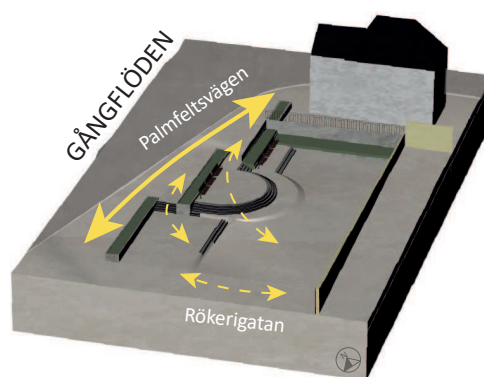

Figur 37: Tematisk karta och fotografier som illustrerar arbetsområdets befintliga skick.

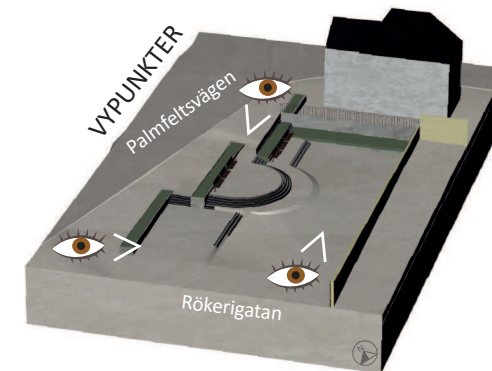
Torget förutsättningar

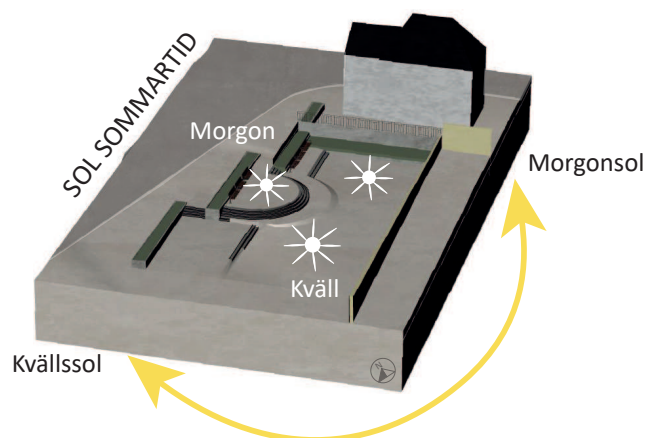
Större delen av platsens markyta är ojämn med varierande nivåskillnader och höjder. Markmaterialet består av grus, smågatsten, stenplattor och asfalt. Stora höjdskillnader och gamla trappsteg gör platsen funktionellt otillgänglig. Funktionella åtgärder för att skapa flacka ytor och jämna ut höjdskillnaderna bör genomföras för att kunna aktivera platsen.

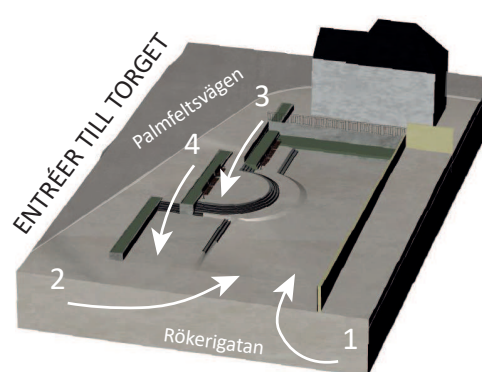
Människor rör sig främst längst med Palmfeltsvägen och Rökerigatan. Ett fåtal går igenom platsen mellan de upphöjda planteringsytorna. Där markytan är ojämn närmast planket finns inget flöde av människor alls. Det är svårt att orientera sig på platsen och gångflödet centreras kring platsens kanter. De stora gångflödena kring Globen Station och Arenavägen kan bidra till ett större människoflöde till platsen efter implementering av gestaltungsförslaget.

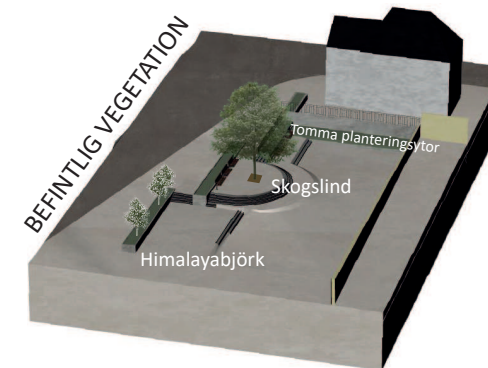
Tre primära vypunkter i gångriktningarna är identifierade; i sydlig riktning från Arenavägen, i nordlig riktning från Palmfeltsvägen och i västlig riktning från Rökerigatan. Gestaltungsförslaget kommer att betrakta dessa tre primära vypunkter. Gestaltningen skall utvecklas utifrån tredimensionellt längst med Arenavägen, Palmfeltsvägen och Rökerigatan.

Under sommartid rör sig solen i nordvästlig riktning vilket ger goda förutsättningar för solläge. Ytorna i torgets mitt har ett fint solläge under sommartid vilket bör utnyttjas. Palmfelts Center och den stora skogslingen skuggar platsen kvällstid under sommarhalvåret.

Fyra primära entrépunkter till torget har identifierats; via Palmfeltsvägen och Rökerigatan. Gångflödet från Arenavägen fungerar som en sekundär entré gångflödet möts i vägkorsningen Arenavägen/Palmfeltsvägen. Entrépunkterna har idag inget singulärvärde och väcker ingen nyfikenhet för platsen.

I dagsläget utgörs vegetationen på platsen av tre relativt nyplanterade himalayabjörkar och en gammal skogsling på den ovala trappkonstruktionen. I de befintliga planteringsbäddarna finns ingen grönskande vegetation av ekologiskt värde.

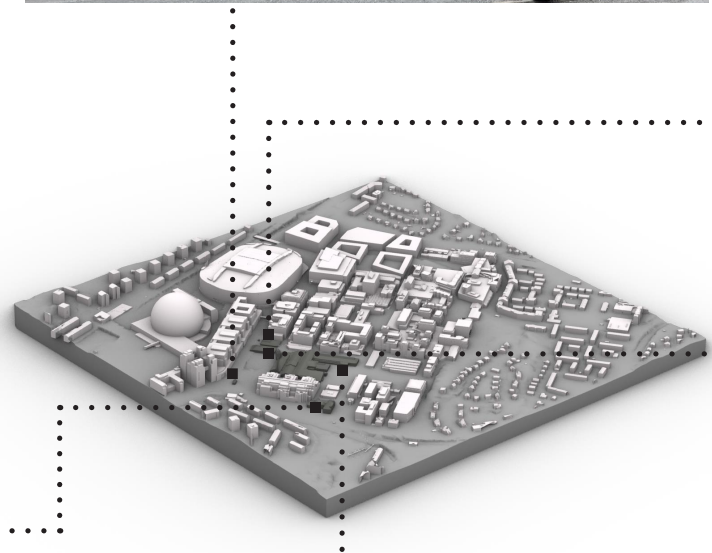
Figur 38: Illustrationer beskriver platsen förutsättningar och potential.

Historiskt djup

Slakthusområdet är en viktig del av Stockholms industri- och byggnadshistoria (Anders (f. 1965) 2021). Den svenske enastående arkitekten Gustaf Wickman var ansvarig arkitekt för flertalet byggnader färdigställda år 1910 (Wickman n.d.). Wickmans ritade industribyggnader i jugendstil är starkt influerade av tidens strömningar och funktionalismen. Byggnaderna skulle vara funktionella, effektiva och ändamålsenliga. Wickmans byggnader har en enkel geometri, rena linjer och uppförda i industriella material för att skapa upplevelsen av en dåvarande modern estetik (ibid).

Köttboden, Börshuset, Slaktkyrkan, Hus 7 och Slakthushallarna är alla bevarade byggnader ritade av Wickman. Arkitekten signalerar tydligt de specifika behoven för slakteri- och livsmedelsindustrin; stora öppna ytor och robusta strukturer. Byggnaderna och dess stil är idag starkt förknippade med Slakthusområdets karaktär och identitet. Arkitekturen representerar en viktig period i Stockholms industriella historia även om de idag har andra ändamål än som livsmedelsindustri (Sandhagen 2024).

Slakthushallarna var en viktig byggnad för slaktindustrin där boskapskörningen skedde med tåg. Byggnaden är den största till storlek som har bevarats och inrymmer idag restauranger, barer och ett café (Sandhagen 2024, Stockholms stad 2024d). Slakthushallarnas unika arkitektur har bland annat uttrycksfulla gavelpartier (se figur 1 & 40). Vinkelgraden på byggnadens gavelpartier är ett starkt karaktärsgeivande arkitektoniskt uttryck (ibid).

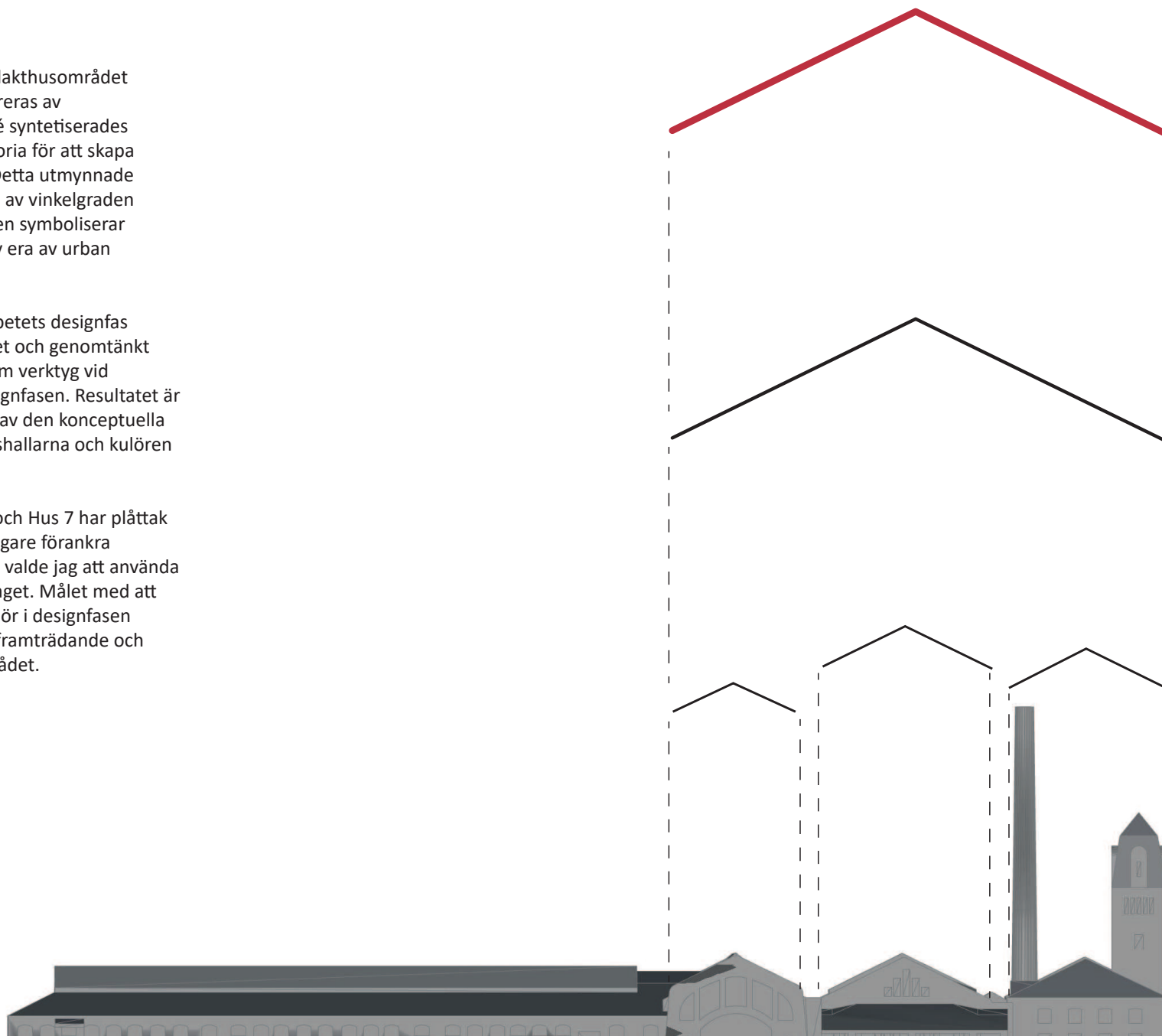
Figur 39: 3D utklipp över Slakthusområdet samt en del av omkringliggande område. Fotografierna visar byggnaderna ritade i jugendstil av Gustaf Wickman.

Konceptuell idé

För att förankra gestaltningsförslaget i Slakthusområdet identitet och karaktär valde jag att inspireras av arkitekturens särpräglade uttryck. En idé syntetiserades inspirerat av områdets anrika kulturhistoria för att skapa en förlängning av dess historiska djup. Detta utmynnade i Vinklat, en konceptuell form inspirerad av vinkelgraden på Slakthushallarnas gavelpartier. Formen symboliserar Slakthusområdets historiska djup i en ny era av urban omvandling.

Den konceptuella formen användes i arbetets designfas med målet att utveckla ett sammanhållet och genomtänkt gestaltningsförslag. Vinklat användes som verktyg vid arkitektoniska avvägningar och val i designfasen. Resultatet är ett gestaltningsförslag som genomsyras av den konceptuella idén; vinkelgraden inspirerat av Slakthushallarna och kulören röd.

De historiska byggnaderna Slaktkyrkan och Hus 7 har plåttak i en röd kulör (se figur 39). För att ytterligare förankra gestaltningen i områdets historiska djup valde jag att använda en energisk röd kulör i gestaltningsförslaget. Målet med att arbeta med en konceptuell form och kulör i designfasen är att utveckla Norra entrétorget till en framträdande och uppmärksammas entré till Slakthusområdet.

Figur 40: Slakthushallarna sett från Styckmästargatan. Byggnaden var inspiration till gestaltningsförslagets konceptuella idé.

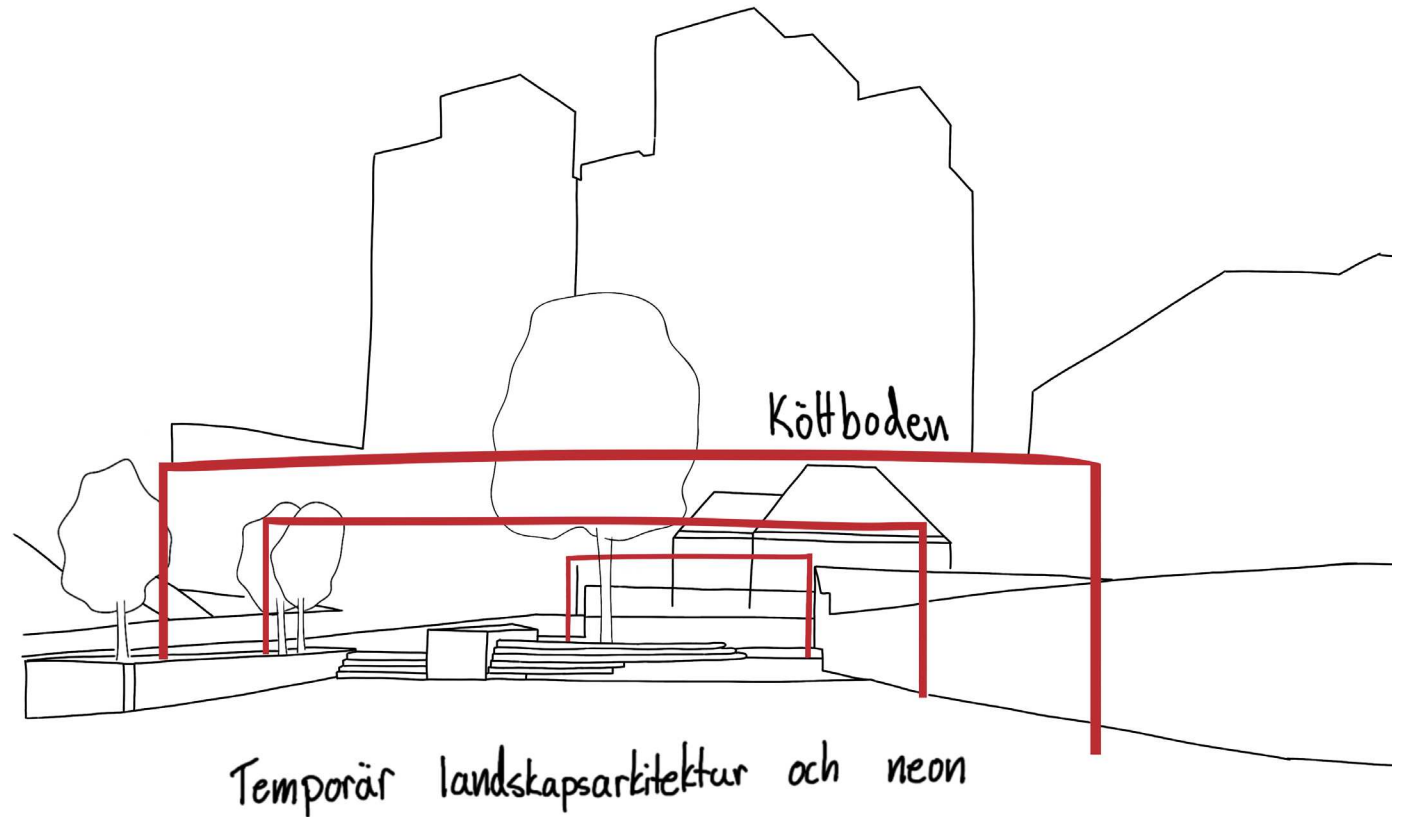
UTFORSKANDE AV GESTALTNINGSLÖSNINGAR

Neon i Slakthusområdet

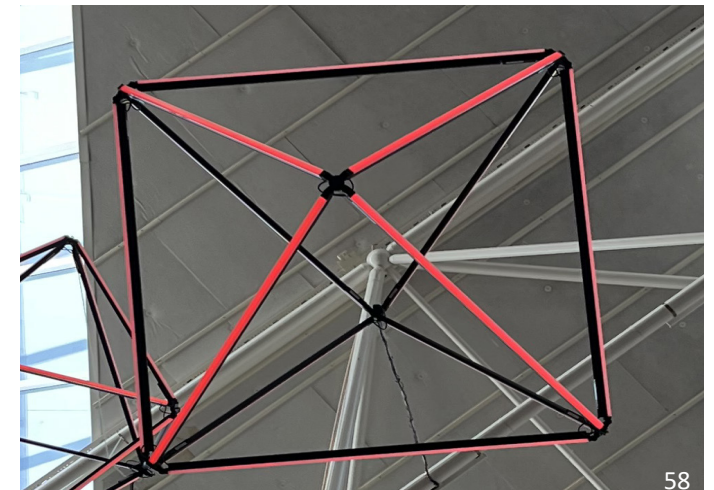
Neon har kommit att bli ett av Slakthusområdets signum och är ett återkommande inslag i hela området. Den historiska skylten vid Hallvägen lyser upp vintermörkret med ett rött neonsken och välkomnar besökare in till värmen. Konstverk i neon pryder numera husfasader och vittnar om en plats där kreativitet får ta plats. Nya neonskyltar på husfasader vittnar om nyöppnade verksamheter och restauranger i området.

För att förankra gestaltningsförslaget för Norra entrétorget i områdets identitet bör neonarmatur inkorporeras. Förslagsvis en konstruktion med målet att besökarna ska få intrycket att befinna sig under ett tak. Armaturen kan även bidra med ökad upplevelse av trygghet under kvällstid. Armaturen och konstruktionen kan bidra till att torget ses som en målpunkt och ett destinationsmål, likt referensprojektet The Raft (se sida 42 & 43) och därmed aktivera den.

Konstruktionen och armaturen kan bidra till upplevelsen av ett offentligt rum där besökare känner sig välkomna och trygga. Den semitemporära installationen kan bidra med signalvärde att Norra entrétorget ses som en intresseväckande entré. Installationen kan även bidra med upplevelsen av mänsklig skala genom att mildra skalförskjutning orsakad av omgivande bebyggelse.

Figur 41: Skiss på neoninstallation för att minska upplevelsen av skalförskjutning på platsen genom att tillföra intrycket av ett tak samt trygghetsskapande armatur.

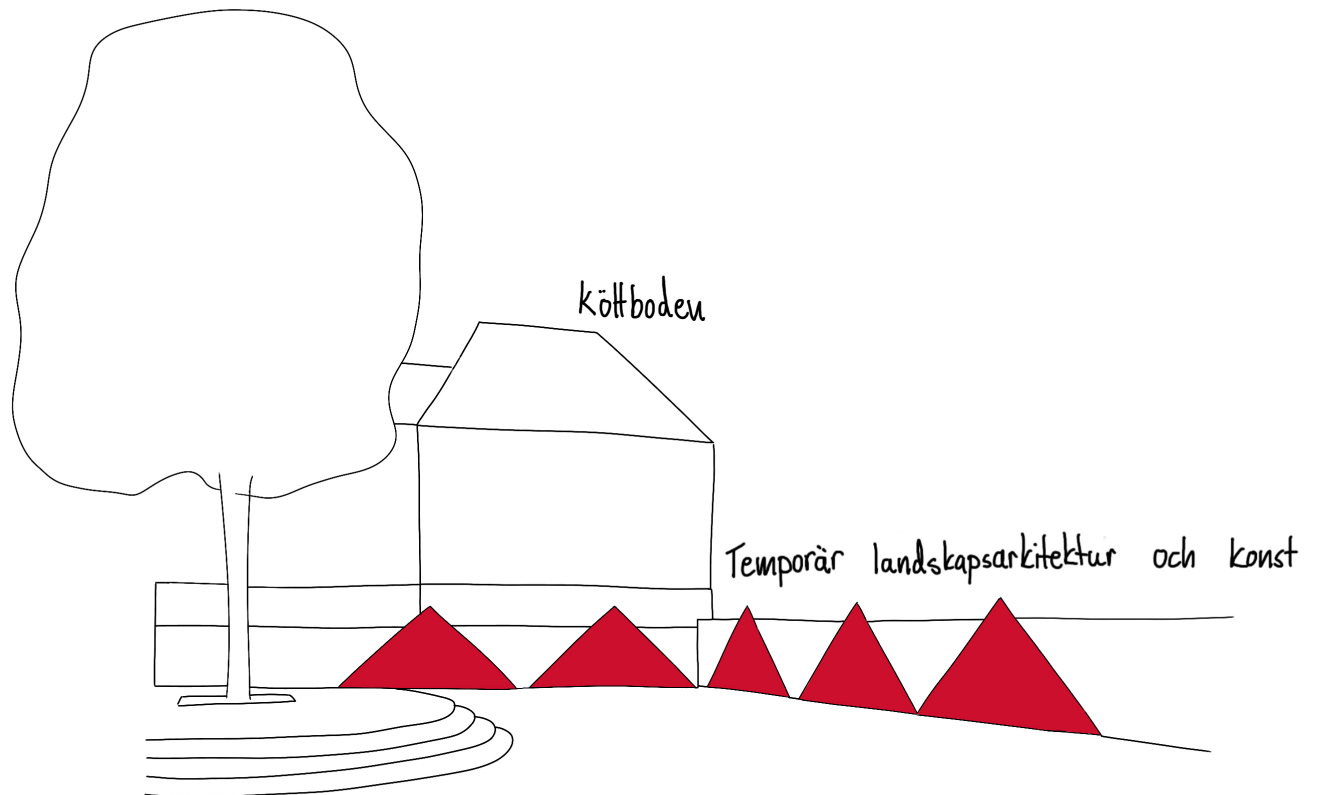

Klotter eller konst?

Graffiti och konstnärliga är en del av Slakthusområdets identitet och karaktär. Runt om i området pryder graffiti och konst husfasader och väggar. Kreativitet och det konstnärliga får ta plats och är en del av den fysiskt byggda miljön. Graffiti kan uppfattas som klotter men i Slakthusområdet är det en del av områdets identitet, som i referensprojektet Christiania.

För att förankra gestaltningsförslaget för Norra entrétorget i områdets identitet ska kreativitet och konstnärliga uttryck uppmuntras. Att uppmuntra till kreativitet samt konst bidrar till att skapa platsaktiverande aktiviteter och höjer därmed vistelsevärdet. Genom att ta stöd i temporära konstväggar skapas utrymme för det konstnärliga uttrycket på besökarens premisser.

De tillfälliga konstvågarna kan bidra med att skapa entréfokus och signalvärde för torget. Det konstnärliga bör förslagsvis få inrymmas på de tillfälliga konstvågarna, stödmurarna, neoninstallationens stolpar och markmaterialet. Konst och graffiti som en del av torgets gestaltning ska uppmuntra till besökarnas kreativitet och lekfullhet. Det i sin tur kan bidra till att torget aktiveras.

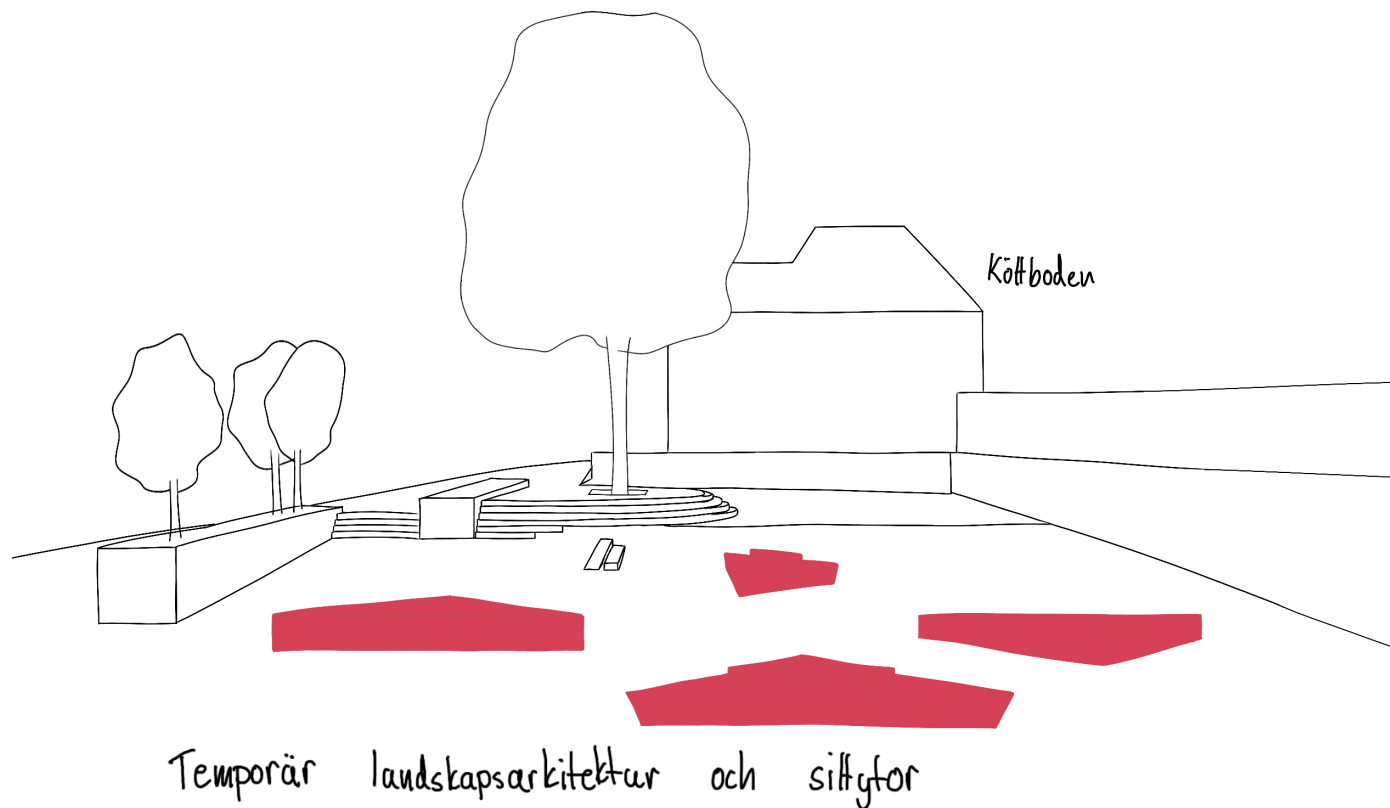
Figur 42: Skiss på konstväggar på torget i förhållande till Köttboden samt det gula planket. Konstvågarna ska fungera som temporär landskapsarkitektur och uppmuntra till konstnärligt uttryck.

Slå dig ned

I sitt nuvarande skick är möjligheterna att slå sig ned i Norra entrétorget mycket begränsat. De befintliga parkbänkarna är nedgångna och nästintill obrukbara. Det finns därför ett stort behov av offentliga sittplatser på torget. Att ha möjlighet att slå sig ned på torget skall uppmuntra till social interaktion och bidra med förutsättningar att torget kan aktiveras.

De permanenta och temporära sittytorna kan bidra till att aktivera platsen genom att skapa ett mer vistelse- och användarvänligt torg. Sittytorna skall ha ryggstöd och armstöd för tillgänglighet och bekvämlighet. De skall även inrymma plats för flera personer att umgås samtidigt och spontant. Dess design och materialitet skall med fördel bidra till ett intresseväckande gestaltningsförslag.

Figur 43: Skiss på sittytor i förhållande till Köttboden, den befintliga vegetationen samt arbetsområdet. Sittytorna skall vara av varierande design och främja social interaktion.

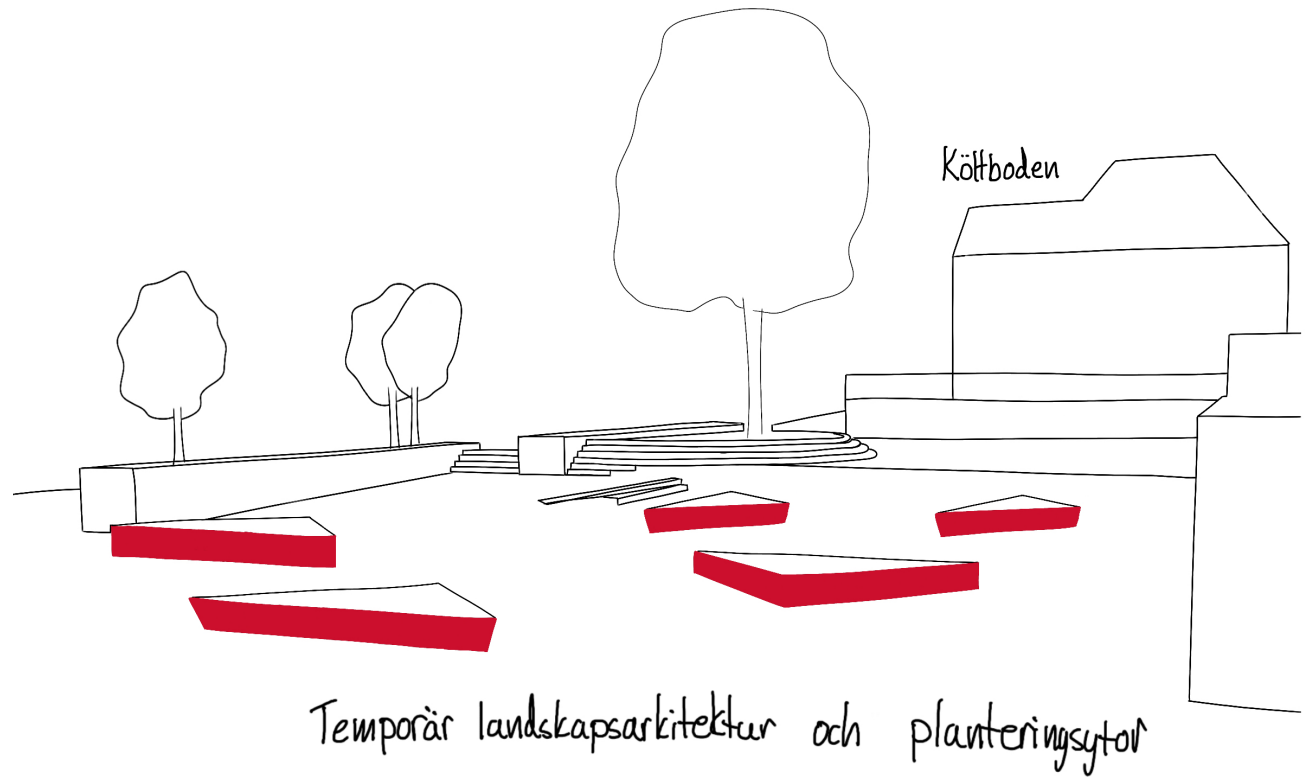

Urban grönska

I sitt nuvarande skick saknas både vegetation och grönska på Norra entrétorget. De befintliga träden som finns på torget idag bör bevaras och integreras i gestaltningsförslaget. För att höja torgets ekologiska värden samt den biologiska mångfalden kan med fördel vegetation planteras i de existerande tomma planteringsbäddarna. Föreslagna vegetation skall förbättra vistelsevärdet och tillföra ekosystemtjänster. Den permanenta befintliga vegetationen och den föreslagna temporära grönskan kan tillsammans skapa ett mer grönt torg i den hårdgjorda industriella miljön.

Utformningen och designen av den temporära urbana grönskan skall förankras i projektets konceptuella idé. Planteringskärlen bör med fördel ha en likartad design och materialitet som övriga designelement i gestaltningsförslaget. Konstruktionen av planteringsbäddarna ska kunna flyttas med gaffeltruck och möbleras på olika sätt på torget. Vegetationen i kärnen begränsas därför till perenner baserat på volymen substrat.

Den temporära urbana grönskan erhåller viktiga funktioner i gestaltningsförslaget; bidra till att höja vistelsevärdet, tillföra ekosystemtjänster och skapa visuella samt estetiska värden. Grönskan bidrar också till upplevelsen av att torget är användarvänligt och en omhändertagen plats.

Figur 44: Skiss på 65 planteringskärlen för den urbana grönskan i förhållande till den befintliga vegetationen och Köttboden. Den urbana grönskan skall bidra med ekologiska värden och samtidigt ha en tydlig koppling till gestaltningens konceptuella idé.

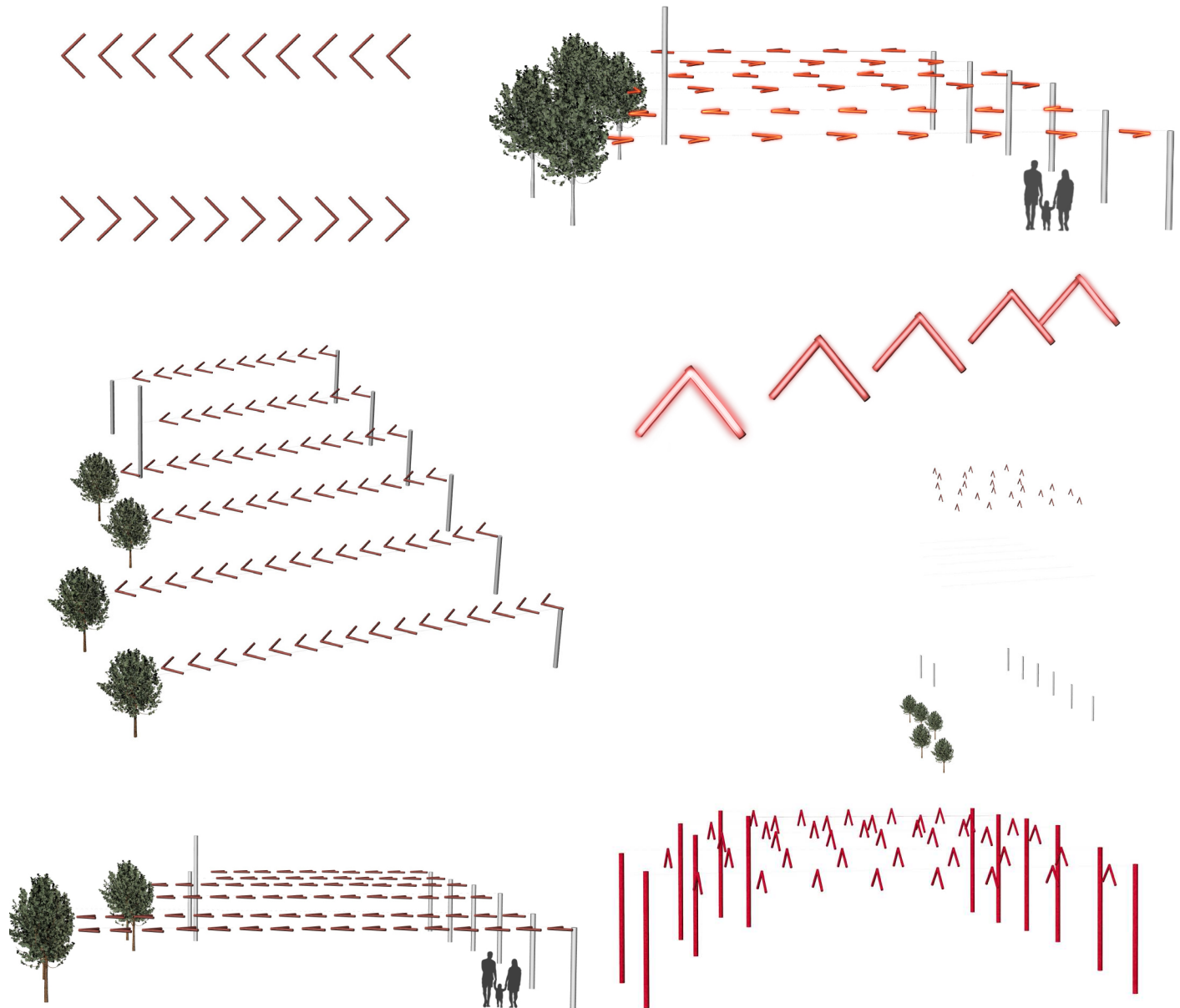
Gestaltungslosungen

I designfasen utforskades olika gestaltungsmöglichkeiten und lösningar på problemformuleringen mit hänsyn till arbeitsområdets förutsättningar. Syftet mit att inkludera skisserna und illustrationerna är att bidra till förståelsen av hur jag landade i det slutgiltiga gestaltungsförslaget.

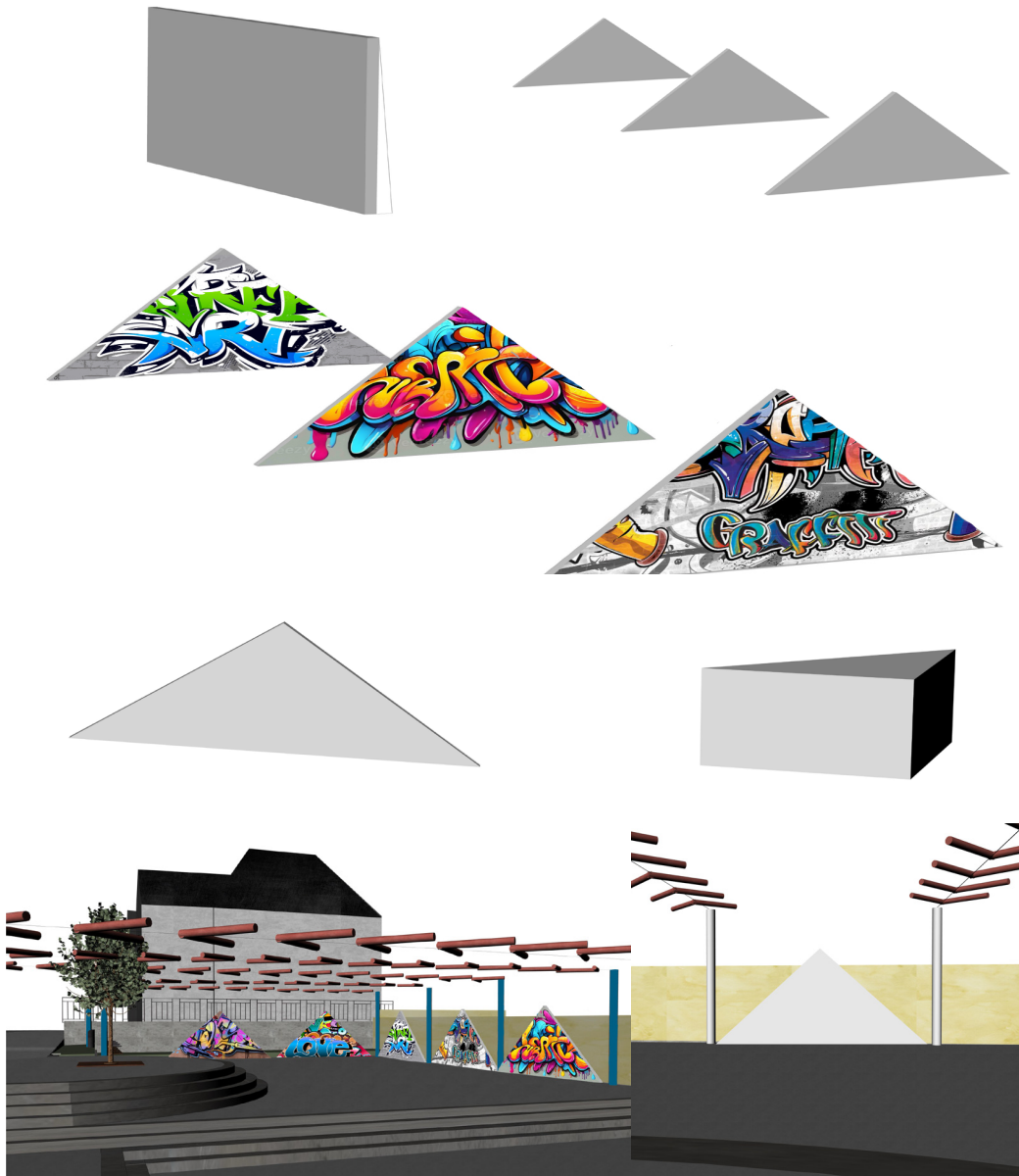
I designfasen utforskades ett brett spektrum av gestaltungsmöglichkeiten und lösningar mit målet att adressera problemformuleringen på ett genomtänkt sätt, mit hänsyn till arbeitsområdets potential und utmaningar. Genom att inkludera skisser und illustrationer vill jag ge en djupare förståelse för de olika stadierna i min kreativa process. Dessa grafiska illustrationer syftar till att visa hur idéer utvecklades, utvärderades und justerades för att slutligen leda fram till ett medvetet und välgrundat gestaltungsförslag.

Att grafiskt illustrera und dokumentera skissarbetet är avgörande för att belysa de val und avvägningar som gjordes under designprocessens gång. Mit stöd i skisserna und illustrationerna vill jag tydliggöra att det slutgiltiga gestaltungsförslaget inte är en slumpmässig lösning utan resultatet av en utforskande und kreativ arbeitsprocess.

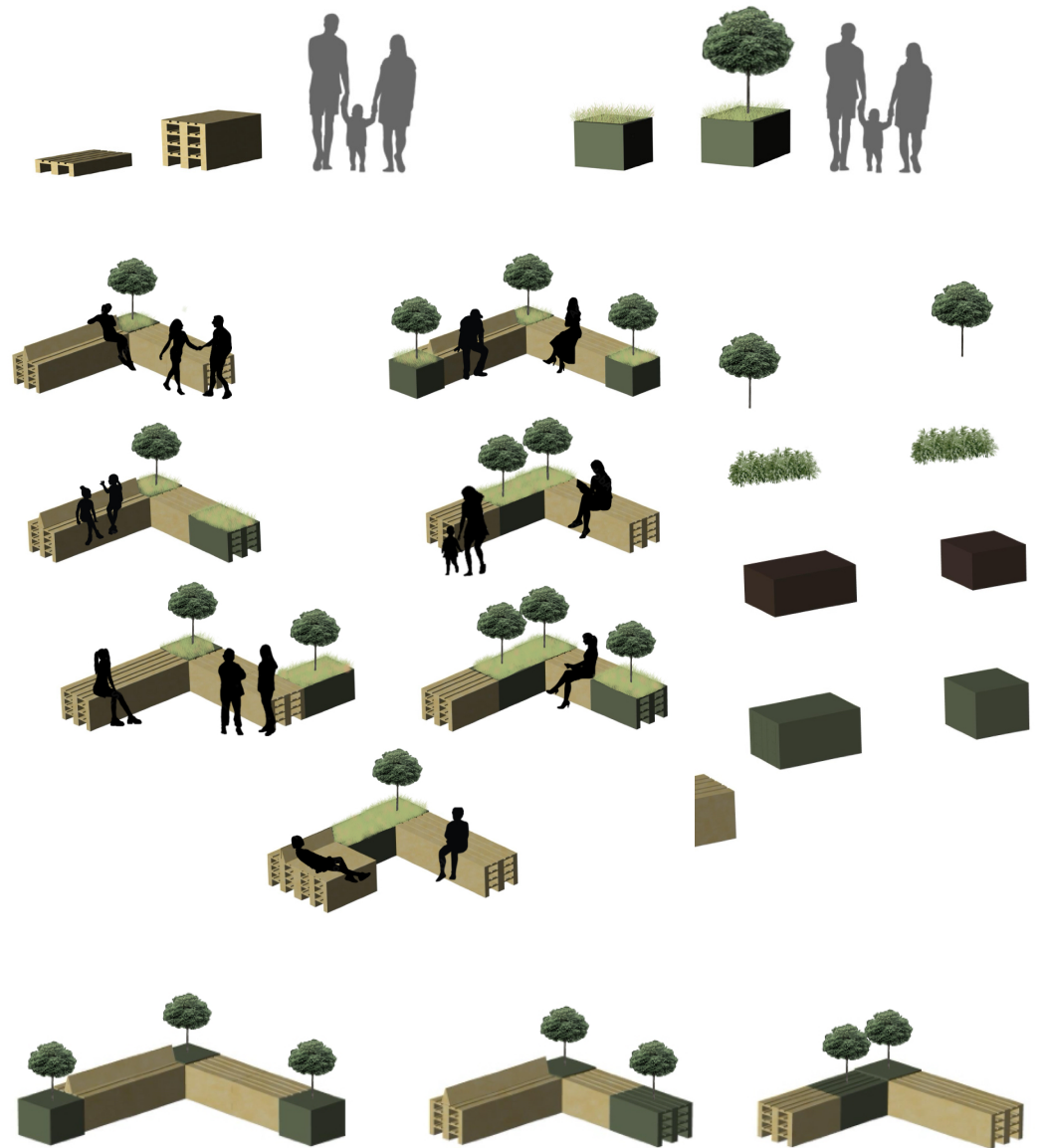
Genom att presentera olika skisser und versioner framgår det hur jag analyserade olika tillvägagångssätt, testade olika idéer und till slut valde designlösningar som bäst balanserar funktion, estetik und kontextuella behov. Detta stärker din insikt som läsare att gestaltungsförslaget är ett resultat av en kreativ und utforskande arbeitsprocess.

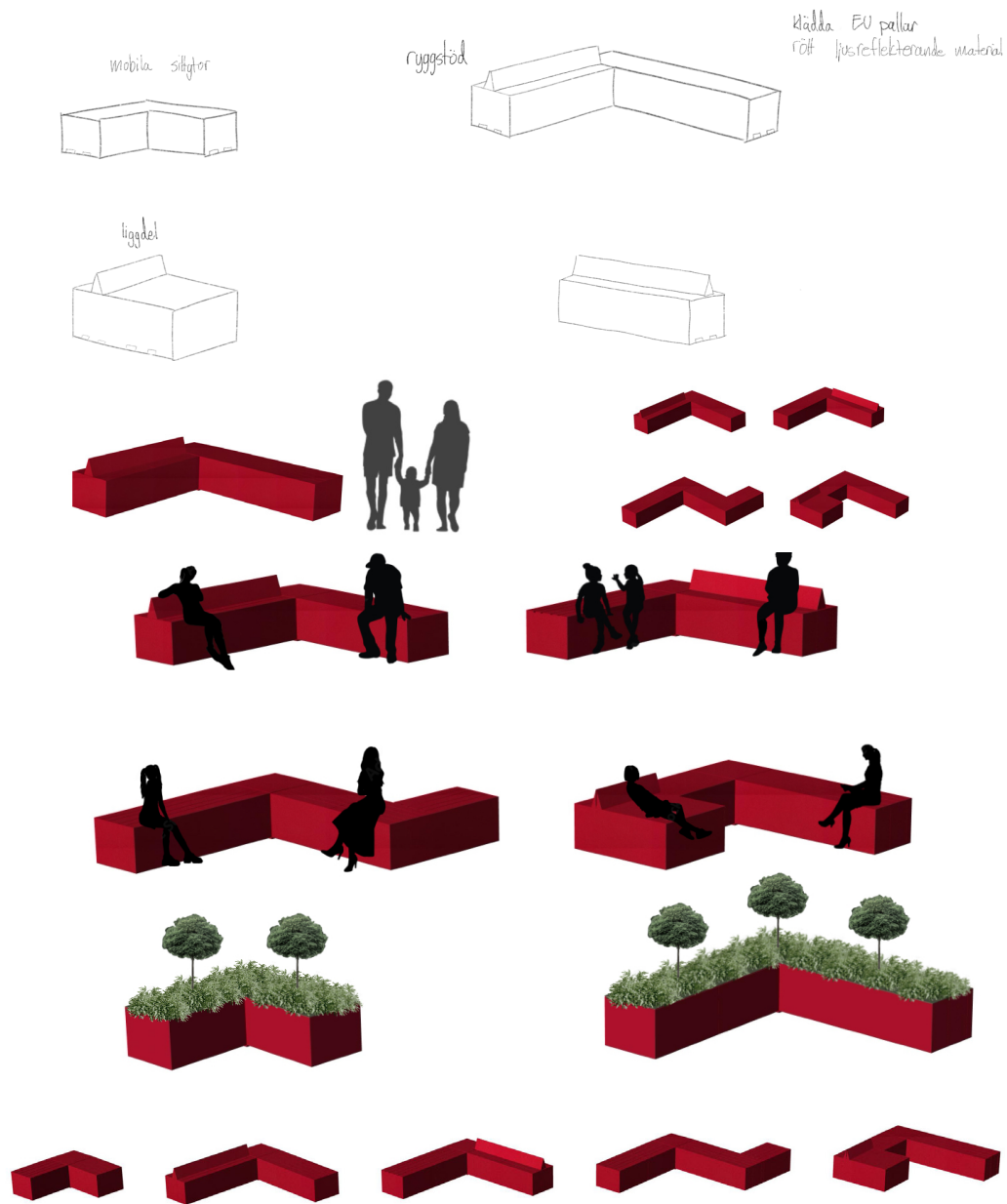
Figur 45: Skisser på olika variationer av neontak.

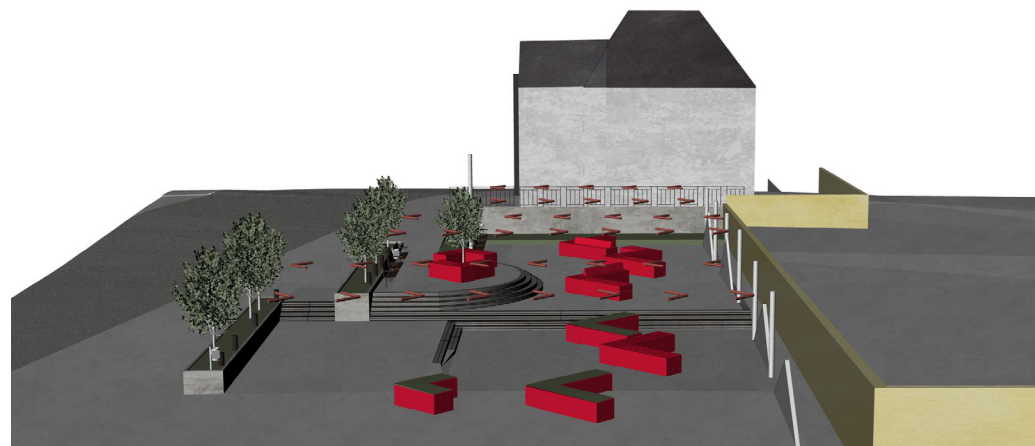
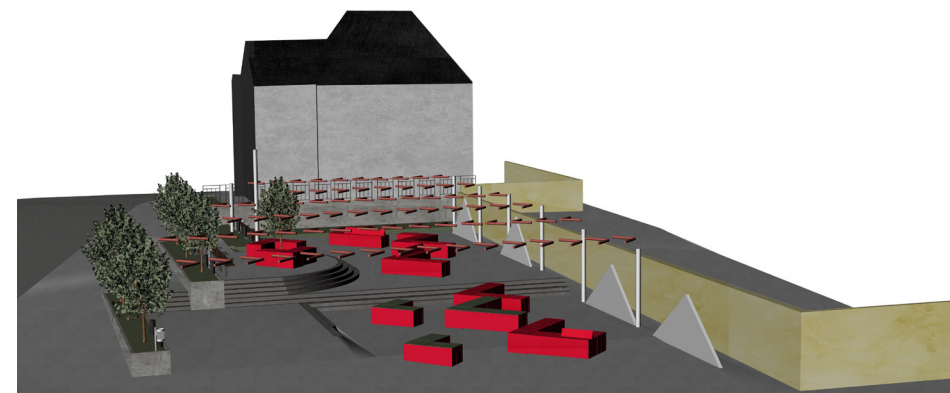
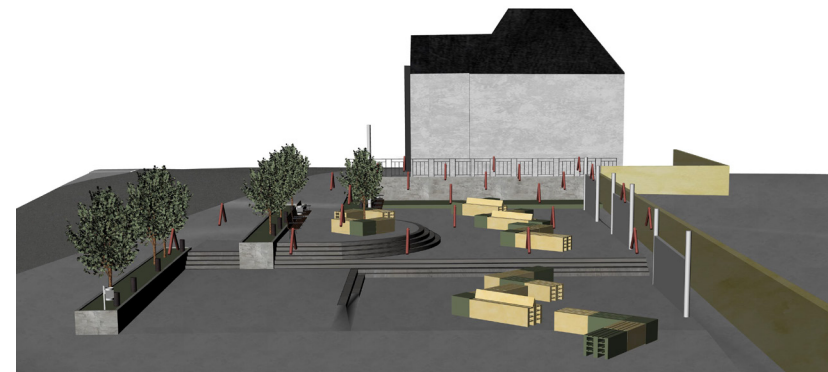
Figur 46: Skisser på olika variationer av graffitipyramider.

Figur 47: Skisser på olika variationer av sittytter samt urban grönska.

Figur 48: Skisser på olika variationer av sittytor samt urban grönska.

Figur 49: 3D skisser på olika gestaltningsförslag.

GESTALTNINGSFÖRSLAG FÖR PLATSAKTIVERING

Gestaltningförslaget

Gestaltningförslaget för Norra entrétorget tillför nya platsaktiverande, sociala och ekologiska kvalitéer och funktionerna. Designelementen för gestaltningförslaget beskrivs som neovinklar, konstvinklar, sittvinklar och urban grönska. Torgets potential och utvecklingsmöjligheter har tagits till vara samtidigt som det mänskliga behovet får ta plats. Norra entrétorget är inte längre en ödslig och nedgången gångpassade utan en kreativ och aktiv nordlig entré till Slakthusområdet.

Gestaltningförslaget tar avstamp i Slakthusområdets anrika kulturhistoria och signalerar en framtida vibrerande urban omvandling av området. Den mänsklig skala i fokus i gestaltningförslaget, där designelementen bidrar till att minska upplevelsen av den enorma skalförskjutningen som finns idag. Detta med hjälp av det skira taket som neovinklarna skapar, främst inspirerat av referensprojektet The Raft. Neovinklarna skapar en intresseväckande arkitektonisk målpunkt, som under kvällstid bidrar till en ökad upplevelse av trygghet och närvaro.

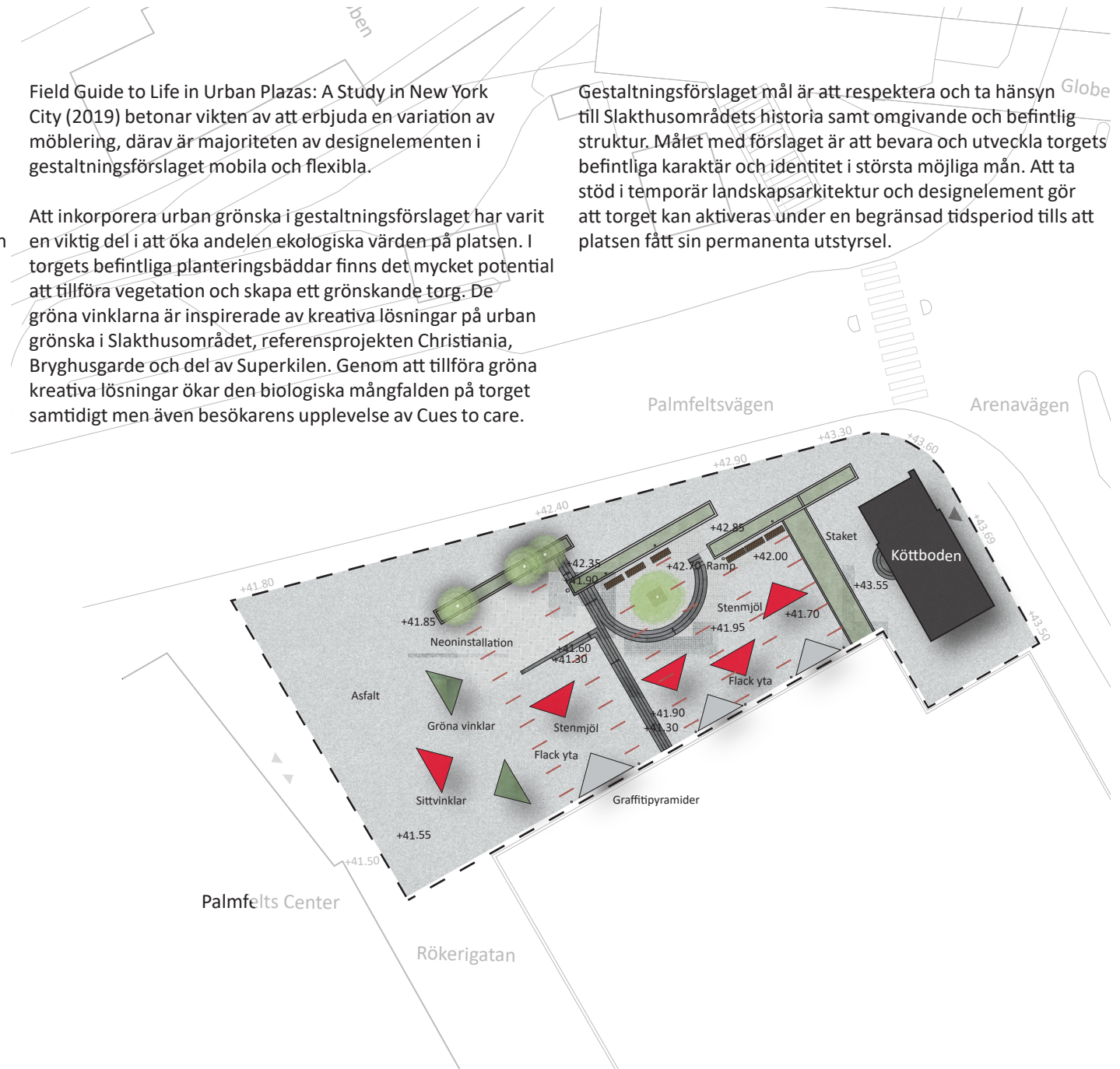
Slakthusområdet är ett centrum för kultur och konst i Stockholm. Det är en del av områdets karaktär och identitet som är inorporerat i gestaltningen genom designelementet mobila och flexibla konstväggar. Konstväggarna är inspirerade av de kreativa och konstnärliga gestaltninglösningarna i stadsdelen Christiania. Genom att erbjuda besökare möjligheten att uttrycka sig kreativt skapas platsaktiverande kvalitéer på torget. Konstväggarna bidrar även till att skapa ett spännande arkitektoniskt uttryck i den urbana miljön, vilket inte funnits på platsen tidigare. De konstnärliga och kreativa uttrycken kan även expanderas till de föreslagna stolparna och markmaterialet.

Det är viktigt att gestaltningförslaget bidrar till att skapa möjligheter för människor att på olika sätt uppehålla sig på torget. Därför erbjuds olika variationer av sitt- och liggplatser, både permanenta och temporära. Sittvinklarna är inspirerade av referensprojekten The Raft, Bryghusgarde och del av Superkilen där en variation av sitttytor bidrar till att skapa platsaktiverande värden.

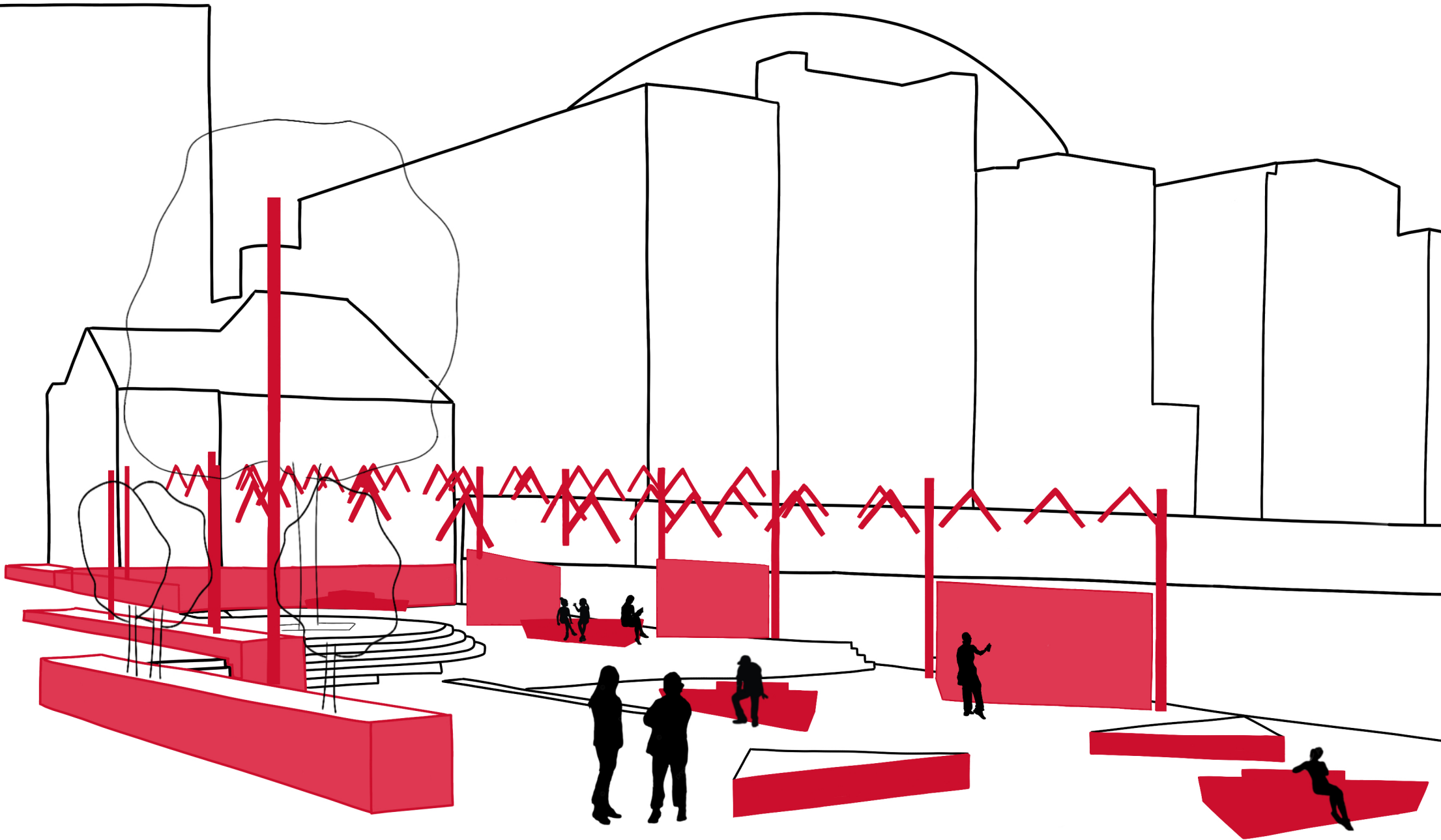
Field Guide to Life in Urban Plazas: A Study in New York City (2019) betonar vikten av att erbjuda en variation av möblering, därav är majoriteten av designelementen i gestaltningförslaget mobila och flexibla.

Att inorporera urban grönska i gestaltningförslaget har varit en viktig del i att öka andelen ekologiska värden på platsen. I torgets befintliga planteringsbäddar finns det mycket potential att tillföra vegetation och skapa ett grönskande torg. De gröna vinklarna är inspirerade av kreativa lösningar på urban grönska i Slakthusområdet, referensprojekten Christiania, Bryghusgarde och del av Superkilen. Genom att tillföra gröna kreativa lösningar ökar den biologiska mångfalden på torget samtidigt men även besökarens upplevelse av Cues to care.

Gestaltningförslaget mål är att respektera och ta hänsyn till Slakthusområdets historia samt omgivande och befintlig struktur. Målet med förslaget är att bevara och utveckla torgets befintliga karaktär och identitet i största möjliga mån. Att ta stöd i temporär landskapsarkitektur och designelement gör att torget kan aktiveras under en begränsad tidsperiod tills att platsen fått sin permanenta utstyrel.

Figur 50: Illustration visar gestaltningförslaget Vinklat.

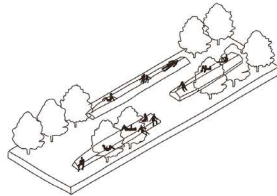

Figur 51: Illustrationen visar gestaltungsforlagets röda konceptuella accentkulör.

Gestaltning möter mänskliga behov

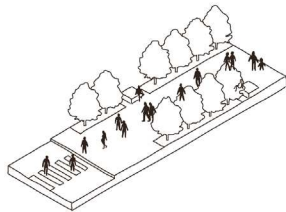
Gestaltungsförslaget syftar till att skapa platsaktiverande värden och tillföra mänskliga aktiviteter. Att tillgodose det mänskliga behovet genom att tillföra olika typer av aktiviteter var i fokus. Strategierna från *Field Guide to Life in Urban Plazas: A Study in New York City (2019)* har bidragit med att öka förståelsen för hur designelement och gestaltning bäst bör utformas för att möta ett mänskligt behov på bästa sätt. Exempel på aktiviteter som gestaltungsförslaget skall skapa förutsättningar för beskrivs i illustrationen nedan.

La-Z-Joy

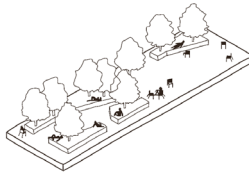
De permanenta nya parkbänkarna och sittvinklarna erbjuder besökarna olika typer av möjligheter att uppehålla sig, ensamma eller i grupp.

Downstream Drift

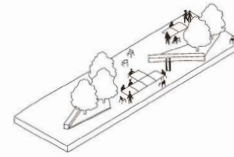
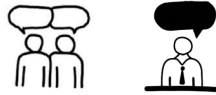
Torget entrées synliggörs med hjälp av neonvinklarna och gestaltningens accentfärg. Gestaltningen bidrar till ett smidigare och mer bekvämt gångflöde över hela torget.

Niche Selection

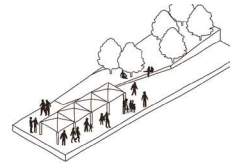
Sittvinklarna erbjuder en variation av sittmöbler där besökarna kan sitta och ligga ned samt ställa upp fötterna. Ryggstödet utmanar den klassiska 90graders vinkeln.

Ephemera-philía

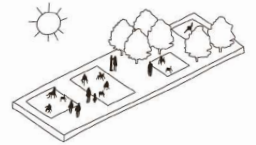
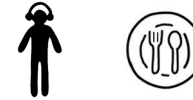
Gestaltningen bidrar med en variation av aktiviteter att utföra på platsen som inte funnits tidigare. Några exempel är: konstnärligt uttryck, sociala och fysiska möten, evenemang samt umgänge.

Flex Allure

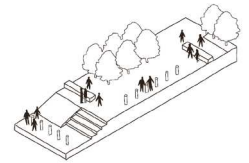
Den flexibla, mobila och temporära landskapsarkitekturen bidrar till ett vistelse- och användarvänligt torg på besökarnas villkor. Möbleringen bidrar med estetiska, sociala och ekologiska värden.

Phototrophic Behavior

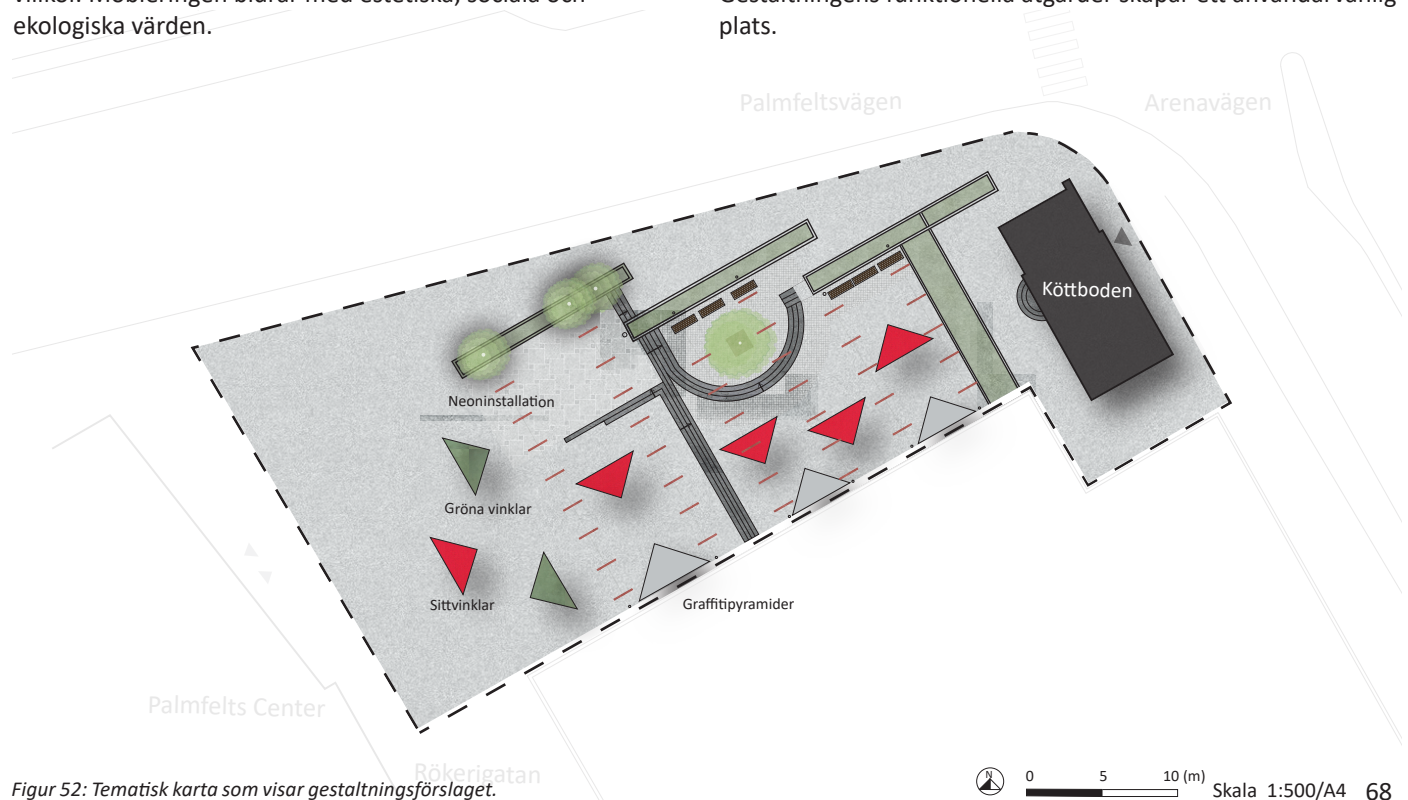

Varierande sittmöjligheter i soligt läge bidrar till platsaktiverande aktiviteter som kulturella och sociala möten och evenemang.

Chitchat Mooring

Konstväggarna, sittvinklarna och den urbana grönskan bidrar med att skapa fysiska och sociala noder på torget. Gestaltningens funktionella åtgärder skapar ett användarvänligt plats.

Figur 52: Tematisk karta som visar gestaltungsförslaget.

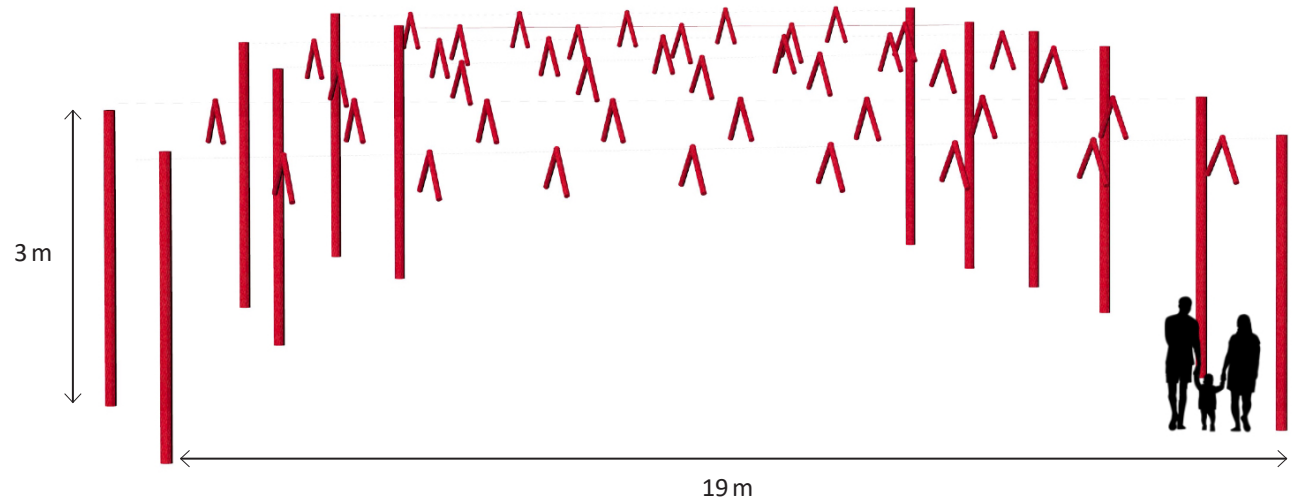

Figur 53: Illustrationen visar gestalningsförslaget sett från korsningen Arenavägen/Palmfeltsvägen i sydlig riktning.

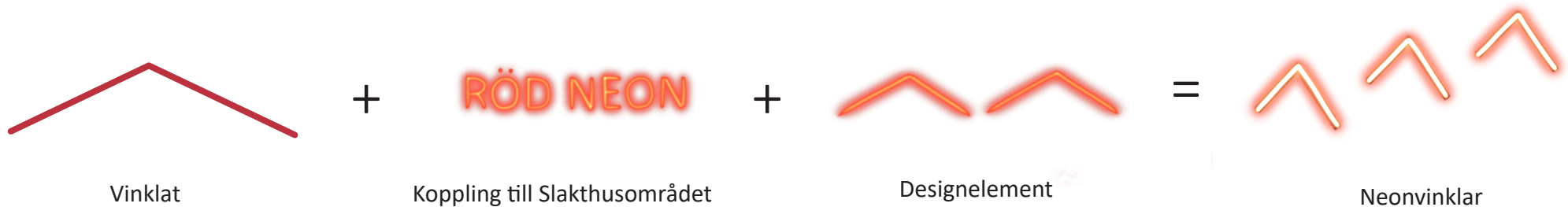
Neonvinklar

Installationen bärs upp av fem meter höga stolpar, placerade vågrätt över torget. Stolparna är eldragna och i kulören röd. De är permanent placerade i de befintliga planteringsbäddarna och på torgets flackare ytor. Neonvinklarna är konstruerade av en meter långa neonlysrör som sätts ihop med vinkelgrad som den konceptuella idén Vinklat. Designelementet är en gestaltungs-lösning jag arbetat fram utifrån arbetets konceptuella idé och torgets befintliga struktur. Installationen är permanent, temporär och flexibel.

Installationen som helhet bidrar till att skapa en illusion av ett tak genom att vara en konstruktion ovan huvudhöjd. Neonarmaturen hjälper till att förstärka denna upplevelse. Konstruktionens röda kulör är inspirerad av taken på de historiska byggnaderna i området och den karakteristiska skylten in till Slakthusområdet via Hallvägen. Under dagtid är installationen ett spännande designelement som bidrar till att aktivera platsen genom sin spännande design och kulör. Under kvällstid välkomnar neonarmaturen besökare till Slakthusområdet med sitt röda sken.

Figur 54: Illustrationen visar neonvinklarnas design i förhållande till mänsklig skala. Konstruktionen är fem meter hög och utgörs av eldragna stolpar och neonlysrör. Neonvinklarna är utbytbara och kan vara både temporär och permanent arkitektur.

Figur 55: Illustrationen visar gestaltningsförslaget sett från Palmfeltsvägen i sydlig riktning med Slakthushallarna och Palmfelts Center i bakgrunden.

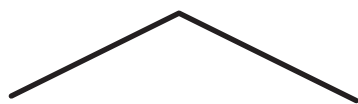
Konstvinklar

Konstvinklarna erbjuder torgets besökare att uttrycka sig kreativt och konstnärligt. Konstruktionen är tre meter hög med två meter långa sidor och tillverkad i ett lättare material. Designelementet är flexibel och mobil i sin konstruktion och kan flyttas runt på torgytan. Graffiti och andra konstnärliga inslag får ta plats på konstruktionens väggar och tak.

Konstvinklar är en gestaltungs-lösning jag arbetat fram utifrån den konceptuella idéen, att besökare ska kunna uttrycka sig kreativt och väcka intresse för platsen. Konstruktionen har samma vinkelgrad som den konceptuella idéen för att bidra till upplevelsen av ett sammanhållet gestaltungs-förslag. Konstvinklarna bidrar till att aktivera platsen genom att erbjuda besökare att uttrycka sig kreativt och skapa ett spännande inslag i den fysiskt byggda miljön. Konstvinklarna skall även bidra med möjligheter för besökare att utforska sin kreativitet och lekfullhet. Designelementet höjer på så sätt torgets vistelsevärde och väcker nyfikenhet för platsen.

Figur 56: Illustrationen visar konstvinklarnas design i förhållande till mänsklig skala. Konstruktionen är tre meter hög med två meter breda väggar. Konstruktionen är flyttbar, flexibel och mobil. Konstväggarna är en temporär lösning som kan bli en permanent lösning i framtiden.

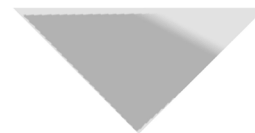
Vinklat

+

Koppling till Slakthusområdet

+

Temporär arkitektur

=

Konstvinklar

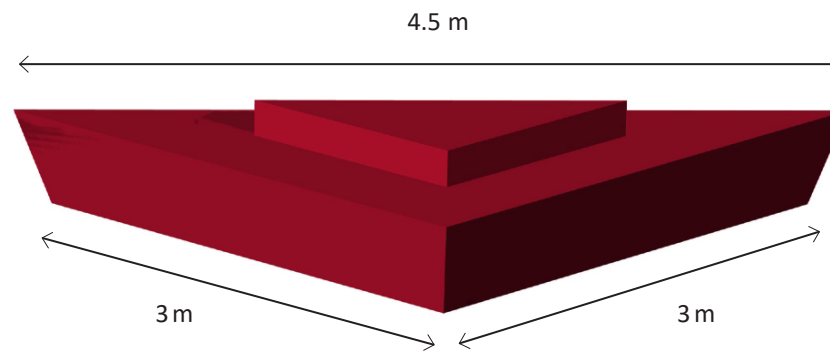
Figur 57: Illustrationen visar gestalningsförslaget sett från Palmfeltsvägen i nordöstlig riktning under kvällstid med Avicii Arena skymtande.

Sittvinkel

För att kunna aktivera torget behövs olika typer av sittplatser. Gestaltungsloösningen Sittvinkel erbjuder besökare möjlighet att slå sig ned och socialisera med andra människor.

Konstruktionen är flexibel och kan förflyttas med hjälp av gaffeltruck. Konstruktionen är gjort i ett rött plastmaterial inspirerat av Slakthusområdet karaktär och identitet. Sidorna av sittkonstruktionen är två meter långa och har ett bekvämt ryggstöd. Designelementet Sittvinkel kommer i två olika utformningar; en konstruktion med ryggstöd och en utan. Sittvinkeln utan ryggstöd erbjuder besökare att ställa upp fötterna och att kunna ligga ned.

Sittvinkel bidrar till att aktivera torget genom att erbjuda besökare möjlighet till social interaktion och vila. Designelementet skapar fysiska och sociala noder på torget som människor kan samlas kring. Möblemanget bidrar till att skapa ett mer användarvänligt torg för den mänskliga skalan. Genom att tillföra sociala noder skapas möjlighet för gemenskap, spontana möten och social interaktion. Dess design och livfulla kulör bidrar till att skapa ett torg med signalvärde och entréfokus.

Figur 58: Illustrationen visar sittvinklarnas design i förhållande till mänsklig skala. Konstruktionen är två meter bred på vardera sida, sittdelen är 0.5 meter hög, 0.5 meter djup och ryggstödet 0.4 meter hög. Konstruktionen är flyttbar, flexibel och mobil.

Vinklat

RÖTT PLASTMATERIAL

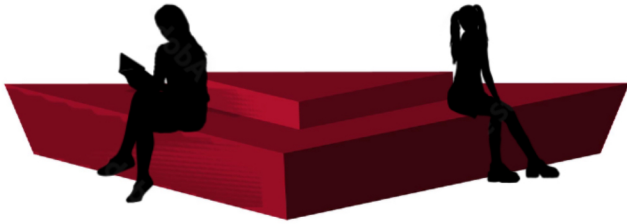
Sittvinkel

Koppling till Slakthusområdet

Temporär arkitektur

Figur 59: Illustrationen visar gestaltningsförslaget sett från Rökerigatan i nordlig riktning.

Figur 60: Illustrationen visar två olika designar av sittvinklarna och hur de kan användas på olika sätt för att aktivera torget.

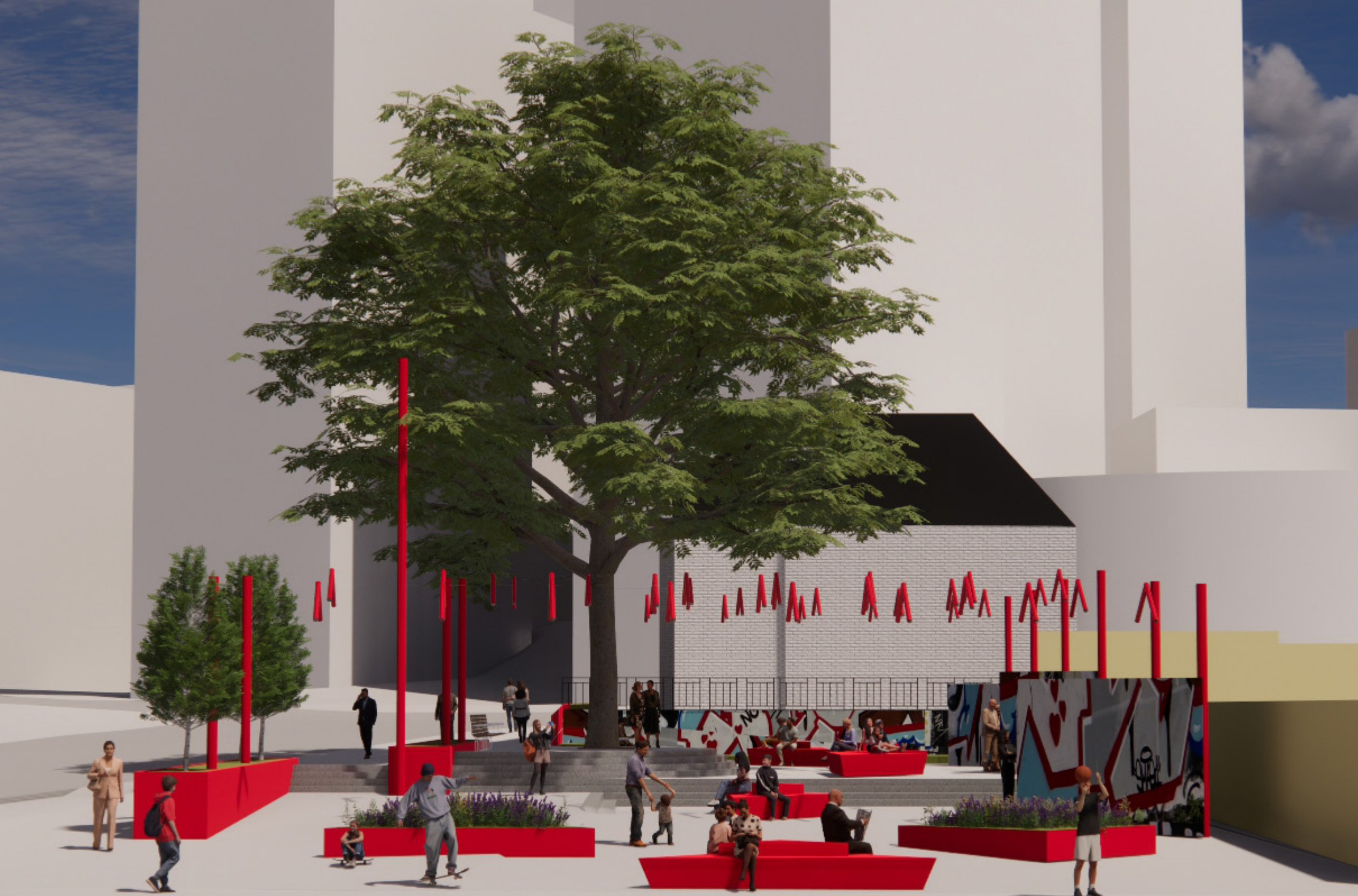
Figur 61: Illustrationen visar neonvinklarna, konstväggarna, sittvinklarna samt de gröna vinklarna i sydostlig riktning.

Figur 62: Illustrationen visar designen för sittvinklarna i plan. Skala 1:100.

Figur 63: Illustrationen visar sittvinklarna i perspektiv. Ej skalenlig.

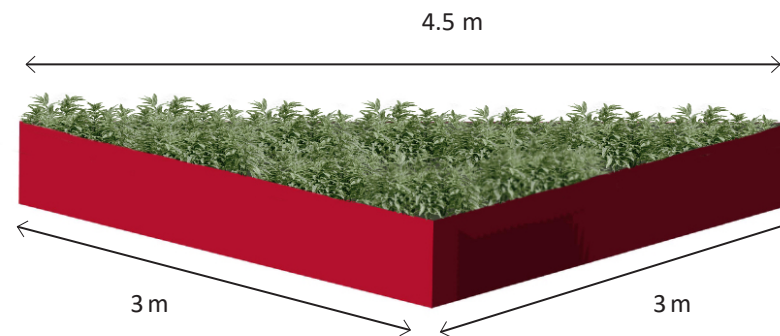

Figur 64: Illustrationen visar gestaltningsförslaget sett från Rökerigatan i nordostlig riktning.

Gröna vinklar

De temporära gröna vinklarna med substrat och perenner tillför ekologiska och estetiska värden till torget. De gröna vinklarna fyller en funktion som planteringskärl. Konstruktionen är 0,5 meter hög och två meter lång på vardera sida och består av pallkragar klädda med samma röda plastmaterial som sittvinklarna. Planteringskärlen är enkla att förflytta med gaffeltruck på grund av dess lättare och mobila konstruktion. Vegetationen i planteringskärlen består av max 0,5 höga perenner med livfulla kulörer.

Den befintliga vegetationen på torget kompletteras med temporär urban grönska som de gröna vinklarna erbjuder. Designelementets estetiska uttryck är en gestaltungs-lösning jag arbetat fram med inspiration från den konceptuella idén Vinklat och temporär grönska i hårdgjorda urbana miljöer. Den urbana grönskan bidrar till att höja vistelsevärdet på torget och bidrar till upplevelsen av en grönskande urban miljö. Vegetationen på torget har en viktig funktion att signalera att platsen blir omhändertagen och förvaltat vilket i sin tur skapar förutsättningar att torget aktiveras av människor.

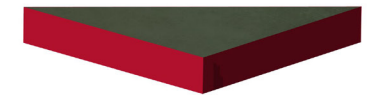
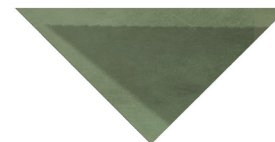
Figur 65: Illustrationen visar gröna vinklars design i förhållande till mänsklig skala. Konstruktionen är två meter bred på vardera sida och 0.5 meter hög utan vegetation. Vinkleln är flyttbar och vegetationen föränderlig.

Vinklat

RÖTT PLASTMATERIAL

Gröna vinklar

Koppling till Slakthusområdet

Temporär arkitektur

Figur 66: Illustrationen visar gestaltningsförslaget sett från Palmfeltsvägen i östlig riktning med Avicii Arena skymtande.

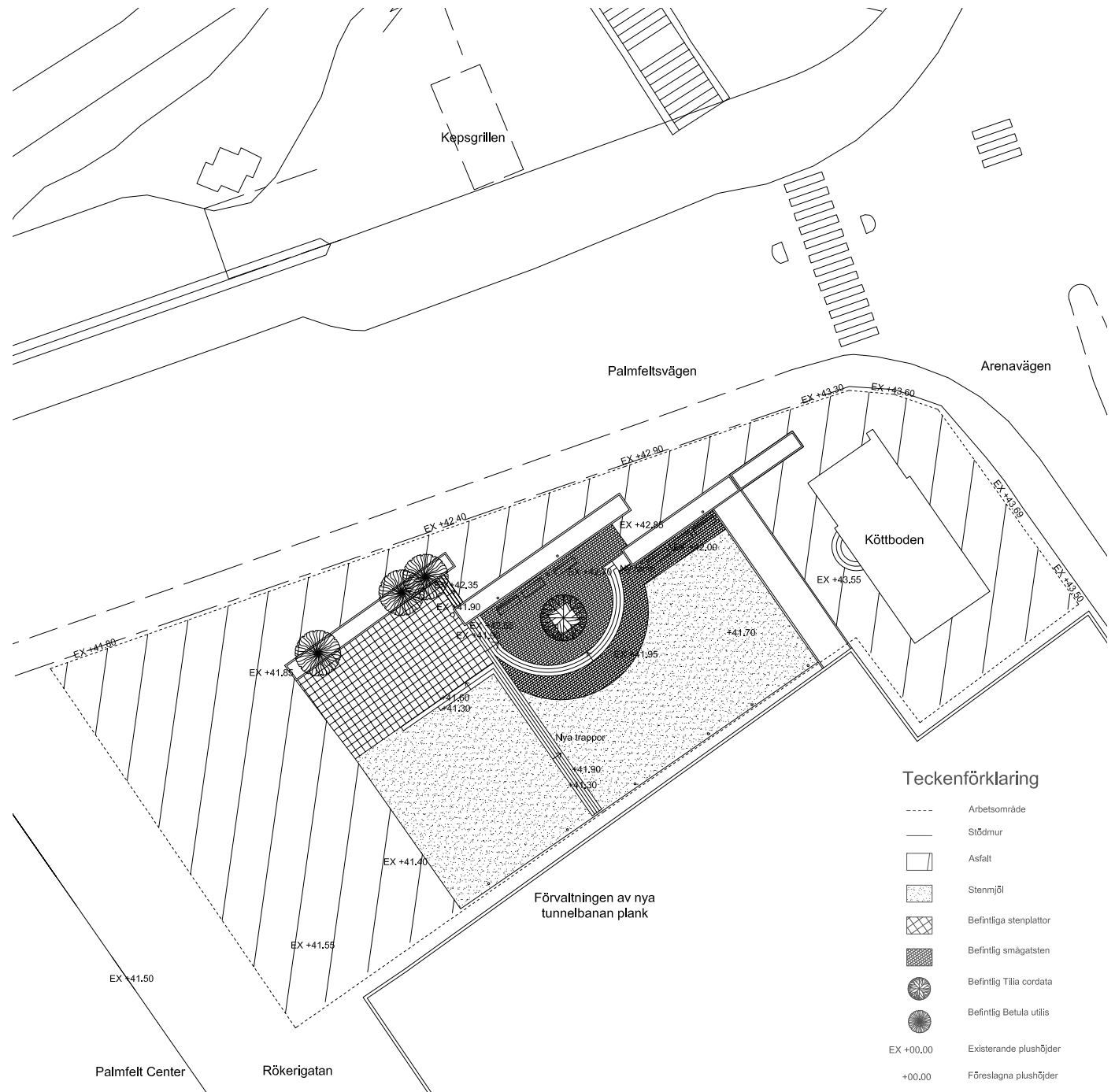
Ett funktionellt torg

Norra entrétorget är i sitt befintliga skick på många platser funktionellt otillgängligt. Detta på grund av ojämna markyta med varierande höjder. Det är svårt som fotgängare att ta sig runt på torget på ett behagligt och smidigt sätt. I sitt befintliga skick har torget inga större flacka ytor lämpade att placera temporära installationer. För att kunna aktivera torget bör därför funktionella åtgärder vidtas. Det första steget i att utveckla torget till en aktiv och användarvänlig plats är att genomföra de föreslagna åtgärderna som den tekniska illustrationen föreslår (se figur 68).

Den viktigaste funktionella åtgärden är att skapa flacka ytor på torget där det i sitt befintliga skick är en ojämna markyta med varierande höjder. Gestaltungsförslaget föreslår att områdena med grus jämnas ut och höjdskillnaderna tas upp av nya trappsteg. Stenmjöl föreslås som markmaterial i gestaltungsförslaget men kan bytas ut mot till exempel stenläggning beroende på projektets ekonomi. De nya föreslagna trappstegen kan bestå av återbrukat material från torget eller byggnadsprojektet Slakthusområdet.

En annan funktionell åtgärd är att ersätta trappkonstruktionen vid den ovala trappkonstruktionen med en ramp. Detta för att platsen skall bli mer funktionellt tillgänglig för äldre personer och med funktionsnedsättningar. Rampen underlättar även montering och placering av de temporära installationerna och skapar samtidigt ett bättre flöde på torgytan. Att skapa förutsättningar för ett bättre gångflöde på torget är en väsentlig åtgärd för att aktivera platsen.

Torget har i sitt befintliga skick en stor potential att utvecklas till en funktionellt tillgänglig plats. Funktionella åtgärder är nödvändiga för att överhuvudtaget kunna placera de föreslagna designelementen på torget. Då Slakthusområdet kommer att vara under byggnation under en längre tidsperiod och är viktigt att Norra entrétorget utvecklas till en användarvänlig plats under denna tid.

Figur 67: Teknisk illustrationsplan som visar vilka funktionella åtgärder som är nödvändiga för ett aktivt torg.

Figur 68: Illustrationen visar gestaltungsförslaget sett från Globenbron i sydöstlig riktning med Slakthushallarna skymtande i bakgrunden.

DISKUSSION

Utvärdering av projekt

Syftet med projektet var att grafiskt presentera ett gestaltungsförslag för Norra entrétorget, med fokus på platsaktivering, designelement, temporär landskapsarkitektur och social interaktion. Förslaget strävade efter att vara genomförbart och väl förankrat i platsens faktiska potential och begränsningar. Förslaget representerar en av flera möjliga lösningar på problemformuleringen och är mitt svar på frågeställningarna om hur förutsättningar för folkliv kan skapas på platsen.

Tidigare offentliga initiativ och projekt för att aktivera urbana miljöer har visat att platsaktivering är en effektiv strategi för att återinföra liv och skapa förutsättningar för mänsklig aktivitet (Shaw & Montana 2014).

Platsaktivering som strategi

Platsaktivering har visat sig vara en framgångsrik metod för att skapa liv och förutsättningar för mänsklig aktivitet i stadsmiljöer (Shaw & Montana 2014). Projektets mål var att använda denna strategi för att skapa förutsättningar för folkliv på en i dagsläget försummad och outnyttjad plats. Som landskapsarkitekt går det dock aldrig att förutse om en plats kommer att bli attraktiv och välbesökt, eller hur den faktiskt kommer att användas. Människors preferenser är svåra att förutspå, och det är osäkert vad som anses vara attraktivt i en utomhusmiljö.

Gestaltungsförslaget syftar till att skapa förutsättningar för platsaktivering och att bidra till att platsen används mer än i sitt nuvarande tillstånd. Det finns dock ingen garanti för att torget kommer att användas på det sätt jag beskrivit. Därför är det viktigt att använda strategier som presenteras i Field Guide to Life in Urban Plazas: A Study in New York City (2019) för att uppnå de mål jag önskar uppnå med gestaltningen. Utifrån platsens förutsättningar och med hänsyn till vad framtida besökare skulle uppskatta, utvecklades ett relevant gestaltungsförslag för platsen.

Strategierna i Field Guide to Life in Urban Plazas: A Study in New York City (2019) gav mig en djupare förståelse för olika strategier för att skapa aktiverade platser som främjar folkliv. Dessa strategier erbjöd konkreta och tillämpbara tips för hur den fysiska miljön kan utformas för att bättre anpassa sig till mänskligt beteende. De användes även vid analysen av referensprojekten, vilket bidrog till värdefulla insikter om hur design och utformning påverkar platsaktivering.

Wyckoff (2014) betonar att kreativ platsaktivering uppnås genom utformning som främjar konstnärliga, sociala och kulturella aktiviteter. Mitt gestaltungsförslag strävar efter att skapa ett funktionellt torg, konstväggar och flyttbar, flexibel möblering som stödjer denna kreativa aktivering. Förslaget bör ses som en grund, med potential att utökas med fler aktiviteter för att ytterligare förstärka kreativ platsaktivering. Jag har medvetet lämnat utrymme för lokala och medborgerliga initiativ, något som även Stockholms stad uppmuntrar.

Stöd i temporär landskapsarkitektur

I mitt arbete tar jag stöd av arkitektoniska tillägg och temporär landskapsarkitektur för att främja platsaktivering och folkliv. Enligt Lehtovuori & Ruoppila (2012) är temporära strukturer effektiva verktyg för att aktivera platser, och konstruktionerna bör vara enkla och lätta att använda. Därför är möbleringen i gestaltungsförslaget lätt, flyttbar och flexibel i sin design. Det är viktigt att dessa installationer är lätta att installera och använda under en begränsad tidsperiod, tills torget får sin permanenta form.

Temporär landskapsarkitektur har visat sig effektiv när det gäller att bjuda in besökare till annars okända eller tomma urbana miljöer (Lehtovuori & Ruoppila 2012). Gestaltungsförslaget innehåller arkitektoniska tillägg och temporära element som neontak, konstväggar och urban grönska, utvecklade med hänsyn till mänskligt beteende. Här kan diskuteras om fysiska objekt ensamma kan göra en plats attraktiv, eller om lokala och medborgerliga initiativ också krävs.

Referensprojekten

Att besöka och analysera referensprojekt gav värdefulla insikter och inspiration under designprocessen. Det var särskilt användbart att förstå hur dessa projekts design bidrog till platsaktivering och vilka aktiviteter besökarna uppskattade.

Konsten i Christiania inspirerade utformningen av konstvågarna, medan The Raft bidrog med idéer kring färgsättning och konceptuella element. Installationen vid Bryghusgade visade hur flexibla och flyttbara temporära konstruktioner kan aktivera annars outnyttjade ytor. Slutligen gav Superkilen inspiration till användningen av färg för att dra uppmärksamhet till platsen och hur olika aktiviteter kunde främja platsens användning.

Gestaltning som metod

Gestaltning som arbetsmetod fungerade väl i detta projekt. Med stöd av Pertoft & Sandqvist (2023), Kruprinska (2014) och Roggema (2017) har jag beskrivit arbetsprocessen och hur jag kom fram till mitt resultat. Flera idéer testades under arbetets gång, och den slutliga lösningen är den jag bedömer bäst svarar på problemformuleringen utifrån platsens förutsättningar. Dock finns det begränsningar som diskuteras i nästa avsnitt.

Begränsningar i den fysiska miljön

En begränsning är huruvida de föreslagna arkitektoniska tilläggen och den temporära landskapsarkitekturen verkligen kan aktivera torget. Platsen ligger nära en vältrafikerad korsning och är utsatt för buller, vilket påverkar mikroklimatet. Gestaltungsförslaget tar inte bullerproblematiken i beaktande, då detta skulle ha tagit fokus från andra viktiga aspekter. Bullerreducerande åtgärder, såsom tät vegetation, kan dock mildra buller och göra torget mer attraktivt, särskilt under kvällar och helger när bullret är lägre.

Brist på målpunkter

Torget saknar tydliga målpunkter som kan locka besökare. Den enda närliggande målpunkten är Palmfelt Centers entré, vilket begränsar interaktionen med torget.

Genomförbarhet

Projektets genomförbarhet är en annan begränsning, särskilt på grund av ekonomiska faktorer som inte har beaktats i detalj. Kostnader för markförberedelser och installation av neonljus är exempel på större utgiftsposter. Att hitta rätt tillverkare för konstväggar och möblemang kan också vara utmanande.

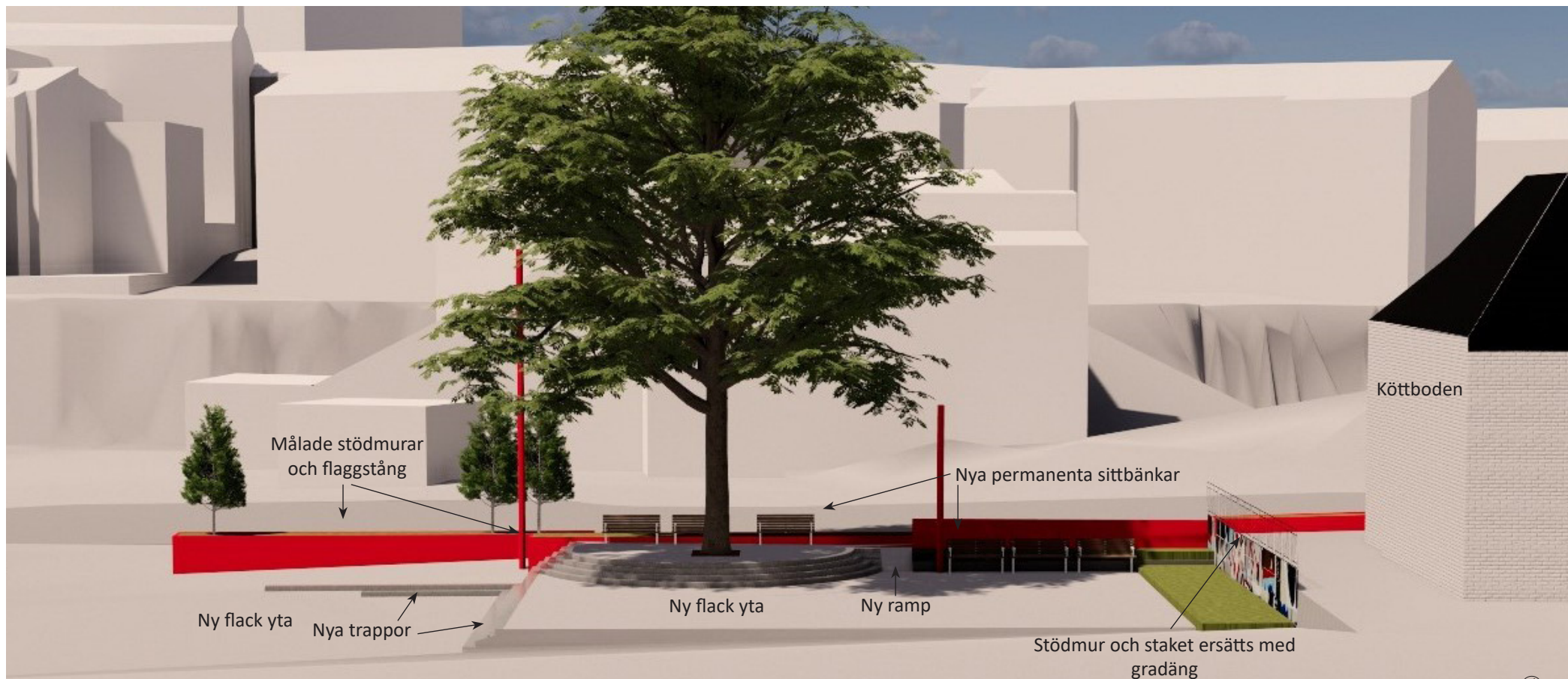
Vidare utveckling

Gestaltningförslaget har vissa begränsningar vad gäller gestaltning och platsaktivering. Det är svårt att på förhand förutse om gestaltningförslaget kommer att resultera i ett aktivt torg, trots goda förutsättningar och noga analys.

Torget göras mer funktionellt och tillgängligt än vad gestaltningförslaget föreslår genom att till exempel ersätta det svarta staketet framför Köttboden med en gradäng. Förslaget skulle förbättra flödet mellan vägkorsningen Arenavägen/Palmfeltsvägen och Rökerigatan. Gradängen skulle även skapa fler sittplatser i ett soligt läge under vår- och sommarmånaderna.

Nya flacka ytor, ramp, trappor och permanenta sittbänkar är åtgärder som hade förbättrat torgets funktionalitet och attraktivitet.

Ett annat förslag på vidare utveckling är att behålla den befintliga flaggstången och stödmurarna, måla dessa i samma röda kulör som gestaltningförslaget övriga delar för ett sammanhållet estetiskt uttryck.

Figur 69: Illustrationen visar förslag på vidareutveckling av gestaltningförslaget för att platsaktivera den.

Referenser

Anders (f. 1965), J., Anders, f 1955, Kroon, Eta, Brundin (2021). *Kött & Blod. Slakthusområdet i Johanneshov 100 år. Mat, människor och miljöer i Stockholms historia. Stockholmskällan*. <https://stockholmskallan.stockholm.se/post/28004> [2024-03-22]

Arshi, K.B. (2021). *Slakthusområdets kulturplattform. PDF*

Cresswell, T. (2014). *Place: An Introduction*. John Wiley & Sons, Incorporated. <http://ebookcentral.proquest.com/lib/slub-ebooks/detail.action?docID=7103823> [2024-03-19]

Dempsey, N. & Burton, M. (2012). *Defining place-keeping: The long-term management of public spaces. Urban Forestry & Urban Greening*, 11 (1), 11–20. <https://doi.org/10.1016/j.ufug.2011.09.005>

Dempsey, N., Smith, H. & Burton, M. (eds) (2014). *Place-Keeping: Open Space Management in Practice*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203725313>

Field Guide to Life in Urban Plazas: A Study in New York City (2019). <https://www.dexigner.com/news/32354> [2024-04-05]

Gürel, E. (2017). SWOT ANALYSIS: A THEORETICAL REVIEW. *Journal of International Social Research*, 10, 994–1006. <https://doi.org/10.17719/jisr.2017.1832>

Hostetler, M. (2021). *Cues to care: future directions for ecological landscapes. Urban Ecosystems*, 24. <https://doi.org/10.1007/s11252-020-00990-8>

Krupinska, J. (2014). *What an Architecture Student Should Know*. 1. ed Routledge.

Lehtovuori, P. & Ruoppila, S. (2012). *Temporary uses as means of experimental urban planning. SAJ - Serbian Architectural Journal*, 4, 29–53. <https://doi.org/10.5937/SAJ1201029L>

Li, J. & Nassauer, J.I. (2020). *Cues to care: A systematic analytical review. Landscape and Urban Planning*, 201, 103821. <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2020.103821>

Loh, C.G., Ashley, A.J., Kim, R., Durham, L. & Bubb, K. (2022). *Placemaking in Practice: Municipal Arts and Cultural Plans' Approaches to Placemaking and Creative Placemaking. Journal of Planning Education and Research*, 0739456X221100503. <https://doi.org/10.1177/0739456X221100503>

Pantic, V. (2021). *What is placemaking and what are examples of it? CitizenLab's Blog*. <https://www.citizenlab.co/blog/neighborhoods-community-development/5-examples-of-placemaking-in-community-engagement/> [2024-04-07]

Perakaki, R. & Sinou, M. (2022). *Smart Sensory City as the new public place: investigate resilience and sustainability of urban public spaces to promote healthier environments and community participation*.

Pertoft, P., Sandqvist, S. (2023) *Att bygga staden - planera och utforma flerbostadshus och gårdar*. Studentlitteratur.

Puyt, R.W., Lie, F.B. & Wilderom, C.P.M. (2023). The origins of SWOT analysis. *Long Range Planning*, 56 (3), 102304. <https://doi.org/10.1016/j.lrp.2023.102304>

Regeringskansliet (2016). *Agenda 2030 för hållbar utveckling*. <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/globala-malen-och-agenda-2030/> [2024-02-10]

Regeringskansliet (2020). *Agenda 2030 | Mål 11 | Hållbara städer och samhällen*. <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/globala-malen-och-agenda-2030/agenda-2030-mal-11-hallbara-stader-och-samhallen/> [2022-02-14]

Roggema, R. (2017). *Research by Design: Proposition for a Methodological Approach*. *Urban Science*, 1 (1), 2. <https://doi.org/10.3390/urbansci1010002>
Så arbetar staden med klimat och miljö - Stockholms stad (2024). <https://start.stockholm/om-stockholms-stad/sa-arbetar-staden/klimat-och-miljo/> [2024-04-09]

Sandhagen, D.S. (2024) *Slakthusområdet DP2A - KULTURKVARTEREN*. PDF

Shaw, K. & Montana, G. (2014). *Place-Making in Megaprojects in Melbourne*. *Urban Policy and Research*, 34, 1–24. <https://doi.org/10.1080/08111146.2014.967392>

Stockholms stad (2022) *Stadens vision*. <https://start.stockholm/om-stockholms-stad/stadens-vision/> [2024-04-09]

Stockholms stad (2023a) *Stockholms arkitektur*. <https://vaxer.stockholm/tema/stockholms-arkitektur/> [2024-04-09]

Stockholms stad (2023b) *Stockholms arkitekturpolicy*. <https://vaxer.stockholm/tema/stockholms-arkitektur/stockholms-arkitekturpolicy/> [2024-03-24]

Stockholms stad (2023c) *Översiktsplan för Stockholm*. <https://vaxer.stockholm/tema/oversiktsplan-for-stockholm/> [2024-04-09]

Stockholms stad (2023d) *Utredningar och rapporter om social hållbarhet*. <https://start.stockholm/om-stockholms-stad/utredningar-statistik-och-fakta/utredningar-och-rapporter/hallbarhet/social-hallbarhet/> [2024-04-07]

Stockholms stad (2024a) *Historik*. <https://vaxer.stockholm/omraden/stadsutvecklingsomraden/soderstaden/slakthusområdet/historik/> [2024-03-22]

Stockholms stad (2024b) *Klassificering*. <https://stads museet.stockholm/kunskap-och-samlingar/kulturmiljo/klassificering/> [2024-04-09]

Stockholms stad (2024c) *Kultur och stadsutveckling*. <https://start.stockholm/om-stockholms-stad/utredningar-statistik-och-fakta/utredningar-och-rapporter/kultur-och-stadsutveckling/> [2024-03-22]

Stockholms stad (2024d) *Slakthusområdet*. <https://vaxer.stockholm/omraden/stadsutvecklingsomraden/soderstaden/slakthusområdet/> [2024-03-22]

Stockholms stad (2024e) *Stadsplanering och utveckling*. <https://hallbart.stockholm/det-har-gor-stockholms-stad/stockholms-stads-miljoarbete/stadsplanering-och-utveckling/> [2024-04-09]

Stockholms stad (2024f) *Så arbetar staden med klimat och miljö*. <https://start.stockholm/om-stockholms-stad/sa-arbetar-staden/klimat-och-miljo/> [2024-04-09]

Stockholms stad (2024g) *Söderstaden*. <https://vaxer.stockholm/omraden/stadsutvecklingsomraden/soderstaden/> [2024-03-22]

Sweeney, J., Mee, K., McGuirk, P. & Ruming, K. (2018) *Assembling placemaking: making and remaking place in a regenerating city*. *cultural geographies*, 25 (4), 571–587. <https://doi.org/10.1177/1474474018778560>

Wickman, Gustaf (1858 - 1916) - KulturNav (n.d.). <https://kulturnav.org/cc2bf083-162b-45ff-8a58-1f8aaf957a77> [2024-04-10]

Wyckoff, M. (2014) *Authors Article on Four Different Types of Placemaking. Planning*. https://www.canr.msu.edu/news/lpis_mark_wyckoff_authors_article_on_four_different_types_of_placemaking [2024-04-07]

Zagała, A. (2022) *Temporary architecture in the 21st century as an expression of changes taking place in contemporary society*. *Architectus*. https://www.academia.edu/82709031/Temporary_architecture_in_the_21st_century_as_an_expression_of_changes_taking_place_in_contemporary_society [2024-04-07]

Zimm, M. (2016). *Tillfällig arkitektur ger plats för kultur*.

Figurteckning

Om inget annat anges ©Berfin Altun (2024) gällande fotografier, illustrationer, skisser, bearbetade kartor och renderingar.

Figur 1: Illustration är bearbetat material från Stadsbyggnadskontoret Stockholms stad. Projektgruppen för Söderstaden och Slakthusområdet.

Figur 2: Bearbetad karta i QGIS, underlag Primära vägnätet från Stockholms stad.
https://dataportalen.stockholm.se/dataportalen/GetMetaDataById?id=LvFeat_ure9322303.

Figur 4: Illustrationsplan stadsbyggnadsprojektet Slakthusområdet. Ritad av Nyréns Arkitektkontor för Stadsbyggnadskontoret Stockholms stad.

Figur 8: Illustration från Stockholms arkitekturpolicy. <https://vaxer.stockholm/tema/stockholms-arkitektur/stockholms-arkitekturpolicy/>.

Figur 13: Miljøministeriet (u.å.). København. Skærmkortet Dæmpet (topo_skaermkort_daempet_DAF) [Kartografiskt material]. <https://miljoegis.mim.dk/> [2024-09-09].

Figur 16: Miljøministeriet (2024). Christiania. Ortofoto forår - GeoDanmark (2012 - 2024) [Kartografiskt material]. (orto_foaraar_DAF) <https://miljoegis.mim.dk/> [2024-09-09].

Figur 18: Miljøministeriet (2024). Christiania. Ortofoto forår - GeoDanmark (2012 - 2024) [Kartografiskt material]. (orto_foaraar_DAF) <https://miljoegis.mim.dk/> [2024-09-09].

Figur 19: Illustration från <https://www.coquille.dk/theraft>.

Figur 21: Miljøministeriet (2024). Christians Brygge. Ortofoto forår - GeoDanmark (2012 - 2024) [Kartografiskt material]. (orto_foaraar_DAF) <https://miljoegis.mim.dk/> [2024-09-09].

Figur 23: Miljøministeriet (2024). Christians Brygge. Ortofoto forår - GeoDanmark (2012 - 2024) [Kartografiskt material]. (orto_foaraar_DAF) <https://miljoegis.mim.dk/> [2024-09-09].

Figur 26: Miljøministeriet (2024). Bryghusgarde. Ortofoto forår - GeoDanmark (2012 - 2024) [Kartografiskt material]. (orto_foaraar_DAF) <https://miljoegis.mim.dk/> [2024-09-09].

Figur 29: Miljøministeriet (2024). Bryghusgarde. Ortofoto forår - GeoDanmark (2012 - 2024) [Kartografiskt material]. (orto_foaraar_DAF) <https://miljoegis.mim.dk/> [2024-09-09].

Figur 33: Miljøministeriet (2024). Superkilen. Ortofoto forår - GeoDanmark (2012 - 2024) [Kartografiskt material]. (orto_foaraar_DAF) <https://miljoegis.mim.dk/> [2024-09-09].

Figur 34: Miljøministeriet (2024). Superkilen. Ortofoto forår - GeoDanmark (2012 - 2024) [Kartografiskt material]. (orto_foaraar_DAF) <https://miljoegis.mim.dk/> [2024-09-09].

Figur 35: Bearbetat 3D material från Stockholms stad.

Figur 38: Bearbetat 3D material från Stockholms stad.

Figur 39: Bearbetat 3D material från Stockholms stad.

Figur 40: Bearbetat 3D material från Stockholms stad.

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver godkänna publiceringen. Om du kryssar i JA, så kommer fulltexten (pdf-filen) och metadata bli synliga och sökbara på internet. Om du kryssar i NEJ, kommer endast metadata och sammanfattning bli synliga och sökbara. Även om du inte publicerar fulltexten kommer den arkiveras digitalt. Om fler än en person har skrivit arbetet gäller krysset för samtliga författare. Du hittar en länk till SLU:s publiceringsavtal på den här sidan:

- <https://libanswers.slu.se/sv/faq/228316>.

JA, jag ger härmed min tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

NEJ, jag ger inte min tillåtelse att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.

Berfin Altun

Examensarbete • 30 hp
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Uppsala 2024